

**Definitief advies over de erkenning
en subsidiëring van professionele
theaterorganisaties voor de periodes**

**1 januari 2006 - 31 december 2007 en
1 januari 2006 - 31 december 2009**

Brussel, 15 mei 2005

Inhoudstafel

Inhoudstafel	2
A. Algemene beschouwingen	6
1. Inleiding	6
2. Werking van de commissie	7
2.1. Samenstelling van de commissie	
2.2. Ontvangen dossiers	
2.3. Instrumenten van beoordeling	
2.4. Deontologie	
2.5. Verhouding tot de administratie Cultuur	
3. Een rijk podiumlandschap: over diversiteit en dynamiek	12
3.1. Versnippering versus verscheidenheid	
3.2. Diversiteit van organisatie- en gezelschapsvormen	
3.3. Diversiteit van generaties	
4. Aandachtspunten in het theaterlandschap	14
4.1. Culturele competentie en cultuurparticipatie	
4.2. Betrokkenheid creëren: een gedeelde verantwoordelijkheid?	
4.3. Sociaal-artistieke praktijk en maatschappelijke relevantie	
4.4. De stad als ruimte van kunst en cultuur	
4.5. Educatieve werking	
4.6. Internationale werking	
5. Opmerkingen over de drie grote stadstheaters	19
6. Opmerkingen over kinder- en jeugdtheater	20
7. Opmerkingen over het figuren- en circustheater	20

8. Bedenking over zakelijke aspecten van het theatermaken	21
9. Conclusie: het gebruik van deze algemene beschouwingen	22
10. Bibliografie	23
<i>B. Adviezen</i>	24
Tweejaarlijkse dossiers	
1. Vlaams Toneelgezelschap Capitole	24
2. dossier onontvankelijk	24
3. Brussels Volkstejoêter	25
4. De Stichting	26
5. Barre Weldaad	27
6. Action Malaise	28
7. Zeven	29
8. KIM/Ceremonia	30
9. Lampe	31
10. Padarijs Productiehuis	32
11. Skagen	33
12. Ontroerend Goed	34
13. Abattoir Fermé	35
14. Theater Scharlaken Dak	36
15. Tristero	37
16. dossier onontvankelijk	37
17. Union Suspecte	38
18. Timecircus	39
Vierjaarlijkse dossiers	
1. dossier onontvankelijk	40
2. dossier onontvankelijk	40

3. Theater Froe Froe	40
4. De Zwarte Komedie	41
5. De Parade	42
6. Theater Taptoe	43
7. 't Arsenaal	44
8. Raamtheater	46
9. Theater Zuidpool	48
10. 4Hoog Productiehuis	49
11. Figurentheater De Maan	50
12. Fabuleus	51
13. De Roovers Spelen	52
14. Antigone	53
15. Dastheater	55
16. De Queeste	57
17. Theater Malpertuis	58
18. Ensemble Leporello	59
19. Zang en Dans	60
20. Tg Stan	61
21. Het Gevolg	62
22. Het Toneelhuis	64
23. Crew	66
24. De Bloedgroep	68
25. Avec Jan Jib Co	69
26. De Tijd	70
27. NTGent	71
28. dossier onontvankelijk	72
29. Victoria	73
30. Kopergieterij	75
31. dossier onontvankelijk	76
32. Ultima Thule	77
33. Laika	78
34. Martha!Tentatief	80
35. Compagnie De Koe	81
36. Luxemburg	82

37. Bronks	83
38. Hetpaleis	85
39. KVS	87
40. Needcompany	89
41. Alibi Collectief	91
42. Lazarus	92
43. Comp.Marius	93
44. Troubleyn/Jan Fabre	95
C. Colofon	97

A. Algemene beschouwingen

Inleiding

Naar aanleiding van de bekendmaking van de definitieve adviezen wil de Beoordelingscommissie Theater beklemtonen dat het over het algemeen goed tot uitstekend gaat in de Vlaamse gesubsidieerde theaters. Dit is geen loze kreet gebaseerd op perceptie of intuïtie. De dertien leden van de commissie bezoeken elk gemiddeld een honderdtal theatervoorstellingen per jaar.

Op grond van dat duizendtal theaterbezoeken per jaar kan de commissie bevestigen dat de zalen meestal behoorlijk tot zeer vol zitten, dat er een zeer divers publiek (leeftijd, geslacht, achtergrond...) in de zalen aanwezig is en dat de gezelschappen op een voortreffelijke wijze aan publieksbegeleiding doen. Dat het theater enkel nog zou spelen voor een elitair clubje ingewijden is op grond van onze kijkervaring feitelijk onjuist. Het was vaak aangenaam vertoeven in de theaters, we hebben prachtige voorstellingen gezien, we waren vaak getuige van een groot engagement van boeiende artiesten, we werden geschokt en ontroerd, we hebben ons af en toe doodgelachen, soms waren we helemaal ondersteboven, onze hersenen werden gekieteld, onze vooroordelen werden in vraag gesteld... kortom, we hebben een massa gevarieerd theater gezien.

De jongste jaren is de internationale uitstraling van het Vlaamse theater verder blijven stijgen. Ondanks de evidente taalbarrière zijn een aantal gezelschappen kind aan huis in Frankrijk. Een Vlaams theatermaker is op het gerenommeerde Festival van Avignon de volgende curator. De opmars van het Vlaamse theater blijft ook in de buitenlandse recensies niet onopgemerkt. De omgang met een hedendaagse theatertaal wordt vaak geroemd of zoals *Libération* schreef: 'Les Flamands osent'.

De drie stadstheaters maken de jongste jaren een grote evolutie door. Ze herdefinieerden zichzelf, elk vanuit een eigen aanvoelen. Is dat de voorbode van een grote malaise? Helemaal niet, het bewijst dat ze volwassen genoeg zijn om hun eigen positie in vraag te stellen en te corrigeren. Daarnaast zijn er nog de jeugdtheaters, de internationale gezelschappen, de teksttheaters, figurentheater, de theatercollectieven en de piepkleine gezelschappen. Met zijn allen vormen ze een dynamisch en divers theaterlandschap.

Onze feitelijke kijkervaring staat dus haaks op de perceptie van een algehele malaise en crisis die met de regelmaat van de klok opduikt in de media. Neen, het brede publiek haakt niet massaal af. Neen, het theaterpubliek reageert niet ontgoocheld op de diverse theaterprojecten, wel integendeel.

Wil dat zeggen dat er dan helemaal nooit iets fout loopt? Natuurlijk niet. Het theaterlandschap is een landschap dat permanent verder groeit en verandert. Sommige percelen raken overwoekerd, sommige bronnen drogen uit, andere bronnen worden aangeboord en nieuwe boompjes en struiken ontluiken. Als nauwkeurig observator ziet de commissie hierop toe en stelt bijsturingen en aanvullingen voor. Daarbij laten we ons niet leiden door heilige huisjes of mediatieke debatten. We laten ons leiden door de rol van elk perceel in het landschap en de plaats van het hele landschap in het maatschappelijke bestel. Onderstaande reflectie op het theaterlandschap is daar een eerste aanzet toe.

2. Werking van de commissie

2.1. Samenstelling van de commissie

Patrick Allegaert, voorzitter
Roger Arteel
Evelyne Coussens
Els De Bodt, ondervoorzitter
Annie Declerck
Tuur Devens
Kathleen Keymeulen
Peter Missotten
François Mylle
Frank Peeters
Christel Stalpaert
Marc Vanrafelghem
Sophie Van Weert

2.2. Ontvangen dossiers

De commissie ontving 56 dossiers, waarvan 16 aanvragen voor een tweejaarlijkse subsidie en 40 voor een vierjaarlijkse subsidie.

De commissie delibereerde 10 volledige en 5 halve dagen over de structurele subsidiëring voor de periode 2006-2009. (Data: vrijdag 10/12/04 (10.30 u tot 15.30 u), 17/12/04 (13.30 u tot 17 u), 21/1/05 (10 u tot 18 u), zaterdag 22/1/05 (10 u tot 18 u), vrijdag 4/2/05 (10 u tot 18 u), donderdag 10/2/05 (10 u tot 18 u), zaterdag 26/2/05 (10 u tot 18 u), maandag 28/2/05 (10 u tot 18 u), vrijdag 11/3/05 (10 u tot 18 u), vrijdag 18/3/05 (10 u tot 18 u), donderdag 24/3/05 (20 u tot 23.30 u), zaterdag 26/3/05 (15 u tot 18 u), maandag 28/3/05 (9.30 u tot 12 u), vrijdag 29/4/05 (10 u tot 18 u), vrijdag 13/5/05 (13.30 u tot 18 u))

Het voorbereidende werk – onder andere het lezen van de dossiers – deden de commissieleden ieder afzonderlijk, thuis.

Ontvangen dossiers per regio:

Antwerpen

Theater Froe Froe – 2000 Antwerpen
De Zwarte Komedie – 2000 Antwerpen
Het Raamtheater – 2000 Antwerpen
Theater Zuidpool – 2000 Antwerpen
Tg Stan – 2000 Antwerpen
Het Toneelhuis – 2000 Antwerpen
De Tijd – 2000 Antwerpen
Compagnie De Koe – 2000 Antwerpen
Het Paleis – 2000 Antwerpen
Ultima Thule – 2018 Antwerpen
Laika – 2018 Antwerpen
Barre Weldaad – 2018 Antwerpen

Compagnie Marius – 2020 Antwerpen
Troubleyn – 2060 Antwerpen
Luxemburg – 2060 Antwerpen
De Stichting – 2050 Antwerpen
De Roovers Spelen – 2140 Borgerhout
Het Gevolg – 2300 Turnhout
Skagen – 2600 Berchem
Lazarus – 2660 Hoboken
Martha!Tentatief – 2640 Mortsel
Timecircus - Mortsel
't Arsenaal – 2800 Mechelen
Figurentheater De Maan – 2800 Mechelen
Abattoir Fermé – 2800 Mechelen
Crew – 2970 Schilde

Oost-Vlaanderen

TapToe - 9000 Gent
DASTheater - 9000 Gent
NTGent - 9000 Gent
Victoria - 9000 Gent
Kopergietery - 9000 Gent
VT Capitole - 9000 Gent
K.I.M./Ceremonia - 9000 Gent
Ontroerend Goed - 9000 Gent
Union Suspecte - 9000 Gent
4Hoog - 9030 Mariakerke
De Bloedgroep - 9050 Gentbrugge
Scharlaken Dak - 9700 Oudenaarde

West-Vlaanderen

Theater Antigone - 8500 Kortrijk
Theater Malpertuis - 8700 Tielt

Limburg

De Queeste - 3600 Genk
Padarijs - 3580 Beringen

Vlaams Brabant

Fabuleus - 3000 Leuven
Zang en Dans - 3360 Bierbeek

Brussel

Lampe - 1000 Brussel
Needcompany - 1000 Brussel
KVS - 1000 Brussel
Alibi Collectief - 1030 Brussel

Zeven - 1060 Brussel
Tristero - 1080 Brussel
Leporello - 1030 Brussel
Brussels Volkstejôeter - 1082 Brussel
Avec Jan Jib Co - 1190 Brussel
De Parade - 1210 Brussel
Bronks - 1210 Brussel
Action Malaise - 1210 Brussel

Advisering:

De commissie adviseerde 31 dossiers positief voor een structurele subsidie voor vier jaar, 15 dossiers positief voor een structurele subsidie voor twee jaar en 10 dossiers negatief.

2.3. Instrumenten van beoordeling

De Beoordelingscommissie Theater heeft van bij haar aantreden de door de minister van Cultuur gevraagde taakstelling van evaluatie van kwaliteitscriteria en graadmeter van dynamiek in het Vlaamse theater ernstig genomen. Dat betekent dat er duidelijke keuzes gemaakt worden op basis van de criteria die door het decreet zijn voorzien.

In de geest van de nieuwe politieke cultuur, heeft de commissie er bovendien voor geopteerd om dit zo open en transparant mogelijk te doen met in dit advies duidelijke informatie aan de sector over de criteria en werking van de commissie.

De minister heeft een commissie van deskundigen geïnstalleerd, die zijn gekozen omwille van hun ervaring met de sector. De commissie is samengesteld uit dertien leden met een verschillende professionele achtergrond – kunstenaars, journalisten, podiumprogrammatoren, docenten,... – en bestaat uit een amalgaam van mensen die er zeer onderscheiden opinies over het theater op nahouden. De diversiteit van deze opinies waakt over de dynamiek en variëteit van het theatergebeuren in Vlaanderen.

De commissie komt tot een oordeel op basis van *verschillende gegevens*:

De commissieleden volgen zelf het theater op de voet. Gezien er jaarlijks zo'n 200 premières zijn binnen een relatief beperkte periode, is het uiteraard onmogelijk voor alle dertien leden om overal aanwezig te zijn. Toch wordt er bijzonder veel geprospecteerd. Alle commissieleden zien gemiddeld 100 producties per seizoen. Dat zijn zowel producties van structureel betoelaagde gezelschappen en projecten als producties van nieuwe theatermakers en theateropleidingen. De commissie werkt daarbij als een team. Er wordt niet uitgegaan van een taakverdeling bij het prospecteren; er wordt wel corrigerend gewerkt. Op verschillende tijdstippen worden de prospectielijsten overlopen en in de mate van het mogelijke wordt een voorstelling telkens door meer dan een commissielid bekeken. Er wordt gewerkt in een geest van vertrouwen en openheid. We gaan uit van deskundigheid, wat opnieuw inhoudt dat niet alle leden alles gezien moeten hebben. Omwille van de transparantie op dit vlak, hebben we ervoor geopteerd om bij de behandeling van het individuele dossier ook te vermelden welke producties sinds het begin van de nieuwe decreetperiode door de commissie werden bezocht. Op die manier kan duidelijk gemaakt worden op welke kijkervaring ons oordeel berust. In de meeste gevallen is dat een zeer uitgebreide lijst, in enkele uitzonderingen, zeker bij gezelschappen die structureel noch projectmatig betoelaagd waren, is die lijst eerder beperkt.

In het begin van haar aanstelling hield de commissie enkele hoorzittingen, maar al snel bleek de formule van werkbezoeken ter plaatse een geschiktere communicatievorm. De werkbezoeken waren erg verrijkend zowel voor de commissie als voor de gezelschappen. De commissie kreeg een beter beeld van de werking van de gezelschappen en er was ruimte voor open communicatie. De commissie was wegens tijdsdruk niet in staat aan alle gezelschappen een bezoek te brengen, maar bezocht er toch 25, met name Theater Malpertuis, De KVS/Bottelarij, NTGent, Het Toneelhuis, De Maan, Het Net, 't Arsenaal, Troubleyn, Dastheater, Antigone, Dito'Dito, Needcompany, Froe Froe, Victoria, Laika, Martha!Tentatief, Nieuw Ensemble Raamtheater, De Onderneming, Theater Taptoe, 4 Hoog, De Zwarte Komedie, Braakland/ZheBilding, Het Gevolg, Theater Zuidpool en Alibi Collectief. Er werden vooral gezelschappen bezocht die zelf om een bezoek hadden gevraagd. Vijf bezoeken gebeurden op initiatief van de commissie zelf. In de toekomst zal de planning van de bezoeken geformaliseerd worden. Elk gezelschap kan maximaal eenmaal per twee jaar een bezoek aanvragen.

In juni 2003 stuurde de commissie de gezelschappen een tussentijdse commentaar, gebaseerd op de toetsing van het beleidsplan en de prospectie. Die commentaar was vaak een aanknopingspunt voor de discussie met gezelschappen bij de werkbezoeken.

De beleidsdossiers zijn uiteraard een van de belangrijkste instrumenten bij de beoordeling van de gezelschappen. De commissie vormt zich een oordeel over deze dossiers aan de hand van de specifieke erkennings- en subsidiecriteria die in het decreet werden opgenomen. De commissie hecht veel belang aan de keuzes die een gezelschap in zijn dossier maakt en aan de wijze waarop die verantwoord worden. Consequentie en duidelijkheid zijn doorslaggevend.

Indien de commissie oordeelt dat er bepaalde dossiers of sectoren zijn waarover te weinig deskundigheid in huis is, dan worden hoorzittingen georganiseerd met deskundigen om de commissie te informeren over de dynamiek in die bepaalde deelsector van het theater. Ook deze hoorzittingen zullen expliciet in de behandeling van de dossiers worden vermeld.

De commissie volgt ook de gespecialiseerde pers op de voet. Ze doet dat met een kritisch oog en houdt eraan een zo groot mogelijke onafhankelijkheid te behouden ten opzichte van de pers.

Werkwijze bij de beoordeling:

Er wordt een werkverdeling gemaakt ter voorbereiding van de bespreking van de dossiers in de plenaire vergadering. Bij deze voorbereiding wordt het dossier ook naast het eventuele vorige dossier, de geactualiseerde beleidsplannen, de werkingsverslagen en de evaluaties van de prospecties geplaatst. Deze evaluatie wordt getoetst aan het nieuwe dossier. De commissie meent dat ze hierdoor beter kan inschatten of de plannen van een gezelschap realistisch en realiseerbaar zijn.

Elk commissielid leest ter voorbereiding alle dossiers en maakt voor zichzelf notities. Van elk dossier wordt op voorhand ook een samenvatting gemaakt door een of meerdere commissieleden. Die samenvatting, en de individuele notities, worden als leidraad gebruikt in behandeling van het individuele dossier in de plenaire vergadering.

Het nieuwe kunstendecreet geeft de mogelijkheid om een structurele ondersteuning te adviseren van twee of vier jaar, ook als de aanvrager een ondersteuning voor vier jaar ambieert. In de pre-adviezen heeft de commissie er aanvankelijk voor gekozen om de tweejaarlijkse steun te hanteren enerzijds als een instapsubsidie voor jonge, nieuwe gezelschappen en anderzijds als een 'voorzichtige steun' voor gezelschappen met een dossier dat als problematisch ervaren

werd. Dat gaf de mogelijkheid om die gezelschappen beter op te volgen. Na een nieuwe evaluatie na twee jaar kon het subsidiebedrag dan aangepast worden aan de (positieve of negatieve) evolutie.

Vele gezelschappen met een pre-advies voor twee jaar, wezen erop dat hun continuïteit zo in het gedrang kwam. Internationale coproducties worden bijvoorbeeld op zeer lange termijnen afgesloten. Een bestaanszekerheid voor vier jaar wordt verkozen boven de mogelijkheid tot correcties in de ondersteuning na twee jaar. De commissie kan hier begrip voor opbrengen. Daarom werd de tweejaarlijkse steun in de definitieve adviezen slechts geadviseerd voor relatief nieuwe gezelschappen en voor gezelschappen waar we op korte termijn een grondige heroriëntering van verwachten.

2.4. Deontologie

De commissie bewaakt zeer streng de betrokkenheid van haar leden bij bepaalde dossiers. Het decreet op de samenstelling van de adviesorganen laat toe dat maximaal eenderde van de leden rechtstreeks betrokkenen zijn. De commissie beschouwt actoren uit het veld als een meerwaarde, hun praktijkervaring betekent een waardevolle bron van informatie. Wel waakt de commissie er uitdrukkelijk over dat een directe relatie met een theatergezelschap niet meespeelt in de bespreking van de dossiers. Elke vorm van betrokkenheid wordt vooraf gescreend; rechtstreeks betrokken personen verlaten de vergadering en nemen dus geen deel aan de stemming noch aan de bespreking van het dossier. We gaan uit van de kritische onafhankelijkheid van de commissieleden om de kwaliteit van dossiers waarbij een lid betrokken is, correct af te wegen. Het is in alle gevallen de meerderheid die beslist.

De commissie opteert voor openheid en transparantie in haar communicatie met de sector. Bij het schrijven van de adviesteksten worden argumenten pro en contra opgenomen. Op die manier krijgen de gezelschappen inzicht in de elementen die bij hun beoordeling meegespeeld hebben. De correcte formulering van de argumenten is een voortdurende zorg voor de commissie. Het is voor de gezelschappen essentieel deze argumentatie te kennen, los van de vraag of zij het daarmee eens zijn.

We beschouwen het theaterlandschap als een 'systeem', als een organisch geheel, waarin verschillende krachten werkzaam zijn. Ons oordeel over de verschillende gezelschappen is niet los te koppelen van dat geheel. Het is noodzakelijk om de hele context als achtergrond te kennen, om ingrepen op afzonderlijke onderdelen te kunnen begrijpen. Eerder dan ieder zijn stukje van een onbekende puzzel te bezorgen, kiest de commissie ervoor om de hele puzzel te tonen.

2.5. Verhouding tot de administratie Cultuur

De Beoordelingscommissie Theater evalueert de artistieke inhoud van de dossiers. De administratie Cultuur buigt zich over de zakelijke aspecten van de dossiers. De administratie legt haar adviezen voor aan de commissieleden tijdens een plenaire vergadering. Een blik op dit zakelijke plaatje is voor de commissieleden onontbeerlijk om zich een totaalbeeld van de werking van het gezelschap te vormen. Waar mogelijk proberen administratie en commissie hun adviezen op elkaar af te stemmen.

Er is tijdens de besprekingen van de structurele subsidieronde steeds een goede samenwerking geweest tussen de commissie, de secretaris en de teamverantwoordelijke podiumkunsten van de administratie Cultuur. De commissie betreurt evenwel de manier waarop de copywriting op een aanvankelijk kwalitatief ondermaatse manier werd ingevuld. Een groot deel van de copywriting kwam daardoor op de schouders van de commissieleden terecht, wat de vrijwillige inzet, bovenop de zware tijdsdruk, sterk op de proef stelde.

3. Een rijk podiumlandschap: over diversiteit en dynamiek

3.1. Versnippering versus verscheidenheid

Binnen de theaterwereld wordt wel eens gesproken over de 'versnippering van het landschap'. Er zou een overaanbod aan producties zijn, de speelmogelijkheden zouden afnemen en niet in verhouding staan tot het aantal door de Vlaamse overheid gesubsidieerde gezelschappen.

Anderzijds is het net de verscheidenheid aan theatervormen die het Vlaamse theaterlandschap zo boeiend maakt. Hoe groter de verscheidenheid, hoe meer gediversifieerd het theaterveld zich kan ontwikkelen. Het is aan de commissie om die moeilijke grens tussen versnippering en verscheidenheid te bewaken. Grote en kleine gezelschappen, complexe en toegankelijke voorstellingen, producties met een lange of kortere 'rijpingstijd': ze moeten allen een evenwichtige plaats krijgen in het veld.

De commissie is zich ervan bewust dat de druk op de verkoop van producties steeds hoger ligt. Voorstellingen worden almaar vroeger aangeboden en vaak blind geboekt. Het groeiende aanbod van meer toegankelijke manifestaties zorgt ervoor dat de afzet van theatervoorstellingen steeds moeilijker wordt. Daarom hecht de commissie zoveel belang aan samenwerking. In eerste instantie denkt zij aan zakelijke samenwerkingsverbanden waarbij de artistieke eigenheid van de participanten gewaarborgd blijft: twee gezelschappen delen hun logistiek en/of zakelijk beheer, een gezelschap vindt een trouwe partner in een cultuurcentrum, kleine groepjes voelen zich thuis binnen een grote structuur die hen eventueel de kans biedt hun eigen ding te doen.

3.2. Diversiteit van organisatie- en gezelschapsvormen

Het model van een theatergezelschap met een relatief groot vast ensemble, is de jongste jaren meer en meer in de verdrukking gekomen ten voordele van gezelschappen met een kleine (of zelfs geen) kern die een beroep doen op los-vaste acteurs. De evolutie van ensembles naar collectieven en van een gesloten naar een open structuur zet zich voort. De commissie gelooft in verscheidenheid binnen het theaterveld.

Vooreerst zijn er de drie stadstheaters die zich de jongste jaren artistiek hebben herbrond. (cfr. infra) en de middelgrote gezelschappen, die zo divers zijn dat zij niet onder een noemer te vatten zijn. Er zijn gezelschappen die 'het middenveld' bespelen, andere zoeken de marge op en nog anderen hebben voornamelijk een internationale oriëntatie.

Ook het kinder- en jeugdtheater neemt een belangrijke positie in. Naast vele kleine en middelgrote gezelschappen binnen deze specifieke groep adviseert de commissie voor drie volwaardige grote huizen waar kinderen en jongeren centraal staan. Niet toevallig zijn die in de drie grote steden Brussel, Gent en Antwerpen gevestigd.

Er is de instroom van diverse nieuwe jonge gezelschappen. Voor een aantal van hen, die reeds meerdere keren door de deur van de projectsubsidies zijn gepasseerd, is de tijd rijp voor een structurele ondersteuning. De commissie gelooft in hun meerwaarde. Elk op hun eigen manier kiezen ze voor een interessant artistiek parcours.

Daarnaast is er een kleine – maar daarom niet minder interessante – groep figuren- en circus-theater (cfr. infra)

Door de flexibiliteit van gezelschapsvormen gebeurt het ook steeds vaker dat artistiek verwante zielen elkaar opzoeken om een productie te maken, over de grenzen van een gezelschap heen. Een uitwisseling van acteurs of regisseurs kan vernieuwend werken maar eindeloos coproduceren kan het risico inhouden dat het eigen artistiek profiel vervaagt.

Wat opvalt, is dat grote huizen hun deuren weer openzetten voor jonge theatermakers. Die jonge mensen kunnen er vaak autonoom aan de slag, zonder op te gaan in de grote structuur. Een van de oorzaken daarvan is dat de theateropleidingen vandaag geen acteurs meer afleveren, maar theatermakers. Die bredere vorming is een goede zaak, maar ze mag niet ten koste gaan van het acteren zelf.

Er zijn verschillende theaters die bewust kiezen om te spelen voor een breed publiek. Het doelpubliek is dan “de middengroep”, de voorstellingen beogen een “grote leesbaarheid”. Maar dit mag geen alibi vormen voor een artistieke stagnatie. Een aantal van deze theaters lijkt precies de afgelopen jaren in een artistieke luwte verzeild. In een snel veranderende samenleving lijkt het kiezen voor het centrum niet gemakkelijk. Merken we hier een parallelle evolutie op met het boekenvak, de wereld van de muziek, waar het middenveld wordt leeggezogen ten voordele van grootschaligheid en het werken in de niche? Vermoedelijk wordt een van de uitdagingen voor de podiumkunsten in de volgende vier jaar: de doorstroming in het theatrale middenveld. Dat wil niet zeggen dat iedereen de nieuwste trends moet volgen of experiment moet brengen. Maar wel dat men makers (jonge en ervaren) van buitenaf weet te begeisteren voor het project. Dat men de artistieke fakkel op tijd durft door te geven om terug wat op adem en inspiratie te komen.

3.3 Diversiteit van generaties

Door de evolutie van ensembles naar nieuwe organisatie- en gezelschapsvormen, is er enerzijds een uitbreiding van het podiumlandschap maar is het anderzijds voor oudere acteurs moeilijker geworden om nog aan de slag te kunnen in het theater. De meeste oudere acteurs zijn jarenlang lid geweest van een gezelschap; nu moeten ze soms stempelen tussen twee producties in of noodgedwongen bepaalde rollen accepteren.

Door de opkomst van kleinere gezelschappen en collectieven zijn er nu meer theaters en productiehuzen op zoek naar goede acteurs en actrices. Ook de televisie ‘aast’ voor hun series op acteurs en actrices uit de theatersector. De diversiteit van de opdrachtgevers is groter geworden.

Het Toneelhuis zorgde in het seizoen 1998-1999 voor enige opschudding door als eerste groot theatergezelschap hoofdzakelijk met mensen onder productiecontract te werken. Het doel was om een kader te creëren dat voor de theatermakers beter, soepeler en efficiënter is dan de werksituatie onder opeenvolgende jaarcontracten bij vaste ensembles of gezelschappen, met de stilzwijgende garantie van ‘onbepaalde duur’. Het Toneelhuis achtte de productiecontracten noodzakelijk voor haar veelsporenbeleid, waarbij de maker de vrijheid kreeg om zelf zijn ploeg samen te stellen. “Theatermakers moeten kunnen kiezen met wie ze al dan niet in zee gaan,

zonder dat ze voor een voldoende feit gesteld worden.” (Stefaan De Ruyck)

Ook voor de jonge generatie schept het gebrek aan vaste ensembles een nieuwe situatie. Er zijn nauwelijks nog mogelijkheden om een carrière uit te bouwen in één huis; de continuïteit is gedeeltelijk wegge gevallen.

4. Aandachtspunten in het theaterlandschap

4.1. Culturele competentie en cultuurparticipatie

Een van de doelstellingen in het vorige beleidsplan van minister van Cultuur, Bert Anciaux, was de culturele competentie te verruimen en de cultuurparticipatie te verhogen. Ook de commissie hecht belang aan deze beleidskeuze.

Culturele competentie

Culturele competentie is het vermogen om te gaan met cultuur en kunst. Het is het symbolisch kapitaal dat een mens in de loop van zijn leven verwerft. Het omvat niet alleen een dosis gezonde nieuwsgierigheid naar het ongekende, maar ook (voor)kennis, een referentiekader, mentale openheid, ... Het spreekt voor zich dat de basis voor een culturele competentie wordt gelegd in het thuismilieu en in het schoolmilieu. Maar het verwerven van culturele competentie is een levenslang gebeuren en betreft niet alleen het verwerven van kennis, maar ook en vooral het vergroten van de reflectieve ruimte; (zelf)exploratie, interpretatie, reflectie. De reflectieve ruimte bestaat uit contacten met de maatschappij, die het aanbod toelaten zijn maximale scherpte te vinden. (Anciaux, *beleidsnota*)

De commissie acht het een taak van het podiumkunstenlandschap om na te denken over de mogelijkheden die het heeft om deze reflectieve ruimte te vergroten. Ieder gezelschap, iedere theatermaker en iedere voorstelling is uiteraard zo uniek en specifiek dat het telkens een ander segment van de reflectieve ruimte kan aansnijden. (de publicatie van de theatertekst, de educatieve werking van jeugdtheatergezelschappen, workshops, ...)

Het is de commissie opgevallen dat de (meeste) gezelschappen in hun dossiers aandacht besteden aan dit aspect van theater maken.

Cultuurparticipatie

Het verhogen van de culturele competentie wordt vaak direct gelieerd aan het verhogen van de cultuurparticipatie. Deze cultuurparticipatie kan geïnterpreteerd worden als een kwantitatieve uitbreiding van het aantal deelnemers aan het kunstgebeuren. Dit vertaalt zich binnen de podiumkunstensector in een verhoging van de publiekscijfers. De cultuurparticipatie kan echter ook geïnterpreteerd worden als een verruiming waarbij individuen met een verschillende achtergrond deelnemen aan diverse culturele gebeurtenissen, disciplines en genres.

De commissie is van mening dat de link tussen culturele competentie en cultuurparticipatie niet mag verengd worden tot een gelijkschakeling van beide en dat de richtlijnen van de minister omtrent culturele competentie en participatie niet mag ontaarden in een culturele competitie om

het publiek.

Het verhogen van de cultuurparticipatie wordt al te vaak geassocieerd met het wegnemen van drempels. De wens om de vele en diverse drempels binnen een cultureel landschap weg te nemen is een oprecht en nobel streven, dat evenwel niet gelijkgesteld mag worden met laagdrempeligheid op artistiek vlak. Het begrip cultuurparticipatie werd door de media al te snel gelijkgesteld met publiekscijfers en er werd uitgebreid gewaarschuwd voor sluipend populisme. Cultuurparticipatie betekent echter geenszins dat de theatermaker zijn artistieke eigenheid moet opgeven ten voordele van laagdrempeligheid.

De Beoordelingscommissie Theater hecht het meeste belang aan een cultuurparticipatie in de zin van een publieksverruiming. Deze publieksverruiming interpreteert de commissie als een publiekszorg. Dit is naar onze mening een gepaste term om een fundamentele houding aan te geven die eventueel (want de wetmatigheden van een publieksstroom vallen niet te voorspellen) in een publieksverruiming kan resulteren. Deze publiekszorg kan tot uiting komen in de mentale brug die in een inkomhal gecreëerd wordt. Aura, (atmo)sfeer en karakter zijn hierbij uiteraard belangrijke elementen. Ook aangepaste tarieven kunnen een financiële brug slaan naar een potentieel nieuw publiek.

Publiekswerking houdt in dat men zijn eigen kringetje overtuigen doorbreekt en nieuwe geïnteresseerden stimuleert om te proeven van het theater dat men aanbiedt. Dat kan onder meer gebeuren door het uitwisselen van publieksinformatie tussen kunstencentra, gezelschappen en media. De commissie pleit voor een brede publiekswerking, zonder dat deze ten koste gaat van de artistieke integriteit van de beoogde producties.

4.2. Betrokkenheid creëren: een gedeelde verantwoordelijkheid?

De commissie wil benadrukken dat ook het verhogen van de cultuurparticipatie een gedeelde verantwoordelijkheid is. Al te vaak wordt hier ook uitsluitend met de vinger naar de 'elitaire' theatermaker gewezen. In het slaan van bruggen naar een potentieel publiek is niet enkel de podiumkunstensector belangrijk, maar ook de media. Zowel de geschreven pers als de openbare omroep dienen hierbij hun rol en verantwoordelijkheid als culturele bemiddelaar op te nemen. Als cultuur gewrongen wordt in formats die geen diepgang en nuance toestaan, dan vervullen zij hun functie als bemiddelaar niet en kunnen ze zelfs contraproductief werken.

Wellicht is het elitaire imago mede een gevolg van het onzichtbaar worden van die podiumkunsten binnen de populaire media - televisie op kop. Theater - en de kunstenpraktijk in het algemeen - moet opnieuw zichtbaar worden in de leefwereld van de televisiebuis. Daarin kan de openbare omroep een voortrekkersrol spelen. De enorme inspanningen die men zich getroost om het publiek - meestal live - op de hoogte te houden van allerlei sportevenementen, staat haaks op de schrale berichtgeving over de kunsten in Vlaanderen. Zijn theaterpremières dan minder nieuwswaardig dan een doorsnee sportwedstrijd? Zou een kunstenagenda voor of na het nieuws de aandacht voor de gesubsidieerde kunsten niet aanzienlijk kunnen opvijzelen? Kan men niet dezelfde graad van specialisatie die gemeengoed is bij sportverslagen, verwachten bij kunstprogramma's?

De commissie pleit voor een meer gefundeerde berichtgeving, die verder gaat dan de hype of de sensatie. Gefundeerde theaterkritiek is belangrijk in het duiden van, het verklaren van, het

spreken over kunst.

De commissie merkt op dat de aandacht die aan theater besteed wordt de jongste jaren sterk verminderd is en betreurt de geringe belangstelling voor theater bij de openbare omroep. Ook het feit dat theaterrecensenten elkaar in de geschreven pers heel snel opvolgen, baart de commissie zorgen. Het komt de kwaliteit van de recensies niet ten goede. Het is in deze een goede zaak dat het Vlaams Theater Instituut vorig jaar gestart is met een cursus 'Theaterkritiek voor gevorderden' en dat Thersites een nieuwe dynamiek kent. Ook gespecialiseerde (internet)tijdschriften als Etcetera, Rekto:Verso en Sarma geven jonge recensenten de kans te groeien in het vak.

De commissie merkt bovendien op dat er binnen de media regelmatig nieuws uit de losse pols de wereld wordt ingestuurd dat nadien een eigen leven gaat leiden. Is het inderdaad zo dat er te veel wordt geproduceerd en te weinig wordt getoond? Klopt het wel dat enkel een elite naar het theater gaat? In het vuur van de discussies die door de media geïnitieerd zijn, klinkt dan ook terecht de vraag naar gedegen onderzoek, naar cijfers, ook op het vlak van publieksparticipatie. De commissie onderschrijft dan ook de vraag om de afzetmarkt te onderzoeken. "Het publiek is een veelkoppig, maar totnogtoe onbekend 'monster'. Wie 'publieksparticipatie' zegt, moet de aard, de omvang en de wensen van het publiek kennen. Niet om er zomaar op in te spelen, maar om er creatief mee om te springen, om te verrassen, om te interpellieren, zelfs om het te verwarren, zonder het daarom te verjagen." (Schraenen)

Het bevorderen van de culturele competentie en participatie houdt ook een verdieping in. Het gaat hier in de eerste plaats over educatie. Op dit vlak delen (jeugd)theater en onderwijs een verantwoordelijkheid. Kunst en cultuur bezitten binnen het onderwijs nog steeds niet de plaats waar ze recht op hebben. Als we spreken over publieksparticipatie is dit nog altijd de eerste en meest belangrijkste stap.

4.3. Sociaal-artistieke praktijk en maatschappelijke relevantie

Minister Anciaux stelde in zijn vorige beleidsnota dat zijn brede invulling van het begrip culturele competentie nauw aansluit bij de functies van het sociaal-cultureel werk en zodoende een bouwsteen van zijn legitimering is. (Anciaux, *beleidsnota*) Net zoals het begrip 'cultuurparticipatie', werden de begrippen 'sociaal-artistiek' en 'socio-cultureel' in de media echter danig verengd en zelfs door elkaar gehaald. Beide begrippen hebben zowel een artistieke als een maatschappelijke component. Bij de sociaal-artistieke projecten, die ressorteren onder het kunstendecreet, staat de artistieke kwaliteit voorop, gekoppeld aan een sociale output. Bij de socio-culturele praktijk, die ressorteert onder de ruimere context van cultuur, is die artistieke kwaliteit minder bepalend.

Het is belangrijk om in deze context het onderscheid tussen 'kunst' en 'cultuur' te herwaarderen. Cultuur is een ruim en onafgebakend begrip dat verschillende ladingen dekt: van onze omgang met elkaar, de taal die we spreken tot de manier waarop we feesten. Kunst daarentegen is een specifieke soort van cultuur. "Kunst is de plaats en het moment waar de verbeelding letterlijk voorbeeldt, waar situaties, verhalen, woorden, kleuren, vormen of muzieklijnen aangereikt worden die ons inlevingsvermogen oprekken. ...Ze biedt ons de kans om buiten ons zelf te treden, buiten onze beperkingen in tijd en ruimte." (Claeys)

Het spreekt voor zich dat de commissie zich uitlaat over de sociaal-artistieke praktijk binnen de

podiumkunsten. Het sociaal rendement waarvan sprake, is dan het maatschappelijk relevante in het artistiek waardevolle podiumkunstenwerk. Het werkelijke maatschappelijke engagement van een theatermaker en/of gezelschap interpreteert de commissie in navolging van Manu Claeys als “zijn wil tot aftasten van horizonten en in zijn verlangen om ons in die verkenning te betrekken.”(Claeys)

Het begrip interculturaliteit neemt een specifieke plaats in binnen de ruime definitie van de sociaal-artistieke praktijk en de maatschappelijke relevantie van een artistieke praktijk. Een segment van het podiumkunstenlandschap linkt deze wil tot het aftasten van horizonten immers uitdrukkelijk aan het erkennen en bevorderen van interculturaliteit. De maatschappelijke relevantie van deze theatermakers bestaat erin dat zij de samenleving beter willen documenteren. Zij willen die groepen aan bod laten komen die normaliter over het hoofd worden gezien. De commissie erkent dit als een waardevol en belangrijk segment van het huidige podiumkunstenlandschap, maar vindt dat interculturaliteit niet als criterium kan opgelegd worden aan alle theatermakers. De commissie is van mening dat, indien de aandacht voor interculturaliteit het sociaal-artistiek aspect van het theatermaken uitmaakt, dit ten eerste niet vanuit een betuttelend of romantisch uitgangspunt gebeurt, maar vertrekt vanuit de radicale overtuiging dat de potentialiteit van die groep even groot is. Een tweede voorwaarde is dat de sociaal-artistieke werking gedragen wordt door kwaliteitsvolle kunstenaars die hun métier beheersen en die samen met de deelnemers tot een interessant product willen komen.

4.4. De stad als ruimte van kunst en cultuur herwaarderen

Net zoals bij de vorige structurele subsidieronde stellen we vast dat het theaterleven in Vlaanderen zich vooral concentreert in de drie grote steden Brussel, Gent en Antwerpen. Logisch, in die steden bevinden zich niet enkel de theateropleidingen, ze zijn ook door hun maatschappelijke context de voedingsbodem bij uitstek voor een theatergezelschap.

Hoe kleiner de stad, hoe moeilijker het wordt om het theater te laten gedijen. Meerdere gezelschappen binnen de provinciesteden kunnen daarover mee spreken. Het MMT werd 't Arsenaal, Het Net in Brugge is op zoek naar zijn nieuwe identiteit. Sam Bogaerts vertrok uit Malpertuis,... Toch bewijzen gezelschappen als Antigone in West-Vlaanderen en de Queeste helemaal aan de andere kant in Limburg dat ook in de bronsgroene velden theater kan bloeien. Alles heeft te maken met 'de ogen en de oren open houden'. Het is belangrijk dat gezelschappen of artistiek leiders bruggen bouwen (bijvoorbeeld de Queeste dat tijdens de eerste jaren van zijn bestaan steevast in première ging in een grootstad om zo een publiek op te bouwen dat hen nu gevolgd is naar de provincie) en niet lijden aan artistiek autisme.

Anderzijds is gevestigd zijn in een grootstad geen garantie tot slagen. Ook daar kan een plek leegbloeden, bij gebrek aan een artistieke visie of omkadering.

Vroeger was de relatie tussen grootstedelijkheid en beroepstheater veel exclusiever: het onderscheid tussen stad en platteland was veel duidelijker dan dit nu het geval is. Zonder dit onderscheid nu helemaal te verdoezelen, willen we er wel op wijzen dat Vlaanderen stedenbouwkundig zeer sterk verstedelijkt is, waardoor dat we ook voor het theater de strikte relatie tussen 'plek' en 'klimaat' niet kunnen hanteren. Maar we willen toch opmerken dat de grote stad een uitmuntende biotoop blijft vormen voor (podium)kunstenaars.

4.5. Educatieve werking

De commissie is ervan overtuigd dat de gezelschappen zich bewust zijn van een educatieve werking, maar dat men zich soms nog vragen stelt bij de invulling van die taak. Kunsteducatie behelst meer dan een inleiding bij een schoolvoorstelling of het maken van een lesmap. Educatie is een continu proces van verkennen, onderzoeken en verdiepen. Kunsteducatie kan daarom een structureel onderdeel moeten worden van de integrale werking van de gezelschappen en dat in samenwerking met het onderwijs en bevoegde instanties zoals Kunstinzicht, MOOS, ea.

Een theatergezelschap is als eerste verantwoordelijk voor de verspreiding van informatie over hun project, maar de omkadering van een voorstelling kan gebeuren in nauw overleg met de cultuurcentra, de betrokken scholen en de educatieve diensten.

Hoewel het nut van schoolvoorstellingen regelmatig in vraag wordt gesteld, blijft de commissie ervan overtuigd dat ze waardevol zijn. Kinderen en jongeren brengen een groot deel van hun tijd door op school, zij kan alleen al omwille van deze realiteit als doorgeefluik fungeren. Educatie en initiatie via het onderwijs zijn onontbeerlijk voor de verhoging van de culturele competentie en om de interesse voor cultuur in het algemeen te wekken.

4.6. Internationale werking

De commissie merkt verheugd op hoe een aantal gezelschappen de jongste jaren voet aan de grond heeft gekregen in het buitenland. Het gaat daarbij niet alleen over beeldend theater maar ook over teksttheater: Vlaamse producties trekken zelf naar het buitenland of worden - in de oorspronkelijke versie of in een andere taal - gespeeld door buitenlandse gezelschappen. Vooral Frankrijk is zeer gevoelig voor de dynamiek, de omgang met taal en de dramaturgische vernieuwing van een groeiend aantal Vlaamse gezelschappen. Deze 'culturele ambassadeurs' van Vlaanderen moeten uiteraard aangemoedigd worden. Toch mag de zichtbaarheid van deze gezelschappen in Vlaanderen zelf niet al te zeer vervagen. Een evenwicht tussen binnenlandse en buitenlandse aanwezigheid is belangrijk.

Het Vlaams Theater Instituut kan een bijdrage leveren om het internationaal parcours van de gezelschappen te ondersteunen. Nu is het dikwijls zo dat de eigen 'netwerking' van de gezelschappen hiervoor zorgt, maar dit is niet voor elk gezelschap weggelegd.

We constateren dat Vlaamse gezelschappen steeds minder speelplekken in Nederland krijgen. Er wordt nauwelijks promotie gevoerd voor het Vlaamse theater. Wellicht is dit gedeeltelijk te wijten aan de zogenaamde 'endemolisering' in Nederland, aan de specifieke inhouden van de producties en aan het diverse publiek. Tevens hanteren de Nederlandse schouwburgers er een andere manier van publiekswerking. Gezelschappen moeten ter plekke eigen promotie voeren, een moeilijke zaak voor de Vlaamse gezelschappen. De tendens loopt echter in beide richtingen: de jongste jaren spelen ook steeds minder Nederlandse gezelschappen bij ons.

De keuze om in Nederland en in Vlaanderen met enkele uitverkoren organisaties te werken die als taak krijgen om Nederlandse producties te presenteren in Vlaanderen (of omgekeerd) heeft helemaal niet de verhoopde dynamiek ontwikkeld. Integendeel: het idee leeft dat de klassieke manier (een Vlaamse organisatie die een gezelschap uitnodigt uit Nederland (of omgekeerd

voor wie in Nederland werkt) kon een tussenkomst aanvragen) leek beter te werken. De commissie hoopt dat De Brakke Grond in de toekomst een belangrijke rol gaat spelen in het herstellen van deze contacten.

De commissie meent dat het Theaterfestival - een selectie van de meest belangwekkende Nederlandse én Vlaamse theaterproducties voor volwassenen en kinderen - noodzakelijk blijft om de relatie tussen Nederland en Vlaanderen te behouden en liefst nog te bevorderen.

5. Opmerkingen over de drie grote stadstheaters

Stadstheaters dragen een niet onaanzienlijke verantwoordelijkheid tegenover de gemeenschap waarin ze geworteld zijn. De commissie merkt op dat de drie stadstheaters er de jongste jaren in geslaagd zijn om op een originele en krachtige manier het begrip 'stedelijkheid' tot leven te wekken. De stad wordt niet langer opgevat als een aparte entiteit, maar als een gefragmenteerd geheel van sociale, culturele en economische netwerken. Te midden van die netwerken nemen de stadstheaters de uitdaging aan om een artistiek middelpunt te zijn.

Ze hebben de ambitie om producties te maken die toonaangevend zijn: in hun schoot krijgt het begrip 'repertoiretheater' opnieuw een actuele invulling. De keuze voor bestaande teksten, maar ook voor teksten uit andere culturen weerspiegelt de complexiteit van de hedendaagse stad. Er wordt onderzoek gedaan naar onbekend en onderbelicht materiaal uit het eigen verleden en uit dat van andere culturen. Jong talent en kleinschalige projecten krijgen voldoende kansen: de stadstheaters zijn huizen met vele kamers. Toch is het 'supermarkt-model' verlaten: er wordt gewerkt vanuit een consistente visie op theater, kunst en stedelijkheid. Het aloude centrum-marge model lijkt definitief voorbijgestreefd: de stadstheaters zijn opnieuw de plekken van het 'levende toneel'.

De drie huizen streven een herkenbare identiteit na, en vervullen hun stedelijke rol op een geheel eigen manier. Met Brussel - en zijn 'talige' complexiteit - wordt anders omgegaan dan met Antwerpen of Gent. Waar mogelijk wordt de expertise toch onderling uitgewisseld en zijn er vormen van samenwerking. De stadstheaters willen ook op het vlak van publieksparticipatie en publieksbinding een grote dynamiek uitstralen. De zoektocht naar nieuwe publieken, de educatieve omkadering van de activiteiten en hun grote zichtbaarheid in de stad maakt dat deze 'monumenten' opnieuw betekenis krijgen voor een ruim deel van de bevolking.

De commissie merkt eveneens een opvallende trend op naar een stijgende internationale uitstraling. De drie stadstheaters bepalen mee het gezicht van het Vlaamse theater in het buitenland. De commissie wil deze evolutie toejuichen, maar tegelijkertijd beklemtonen dat een gezond evenwicht tussen stedelijke en internationale aanwezigheid het voorwerp van constante bekommernis moet zijn.

6. Opmerkingen over het kinder- en jeugdtheater

Steeds meer kinderen en jongeren kunnen genieten van het kwaliteitstheater waar ze recht op hebben. De internationale uitstraling van bepaalde gezelschappen en producties neemt toe en uit de internationale contacten ontstaan mooie samenwerkingsverbanden. De commissie juicht deze evolutie toe, maar merkt op dat het kinder- en jeugdtheater zich meer en meer toespitst op theater voor jongeren. Een paar jaar geleden werden er opmerkelijk minder theatervoorstellingen voor kleuters gemaakt, maar het tij lijkt zich nu te keren. De commissie hoopt dat de (grote) jeugdtheaterhuizen zich blijven inzetten voor goede kleuterproducties.

De commissie constateert ook dat zowel in de grote theaterhuizen als bij de kleinere kindertheatergezelschappen werk wordt gemaakt om niet alleen theatervoorstellingen te brengen, maar ook diverse kunst- en cultuurvormen worden geïntegreerd in de werking.

Gezien het aparte circuit van dagvoorstellingen, kleinere zalen, een beperkter publiek en lagere uitkoopsommen en gezien de zware concurrentie vanuit het commerciële circuit, acht de commissie een positieve discriminatie alsnog noodzakelijk: de overheid dient er over te waken dat er geen verschraving in het kinderaanbod komt.

7. Opmerkingen over figuren- en circustheater

Festivals als de *Zomer van Antwerpen*, *Theater op de Markt*, het *Driemastfestival* en hun publiekelijk succes tonen aan dat er een publiek bestaat voor andere dan teksttheatervormen. Zo waren op deze festivals producties van - vooral Franse - gezelschappen te zien die een mooie symbiose vormden van menselijke circusacts en theater.

Ook in Vlaanderen bestaan er een paar gezelschappen die in een tent of op locatie buiten de schouwburgen weten te verrassen en te ontroeren. In het steeds uitdijende aanbod van dergelijke theaters dient men natuurlijk het kaf van het koren te scheiden en een duidelijk onderscheid te maken tussen op entertainment en amusement gerichte publieksvermakers en artistieke producties, waar cross-overs tussen de theatergenres en andere kunsten een homogene kwaliteit bieden. Figurentheaters integreren beeldende kunst bij voorbaat al in hun theater, maar zoals bij het reguliere theater is het niveau van het figurentheater van wisselende kwaliteit. We moeten de gezelschappen echter niet over een kam scheren. Voor de commissie primeert nog altijd kwaliteit, in welke (mix van) genres dan ook.

Figurentheaters kunnen interessante kweekvijvers zijn van cross-overs en kruisbestuivingen, in hun eigen theater en ook voor andere gezelschappen. Deze tendens wil de commissie zeker stimuleren. Verder hoopt de commissie dat ook circustheater zich in Vlaanderen verder kan uitbouwen tot internationaal niveau. Hiervoor dienen organisaties en initiatieven die theatermakers in die zin kansen willen bieden en over de kwaliteit willen waken, ook gesteund te worden.

8. Bedenking over zakelijke aspecten van het theatermaken

De Beoordelingscommissie Theater acht het belang van een zakelijk en artistiek evenwicht binnen een theatergezelschap zeer hoog. Dit betekent niet dat de toestand van het podiumkunstenlandschap vanuit een economisch oogpunt moet worden ingeschat. Daarmee zouden we veranderen in een neoliberale discours dat Rudi Laermans terecht omschreef als “een erg marxistisch aandoende redenering, verkleed in een blauw geverfde schapenvacht.” (Laermans). Het zakelijk en artistiek evenwicht impliceert in geen geval een hiërarchische verhouding die de economie tot basis promoveert. De commissie bouwt hiermee voort op het élan van de vorige commissie, die stelde dat de bedrijfsvoering nooit doel op zichzelf kan zijn, maar de realisatie dient van de artistieke visie van het gezelschap. (voorlopig advies)

De artistieke vrijheid is een noodzaak, de verbeelding is vrij. Maar zij is tegelijkertijd gebonden aan het beschikbare budget en de verwachte inkomsten. Waar de commissie voor pleit, is “een (niet altijd gemakkelijke) evenwichtsoefening op de *double bind* van de theaterpraktijk, op de paradox van de financieel begrensde artistieke vrijheid.” (Laermans) De commissie acht het in die context positief dat minister van Cultuur, Bert Anciaux, zijn verantwoordelijkheid durfde op te nemen met betrekking tot de financiële putten die sommige theaterhuizen en/of –gezelschappen geslagen hadden. Subsidies dienen uiteraard niet om deze putten te dichten.

De toenmalige commissie was bij de vorige structurele ronde van oordeel dat uit de meerderheid van de dossiers een tekort aan strategisch beleid sprak. Zij pleitte voor een sterker artistiek ondernemerschap. (voorlopig advies) De huidige commissie constateert dat er in de meeste dossiers voor de periode 2006-2009 wel degelijk sprake is van een strategische aanpak. De theaterhuizen- en makers zijn zich meer bewust geworden van het feit dat ze ook cultureel ondernemers zijn.

Op het bestuurlijke vlak viel het de voormalige commissie op dat vele raden van beheer (deels) samengesteld waren door personeelsleden of persoonlijke relaties van de gezelschappen. Zij pleitte voor een raad van deskundige beheerders, betrokken bij de werking maar met enige afstand ten opzichte van de dagelijkse gang van zaken. De commissie constateert dat er wat betreft de samenstelling van de raden van beheer een positieve evolutie merkbaar is. Meer en meer worden de raden van beheer bevolkt door deskundigen uit het veld.

9. Conclusie: het gebruik van deze algemene beschouwingen

Het maken van deze algemene beschouwingen is in twee stappen gebeurd. In het seizoen 2003-2004 vormde het werken aan deze tekst het ideale kader om de discussies voor dit definitief advies voor te bereiden. Bepaalde standpunten werden grondig uitgediscussieerd, werden genuanceerd of integendeel scherper gesteld. Nadat we alle individuele dossiers besproken hadden, vormde de resultaten van deze ‘vrijere meningsvorming’ de ideale toetssteen voor het geleverde advieswerk.

Zoals hoger beschreven staat, is de lectuur van deze beschouwingen onlosmakelijk verbonden met de ‘definitieve adviezen’ zoals ze hierna dossier per dossier worden voorgesteld.

10. Bibliografie

Anciaux, Bert, Beleidsnota 1999, Cultuur

Claeys, Manu, Cultureel jaarboek 2001 stad Antwerpen

De Ruyck, Stefaan, in gesprek met Baeten, Marleen. "Sociaal en artistiek beleid: water en vuur? (1)". *Etcetera* 17(1999)68: 17-20.

Laermans, Rudi. *Ruimten van cultuur: van de straat over de markt naar het podium*. Leuven: Van Halewyck, 2001.

Schraenen, Vital. "Wordt er te veel theater gemaakt in Vlaanderen?". *Etcetera* 21(2003)86: 38-39.

B. Adviezen

Tweejaarlijkse dossiers

Dossier 1 – VLAAMS TONEELGEZELSCHAP CAPITOLE

'Na onnoemelijk lange gesprekken met actoren uit de theaterwereld' wordt door het Vlaams Theatergezelschap Capitole een aanvraag ingediend tot structurele subsidie. Het wil hiermee het tekort aan grote producties voor het grote plateau en het grote publiek opvangen. De ambitie van het Vlaams Theatergezelschap Capitole is niet gering. Ze wil een 'drempelverlagende functie inzake cultuurparticipatie en initiatie tot het grote culturele erfgoed' uitoefenen. In het onsamenhangende dossier wordt gesteld dat het Vlaams Toneelgezelschap Capitole (VTC) toegankelijk theater wil brengen voor een ruimer publiek: 'te vergelijken met de functie van bibliotheken, kan VTC de humuslaag van de cultuurparticipatie vormen door professioneel, artistiek werk te presenteren, het publiek te initiëren in de actuele podiumkunsten en de zin naar meer op te wekken'.

Deze ambitie vertaalt zich echter niet in sterke producties. *A Christmas Carol* was een groots opgezette productie van een teleurstellende kwaliteit. De productie situeert zich in de niche van de culturele industrie en vrijetijdsbesteding zonder enige aansluiting te zoeken bij de artistieke praktijk.

Het VTC wil (in navolging van *A Christmas Carol*) jaarlijks een grote productie opzetten uit het oeuvre van Charles Dickens: *Oliver Twist* in 2006 en *David Copperfield* in 2007.

Het dossier blijft echter zeer vaag. Geen van de geplande producties wordt concreet ingevuld. Het is onduidelijk wie er tot het netwerk van professionele acteurs en regisseurs behoort en geen enkele samenwerking wordt met documenten gestaafd. De enige naam die in het ganse dossier valt, is die van Marnik Baert, de dramaturg van de productie uit 2005, die een uitgebreide, maar irrelevante analyse maakt van *A Christmas Carol*, het leven van Charles Dickens en het Londen van de negentiende eeuw.

Op basis van de zwakke start van het VTC met *A Christmas Carol* en een inhoudelijk teleurstellend en vaag dossier kan de Beoordelingscommissie Theater geen positief advies geven.

Advies: negatief

Dossier 2 - onontvankelijk

Dossier 3 – BRUSSELS VOLKSTEJOËTER

Bezochte voorstellingen: *De traaipest van Mademoiselle Beulemans*, *Diner de Cons (dinère meé peire)*, *Pyjama pour six (Ne pizjama vè zes)*

Het Brussels Volkstejoëter ontstond als vzw in september 2000. Zeven leden van de Academie van het Brussels wilden een aanzet geven tot de oprichting van 'een duurzaam theaterplatform in het Brussels dialect'. Aanvankelijk was de intentie van het gezelschap de promotie van het Brusselse dialect. Het theater was in het begin louter bedoeld als het 'vehikel'.

De jongste vier jaar heeft er zich echter een accentverschuiving voorgedaan als gevolg van het succes met *Bossemans en Coppemolle*, *De Traaipest van Mademoiselle Beulemans*, *Dineire mè Peire* en *Ne pizjama vè zes*.

Het theater komt nu meer op de voorgrond. Wat in de eerste plaats enkel een middel was, wordt nu een doel. Het promoten van het Brusselse dialect wordt een middel om, zoals ze het zelf noemen, 'excellent' theater te produceren. De lat voor het Volkstejoëter is gelegd. Men wil successtukken verbrusselen.

Het Brussels Volkstejoëter bereikt een zeer divers publiek: het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, de Vlaamse Rand en de rest van Vlaanderen. Taalkundig spreekt het niet alleen de authentieke Vlaamse Brusselaar aan maar ook de Franstalige Brusselaar van Vlaamse afkomst. Op die manier wordt een brug geslagen tussen twee gemeenschappen. De autochtone Brusselaar herkent of herontdekt via de voorstellingen zijn culturele identiteit en het samenhangingsgevoel wordt versterkt.

Het Brussels Volkstejoëter vraagt structurele subsidie om een professioneel kader uit te bouwen waarin vrijetijdsacteurs een vooraanstaande plaats innemen. Het gezelschap wil koste wat het kost het label 'amateurs' in de pejoratieve zin vermijden. Het wil met freelance professionele regisseurs amateur-acteurs stimuleren tot professionele acteerprestaties. Het logistieke 'scha-duwteam' bestaat uit vrijwilligers.

Voor 2006 staan *Tailleur pour dames*, *Brussel lacht* (cabaret) en workshops rond het thema 'de komedie en de lach' op het programma. Het jaar daarop wil het gezelschap *Boel in Brussel* door Carlo Goldoni en *Open Huwelijk* door Stany Crets brengen.

Het Brussels Volkstheater levert binnen zijn genre goed werk. In hun oorspronkelijke doel, het promoten van het Brussels dialect, is het gezelschap zeker geslaagd.

Volgens de commissie gaat het bij het Brussels Volkstejoëter echter om 'liefhebbers'theater dat specifiek het promoten en instandhouden van het Brussels dialect tot doel heeft. Bovendien behalen de voorstellingen niet de kwaliteit waarmee ze aan de artistieke vereisten van een professioneel gezelschap voldoen.

De commissie stelt dan ook dat een dergelijk theater met specifieke dialectpromotie andere subsidiekanalen moet kunnen aanspreken.

Advies: negatief

Dossier 4 – DE STICHTING

Bezochte voorstellingen: *Niks, Poetiewiet, Walvismuziek, Nog iets over de liefde...*

De Stichting is sinds 1994 de plek waar acteur, auteur en regisseur Peter De Graef op regelmatige basis eigen projecten realiseert. Sinds 1995 genoten zes projecten van De Stichting de steun van de Vlaamse Gemeenschap: *Hun!*, *Henry*, *de drie mannen van Ypsilanti*, *Niks*, *Poetiewiet* en *Walvismuziek*. Daarnaast was De Graef actief als acteur, auteur of regisseur in verschillende theaterhuizen (Theater Malpertuis, Huis aan de Amstel, ...).

Na een aantal jaren gewerkt te hebben met deze projectsubsidies - aanvankelijk 'perfect op maat' - wil de maker nu een eigen structuur uitbouwen, omdat hij 'de projectsubsidies nu echt wel ontgroeid is'. Peter De Graef voelt de behoefte 'om enkel op zijn voorwaarden, in zijn klimaat te kunnen creëren, om zijn theaterprojecten beter te kunnen linken, om ook eens een groter project binnen De Stichting te kunnen realiseren, om een nieuwe productiemedewerker te kunnen inwerken, om een archief annex website te kunnen aanleggen.'

De Stichting stelt in haar dossier evenwel duidelijk dat ze zichzelf niét wil lanceren als een theatergezelschap met een eigen locatie en personeel in vast dienstverband. Niet De Stichting, maar de persoon van Peter De Graef zelf vraagt een structurele ondersteuning.

Voor de jaren 2006-2007 staan bij De Stichting slechts twee producties op stapel (*Vaders en eieren*, 2006; *Nog iets over de liefde*, 2007), een vrij beperkte planning. Toch genieten deze projecten het vertrouwen van de commissie: de voorbije jaren hebben bewezen dat de De Stichting-projecten van Peter De Graef dikwijls een grote kwaliteit opleverden. Peter De Graef vraagt veel tijd en ruimte voor zijn projecten, maar nergens bereikten zijn creaties zo'n scherpste en doeltreffendheid als bij De Stichting.

Om Peter De Graef in staat te stellen zijn artistieke traject verder te zetten, stelt de commissie een tweejaarlijkse erkenning en subsidiëring van De Stichting voor.

Advies: positief (2 jaar)

Dossier 5 – BARRE WELDAAD

Bezochte voorstellingen: *I stand before you*, *Gruwelpeter*, *Lucy, meisje van vuur*, *Ghb(Liquid xtc)*, *Het meisje dat te veel van lucifers hield*, *De Elzenkoning*, *Ars Armatoria*

Sinds 2000 richt het gezelschap rond Stef Driezen zich hoofdzakelijk op het kinder- en jeugdtheater. Alle projecten vertrekken vanuit een poëtische tekst en monden uit in toegankelijke voorstellingen.

Producties uit het verleden werden afwisselend geregisseerd door Greet Vissers en Stef Driezen, vaak op tekst van Stef Driezen. Daarnaast waren er de monologen *De Elzenkoning* door Carl Ridders en *Het Liefdesverhaal van de Eeuw* door Marilou Mermans. Deze projecten konden op veel bijval rekenen in de pers en kenden een succesvolle spelreeks. Ook de commissie wist de creaties van Barre Weldaad te waarderen. Voor *Lucy, meisje van vuur* en *Foppe en Douwe* werd dan ook een projectsubsidie toegekend.

Barre Weldaad dient voor de periode 2006-2007 een uiterst compact dossier in. Met deze subsidieaanvraag voert Barre Weldaad een artistieke personeelwissel door. Greet Vissers komt in het dossier niet meer voor. Haar plaats wordt ingenomen door Barbara Vandendriessche en Roy Aernouts. De Nederlandse Pauline Mol zal de producties dramaturgisch begeleiden.

Deze ommezwaai verbaast de commissie enigszins. Het vertrek van Greet Vissers wordt in het dossier niet gemotiveerd. Of Stef Driezen in de toekomst nog zelf zal regisseren, dan wel zich zal beperken tot het schrijven van nieuwe teksten, is niet duidelijk. De nieuwe artistieke kern opgebouwd rond Barbara Vandendriessche zal zich in de toekomst moeten bewijzen. In het verleden waren haar creaties van wisselende kwaliteit. Ook lijkt het engagement van Pauline Mol - de dramaturgische begeleiding van haar eigen tekst - nogal beperkt en vrijblijvend. De overhead aan artistieke leiding lijkt in deze constructie behoorlijk zwaar; Roy Aernouts regisseert onder begeleiding van Barbara Vandendriessche met dramaturgische begeleiding van Pauline Mol, onder de algehele artistieke supervisie van Stef Driezen.

Het verleden van Barre Weldaad wordt gekenmerkt door een grote dynamiek en sterke creaties. Er wordt een groot en divers publiek bereikt. Met relatief weinig middelen en veel vrijwillige inzet, werden boeiende projecten gecreëerd. De ommezwaai in dit dossier is echter van die aard dat er nauwelijks nog een artistieke continuïteit is met het verleden. De enige vaste waarde is de centrale spil, duivel-doet-al Stef Driezen. De commissie kijkt met grote interesse naar de volgende projecten van de nieuwe artistieke kern van Barre Weldaad uit, maar adviseert de structurele steun negatief.

Advies: negatief

Dossier 6 - ACTION MALAISE

Bezochte voorstellingen: *Survival of the fittest*, *Vive l'Afrique*, *'t Wild vlees*, *Cowboy Magic*, *Blubber-chaos in de stad Genck*

Action Malaise, de vzw rond auteur/regisseur Ivan Vrambout, verwierf op korte tijd een eigen stek in het Vlaamse theaterlandschap. Met zijn afstudeerproject *Survival of the fittest* (2001) bewees Vrambout dat hij heel wat in zijn mars heeft als theatermaker. Een jaar later kaapte hij met zijn eerste volwaardige productie *Vive l'Afrique* al een selectie voor het Theaterfestival weg.

Action Malaise positioneert zich als een gezelschap dat zoekt naar eigenheid en samenhang in schrijven, creëren en vormgeven van eigen teksten en specifieke thema's met betrekking tot de hedendaagse politieke en sociale context. Ivan Vrambouts fascinatie voor België, de financiële wereld en stedelijkheid vertaalde zich in krachtige theatervoorstellingen over thema's die de vinger op de zere wonde van onze maatschappij leggen en tegelijk ook een breed publiek aanspreken.

De volgende jaren wil het gezelschap zich vooral bezighouden met onderzoek en creatie. Het onderzoek zal voornamelijk in 2006 gebeuren en zal zich concentreren op vormonderzoek ('Economy of the movement') en thematisch onderzoek rond Congo ('Ancien Combattant'). De commissie onderschrijft het belang van gedegen onderzoek maar is ook verheugd dat het resultaat van dat onderzoek steeds zal gepresenteerd worden via toonmomenten, interventies of lezingen. Het is belangrijk dat de focus op het maken en tonen van theater blijft liggen.

Net zoals Action Malaise zelf, acht de commissie de tijd rijp om het gezelschap een structurele subsidie toe te kennen. Dat geeft Vrambout de mogelijkheid om zijn onderzoek naar een theatrale vorm om maatschappelijke relevante thema's uit te werken, verder te zetten. Niet alleen de voorbije producties, maar ook het stevig onderbouwde dossier leveren de nodige garantie op slagen.

Om Action Malaise in staat te stellen haar artistieke traject verder uit te zetten, stelt de commissie een tweejaarlijkse erkenning en subsidiëring voor. Ze opteert echter wel voor een minimale subsidie omdat de kern van Action Malaise zeer klein is en het eerste jaar vooral gericht is op onderzoek.

Advies: positief (2 jaar)

Dossier 7 – ZEVEN

Bezochte voorstellingen: *Zeven*, *Drie Zusters*, *Pride & Prejudice*, *Out of Dust*

Het parcours dat Inne Goris de voorbije jaren heeft afgelegd, is veelzijdig. Na een aantal educatieve opdrachten bij BRONKS, kreeg ze als dramaturge bij Ultima Vez een andere kijk op het creatieproces. Deze rijke ervaring neemt ze mee in haar gezelschap Zeven.

Het dossier stelt vijf interessante elementen centraal: het werken vanuit een eigen persoonlijke noodzaak, het veelal vertrekken vanuit literair materiaal, het niet schuwen van de 'lelijke' kanten van het menselijke bestaan, het op zoek gaan naar de lege plekken in de tekst om die te veruitwendigen in verschillende disciplines (dans, theater, beeldende kunst) en tot slot het laten groeien van voorstellingen op basis van improvisaties.

Producties als *Zeven* en *Drie Zusters* deed het vertrouwen toenemen in de kwaliteit van het gezelschap, dat in het verleden al werd gesteund met projectsubsidies. De nauwgezette opvolging van de creatie in elke fase (voorbereiding, feitelijke creatieperiode, tournee en zorg voor het publiek) staat garant voor kwaliteit.

Zeven maakte in het verleden vooral jeugdtheaterproducties en levert nu inspanningen om haar netwerk uit te breiden naar het avondcircuit. Het is een niet-evidente inspanning die de commissie met waardering volgt.

De projecten die in het dossier worden beschreven, zien er veelbelovend uit. Ook het feit dat een aantal organisaties zich engageren voor de spreiding van de voorstellingen van Zeven schept vertrouwen.

Om Inne Goris in staat te stellen haar artistieke traject verder te zetten, stelt de commissie een tweejaarlijkse erkenning en subsidiëring van Zeven voor.

Advies: positief (2 jaar)

Dossier 8 – KIM / CEREMONIA

Bezochte voorstellingen: *Vadria, Regent en regentes, Diep in het bos, Zwarte vogels in de bomen, Onwaarschijnlijk normaal eidingend verhaal, Zijdedaar, Achter 't eten, De vier seizoenen, Brand, Het Nijlpaard*

Toneelgroep Ceremonia is het geesteskind van schrijver en regisseur Eric De Volder en opereert onder de vleugels van de vzw KIM (Kunst is Modder). Ceremonia tekent voor zeer beeldende voorstellingen in expressionistische vormen en kleuren. Het gezelschap is de jongste jaren nadrukkelijk aanwezig geweest in de theaterwereld. Naast de Cultuurprijs voor de Podiumkunsten in 2003 en de Grote Theaterfestivalprijs in 2004 kreeg het gezelschap onder andere ook de Driejaarlijkse Prijs voor de Toneelliteratuur van de Vlaamse Gemeenschap. Deze kwaliteitsvolle werking werd ondersteund door continue projectsubsidies sinds 1992 en een structurele subsidie sinds 2000.

Na een suggestie van de vorige commissie heeft Ceremonia het initiatief genomen om ook buiten de Gentse context vaste partners te zoeken. Hiernaast blijven de diverse samenwerkingsverbanden binnen de Gentse context bestaan. Voorbeelden hiervan zijn de samenwerking met studenten van het Kunstinstituut van de Stad Gent en het actioneel theaterproject Bureau voor zakelijke aangelegenheden in samenwerking met het Nieuwpoorttheater. Door deze initiatieven hoopt het Toneelgezelschap Ceremonia de beoogde publiekswerving een extra duwtje in de rug te geven. Het gezelschap doet duidelijk inspanningen om het werk van De Volder breder te tonen, iets wat de commissie ten zeerste aanmoedigt.

Naast de zeer gewaardeerde artistieke inbreng van Eric De Volder heeft Toneelgroep Ceremonia aandacht voor de input van jongere medewerkers. Zo plant men in 2007 de productie *De Profundis* van Benjamin van Tourhout en krijgt ook Philippe Flachet volop mogelijkheden.

De grote sterkte van dit dossier is in de eerste plaats de figuur van Eric De Volder. Het unieke theateridoom van *Brand, Achter 't Eten* en talrijke andere voorstellingen fascineert en ontroert. De stukken die vanaf 2006 gepland zijn, starten vanuit De Volders universum en ogen veelbelovend.

Om Ceremonia in staat te stellen haar artistieke traject verder te zetten, stelt de commissie een tweejaarlijkse subsidiëring voor met een verhoging van het bedrag om zo het gezelschap de kans te geven verder te professionaliseren.

Advies: positief (2 jaar)

Dossier 9 - LAMPE

Bezochte voorstellingen: *Het litteken Lip*, *Lotus Drive*, *Aangesproken de as en de boter*, *Stranden*, *Eekhoornbrood*, *Glanzen*

De theaterpraktijk van Pieter De Buysser heeft een, op het eerste gezicht, niet zo evidente voedingsbodemp: het filosofische werk van Immanuel Kant, waarbij elk van Kants hoofdwerken tot een trilogie worden bewerkt. Toch levert dit geen hermetisch theater op: het toneel wordt bij Lampe nadrukkelijk geen demonstratieplek voor een filosofisch verhoog. In het dossier wordt het werk omschreven als 'een filosofische praktijk die niets anders kan zijn dan theater, taal, beeld en enscenering.' De Buysser plaatst zijn werk in een traditie van geëngageerd theater, maar dan een dat niet drammerig of belerend wil zijn, maar middels een poëtische en beeldrijke vormentaal een fluwelen revolutie wil ontketenen.

Lampe heeft voor de schaal van het gezelschap een groot publieksbereik en ook internationaal zijn er contacten, met name in Duitsland. De goede contacten met Monty, KVS en Nieuwpoorttheater zorgen voor een stevige aanwezigheid in Vlaanderen. De Buysser is zeker evenveel auteur als theatermaker en de commissie heeft in het verleden zijn talent gehonoreerd via schrijfsubsidies en projectsubsidies.

Het dossier is helder en concreet uitgewerkt. De commissie kijkt uit naar de wijze waarop in *De kritiek van het vermogen* het filosofisch betoog zal worden gekoppeld aan de ontmaskering van de glamouriconografie (in de figuren van Claudia Schiffer en David Copperfield). De laatste trilogie, *De kritiek van de pragmatiek*, rondt het Kant-epos af. Lampe kan voor de realisatie rekenen op medewerking van zes sterke acteurs.

Het dossier vermeldt eerlijk dat Lampe in zijn huidige vorm na 2007 zal ophouden te bestaan. De commissie apprecieert deze oprechtheid. Dit scenario doet geen afbreuk aan de kwaliteit van het werk of aan het vertrouwen dat de commissie heeft in het verdere werk van De Buysser na Lampe. De artistieke kwaliteiten staan buiten kijf, maar de commissie dringt aan op zakelijke transparantie en een goede begeleiding.

Om De Buysser in staat te stellen zijn artistieke traject verder te zetten, stelt de commissie een tweejaarlijkse erkenning en subsidiëring van Lampe voor.

Advies: positief (2 jaar)

Dossier 10 – PADARIJS PRODUCTIEHUIS

Bezochte voorstellingen: *Lege ogen*, *Kotkotkedèt*

Actrice Ingrid Dullens begon met cabaret (De Dulle Roeckers) en schakelde in 2002 over naar jeugdtheater. Ze realiseerde haar project *Lege Ogen* (voor jongeren van 14+) in de Theaterwerkplaats Dommelhof (Neerpelt) en daarna, eveneens in Dommelhof, de kindervoorstelling *Kotkotkedèt*. Beide voorstellingen werden goed onthaald en vonden een ruim (school)publiek. *Kotkotkedèt* was in Tweekakt te zien en zal ook op het BRONKSfestival te zien zijn. In 2004 stopte de Theaterwerkplaats Dommelhof en Ingrid Dullens wil de ontstane leemte invullen door jonge makers steun en structuur te geven. Padarijs wil naast de steun aan jonge projecten van anderen, ook eigen producties maken en een brede educatieve werking (workshops, lesmappen) ontwikkelen.

De commissie stelt de ambities van Padarijs op prijs, maar twijfelt er aan of het jonge gezelschap de nodige ervaring heeft om het uitgebreide werkplan te realiseren. Eigen voorstellingen maken en daarbij nog jonge makers opleiden, vraagt veel tijd en een meer dan gewone professionele omkadering. Workshops voor leerkrachten en lesmappen voor scholen, zijn vormen van educatie die wellicht beter worden ondergebracht bij de kunst-educatieve projecten.

Ook op artistiek vlak neemt het dossier de twijfels niet weg. Het dossier valt vaak in herhaling en bevat, na het schrappen van die herhalingen, nog weinig artistiek-inhoudelijk houvast. Padarijs heeft beslist talent in huis, maar daarom nog niet de vereiste ervaring. Het lijkt de commissie te vroeg om Padarijs nu al een structurele subsidie toe te kennen.

Advies: negatief

Dossier 11 – SKAGEN

Bezochte voorstellingen: *IO, Lift-off, Waren tranen maart, Sterremix, Survival of the fittest, Wilde Night, Tkofschip & tfokschaap, Dedayroom, Drie tragedies, Door mijn schuld, The day after, De Verrukking*

SKaGeN werd in 2000 opgericht door studenten van het Antwerps Conservatorium als een collectief dat theater gebruikt als multimediale kunstdiscipline. Het is een hechte groep en dit willen ze ook overbrengen: 'een hechte groep zien op scène creëert een zekere samenhang bij het publiek en is dus samenlevingsopbouwend, hoe klein de schaal daarvan ook mag zijn.'

De afgelopen vijf seizoenen heeft SKaGeN vijftien producties gemaakt of eraan meegewerkt. De projecten *Sterremix* (2001), *Tkofschip & Tfokschaap* (2003), *Dedayroom* (2004) en *Door mijn schuld* (2005) werden door de Vlaamse Gemeenschap betaald.

De kruisverbanden met andere media en kunstdisciplines zijn de jongste jaren meer en meer aan belang gaan winnen. SKaGeN beschrijft het werk dat het brengt als 'filmisch theater' of 'theater met een grotere ruimte' waarbij een toegankelijke vorm van kunstexploratie en vormexperiment centraal staan. Experimenteren op vormelijk vlak doet SKaGeN vooral door gebruik te maken van de zogenaamde 'blue key'-techniek.

Het is precies die zoektocht naar nieuwe theatervormen en het in vraag stellen van de klassieke dramaturgie, die de commissie weet te waarderen. Het levert vaak intelligent en komisch theater op, dat niet vervalt in lege vormexperimenten.

De aanvraag voor een structurele subsidie komt niet onverwacht. SKaGeN wil haar plaats in het theaterlandschap consolideren en de organisatie professionaliseren. SKaGeN heeft een samenwerkingsovereenkomst met De Tijd betreffende het gezamenlijke gebruik van de infrastructuur en de logistiek. Deze samenwerking zal na twee jaar worden geëvalueerd.

De commissie is enthousiast over dit dossier waarin SKaGeN een duidelijke toekomstplanning neerschrijft. De projecten worden uitvoerig voorgesteld en vertonen een grote inhoudelijke coherentie. Ook het ongelooflijke spelplezier van dit theatergezelschap bij vorige producties, kan op veel waardering van de commissieleden rekenen.

Dat SKaGeN een samenwerkingsovereenkomst heeft met De Tijd wordt eveneens als zeer positief ervaren. Het is een van de weinige gezelschappen die de uitdaging aangaat om samen te werken met een ander gezelschap. Uit de huidige subsidieronde blijkt nog maar eens dat dit geen evidentie is. De samenwerking kan beide gezelschappen niet alleen productioneel, maar ook artistiek versterken.

Om SKaGeN in staat te stellen haar artistieke traject verder te zetten, stelt de commissie een tweejaarlijkse erkenning en subsidiëring voor.

Advies: positief (2 jaar)

Dossier 12 – ONTROEREND GOED

Bezochte voorstellingen: *Exsimplicity*, *The smile off your face*, *Kissing Disease*

Door de jaren heen is Ontroerend Goed geëvolueerd van een dichterscollectief naar een initiatief dat conceptueel werk brengt: theater dat aanleunt bij de performance-traditie. Zo wil Ontroerend Goed een vrij moeilijk gegeven toegankelijker maken. Er is een sterke link in hun creaties met beeldende kunst en met literatuur.

De vorige producties (waarvan er twee werden gehonoreerd met projectsubsidies) werden door de commissie gewaardeerd. Ontroerend Goed maakt voorstellingen die gebaseerd zijn op een sterke dramaturgie en gaat op een intelligente manier om met tekstmateriaal. Er mag evenwel aangestipt worden dat niet alle producties kwalitatief hetzelfde niveau haalden: een strenge interne waakzaamheid blijft geboden.

In haar reactie op het pre-advies wist Ontroerend Goed enkele organisatorische misverstanden recht te zetten.

Het is zonder meer duidelijk dat Ontroerend Goed met zijn voorstellingen een unieke plaats wil opeisen. De kleinschalige, maar met grote zorg opgezette producties nemen nu al een specifieke plaats in de podiumkunstensector in. Hiermee is Ontroerend Goed een waardevolle aanvulling voor de diversiteit van het theaterlandschap. Slechts weinig gezelschappen zijn zo expliciet gericht op performances en mengvormen met de andere kunsten.

Om Ontroerend Goed in staat te stellen haar artistieke traject verder te zetten, stelt de commissie een tweejaarlijkse erkenning en subsidiëring voor.

Advies: positief (2 jaar)

Dossier 13 – ABATTOIR FERMÉ

Bezochte voorstellingen: *Dial H for...*, *Het Hof van Leyden en Afzien*, *Bloetverlies*, *Galapagos*, *Life on the Edge*

De wijze waarop Abattoir Fermé op zoek gaat naar 'de wereld achter de wereld', naar de schoonheid van het lelijke, naar de esthetiek van het scabreuze, heeft de aandacht van publiek en pers gewekt. Het is zonder meer indrukwekkend hoe intensief de creatie van het collectief theatermakers (Lernous, Kaldunski, Vandecasteele, Van den Wyngaert) de jongste tijd is.

De zoektocht van Abattoir Fermé wordt als volgt omschreven: 'de artistieke noodzaak om nieuwe referentiekaders te onderzoeken en het onzichtbare zichtbaar te maken, vertaalt zich in de creatie van eigen teksten en een voortdurende zoektocht naar nieuwe theatrale uitdrukkingvormen.' Er wordt niet gewerkt met bestaande teksten, maar Abattoir Fermé komt via themamateriaal tot eigen tekst. Grote voorkeur gaat hierbij naar 'marginaal' materiaal (subcultuur, outsiderkunst, psychiatrie, enz). Het resultaat is bij sommige producties (*Galapagos*) zeer inspirerend.

Hoewel niet alle stukken in het verleden artistiek even sterk waren, is de gemiddelde kwaliteit zeer goed. Abattoir Fermé heeft een duidelijke artistieke visie en omschrijft die helder in het boeiende dossier.

De samenwerking in verleden en toekomst met het kunstencentrum nOna in Mechelen levert voor beide partijen een meerwaarde op. Het is opvallend en te waarderen hoe Abattoir Fermé in het Mechelse theaterlandschap een belangrijke stem heeft. Maar het is even belangrijk om aan te stippen hoe het collectief er in een paar jaar tijd is in geslaagd haar plaats in Vlaanderen te legitimeren. Een bewijs daarvan is ook de recente nominatie voor het Theaterfestival.

Om Abattoir Fermé in staat te stellen haar artistieke traject verder te zetten, stelt de commissie een tweejaarlijkse erkenning en subsidiëring voor.

Advies: positief (2 jaar)

Dossier 14 – THEATER SCHARLAKEN DAK

Bezochte voorstellingen: *Macbeth van de man die koning wilde worden*, *Vliegers*, *Vijfer*, *Kopkind*, *Mercurochroom*

Scharlaken Dak speelt in haar voorstellingen in op elementen als verwondering, bewondering, verrassen, associëren en verbeelden. Met een eigen abstraherende beeldtaal, vaak doorspekt met humor, wordt de gelaagdheid van de gekozen onderwerpen aan kinderen en jongeren aangereikt.

De commissie volgt dit gezelschap al enkele jaren en weet dat voor beslissingen en producties de tijd genomen wordt. Tot op heden was De Werf uit Brugge coproducent, vanaf 2006 gaat Theater Scharlaken Dak echter op eigen benen staan. De Werf blijft een bevoorrechte partner, maar het is de stad Ronse die het gezelschap verder zal steunen.

In het verleden kreeg Scharlaken Dak tweemaal een projectsubsidie (voor *Kopkind* en *Mercurochroom*). Voor de jongste productie *Neushoorn zei Marietje*, die dit seizoen nog in première moet gaan, werd geen aanvraag ingediend.

De artistieke visie van dit collectief is goed onderbouwd. Scharlaken Dak wil de diversiteit behouden, wil blijven zoeken, creëren en ontginnen. De commissie waardeert dat het gezelschap Scharlaken Dak in haar producties geen moeilijke en abstracte thema's (als pijn en herinnering) uit de weg gaat. De stukken die totnogtoe werden getoond, waren artistiek waardevol en werden op een heldere, poëtische manier gebracht.

De verhuis naar Ronse zorgt er ook voor dat Scharlaken Dak nu over onder andere een eigen kantoorruimte en repetitieruimte beschikt. Naast een meer professionele zakelijke aanpak, wil Scharlaken Dak ook op educatief vlak uitbreiden.

Hoewel Scharlaken Dak er zelf al op wijst in haar dossier, wil de commissie toch benadrukken dat het theatergezelschap op zoek moet naar meer speelplekken en een degelijke spreiding. Dat het theatergezelschap zich daarvan bewust is en een verdere professionalisering op zakelijk vlak uitwerkt, boezemt de commissieleden vertrouwen in.

Om Scharlaken Dak in staat te stellen haar artistieke traject verder te zetten, stelt de commissie een tweejaarlijkse erkenning en subsidiëring voor.

Advies: positief (2 jaar)

Dossier 15 - TRISTERO

Bezochte voorstellingen: *Altijd hetzelfde*, *Locos*, *Un air de famille*, *Sneeuwwitje*, *Vernis (ism Kassys)*, *Abigail's party*

Reeds meer dan tien jaar is theatercollectief Tristero vanuit Brussel actief. Sinds 2001 kreeg het gezelschap elk jaar een projectsubsidie van de Vlaamse Gemeenschap.

Typisch voor het theater dat Tristero brengt, is dat er een enorme diversiteit aan stijlen wordt gehanteerd. Tristero gaat steeds op zoek naar nieuwe of onbekende teksten. In die zoektocht naar nieuwe inhoud en vormen wil het gezelschap (letterlijk) dicht bij het publiek staan, wat de intimiteit vergroot en het meebeleven makkelijker maakt. Ook humor is eigen aan elke productie van Tristero.

Wat Tristero volgens de Beoordelingscommissie Theater uniek maakt, is dat dit gezelschap zich bijna uitsluitend bezighoudt met de intelligente komedie. Met vaak vernietigende humor willen ze een kijk bieden op onze complexe wereld. De keuze om ook in de toekomst een repertoire met komedies en geëngageerde hedendaagse dramaturgie op te bouwen, wordt gewaardeerd. In voorstellingen die afwijken van het 'komische traject', leverde dat vaak minder gesmaakte voorstellingen op.

De licht absurde speelstijl, de gewild/ongewild houderige omgang met de personages, leent zich uitmuntend voor dat repertoire. Het levert scherpzinnige, kritische maar ook toegankelijke en oerksomme theatervoorstellingen op. Het is jammer dat men daar tot nu toe niet het volle publiekspotentieel mee weet te bereiken.

In de toekomst wil Tristero ook blijven samenwerken met verschillende gezelschappen om zo zichzelf artistiek te verrijken en om een ander en nieuw publiek aan te kunnen spreken. Momenteel zijn hierover gesprekken met Ontroerend Goed, DASTHEATER, Transquiquennal en Theatergezelschap Monk. De talrijke samenwerkingen met andere acteurs en theatergezelschappen wordt als positief ervaren. Ook de keuze voor een kleine structuur wordt gesteund. De structurele subsidie die Tristero aanvraagt, wil het gezelschap gebruiken om de permanente werking te optimaliseren. Tristero wil de artistieke kern vast in dienst nemen, een kantoor huren en een zakelijke medewerker in dienst nemen. De komst van Kristien De Proost in de artistieke kern, lijkt de commissieleden een goede aanvulling. Tristero wil in de nabije toekomst vooral sleutelen aan spreiding, publieksbereik en verkoop. De publiekswerking en -werving moet ook volgens de commissie zeker een aandachtspunt zijn.

Tristero onderzoekt de grenzen van de lach en bewijst dat ook fijnzinnige maatschappijkritiek, hilarische voorstellingen voor een breed publiek kan opleveren. Het is een waardevolle aanvulling binnen de diversiteit van het theaterlandschap.

Om Tristero in staat te stellen haar artistieke traject verder te zetten, stelt de commissie een tweejaarlijkse erkenning en subsidiëring voor.

Advies: positief (2 jaar)

Dossier 16 - onontvankelijk

Dossier 17 – UNION SUSPECTE

Bezochte voorstellingen: *Spoor 10*, *Bruine Suiker*, *VIVEALDI!*, *Grensstraat 41 Rue de la limite*, *L'Hafa*, *De Leeuw van Vlaanderen*

Union Suspecte, het theatergezelschap rond Chokri Ben Chikha, Zouzou Ben Chikha en Ruud Gielens, is een relatieve nieuwkomer in het theaterlandschap. Het trio theatermakers verdiende de voorbije jaren zijn sporen in andere gezelschappen en werkte ook in het verleden reeds samen. Het gezelschap kreeg in haar prille bestaan al een heel eigen gezicht, niet zozeer omdat twee van de drie makers van allochtone afkomst zijn, maar omwille van de eigen theatertaal die het gezelschap ontwikkelde en waarmee het heikele thema's uit onze samenleving aankaarte. Het gezelschap weet in haar producties ongedwongen de vinger op de wonde te leggen, met name de misplaatste ideeën inzake integratie en multiculturaliteit.

De traditionele kijkkaders van een klassieke vertelling, worden door Union Suspecte verbreed. Het gezelschap maakt daarbij op een unieke manier gebruik van verschillende disciplines en stijlen. De voorstellingen die het gezelschap de voorbije jaren maakte, brachten veel volk op de been en oogstten zowel bij een autochtoon als bij een allochtoon publiek succes.

Niet alleen de voorgeschiedenis van het gezelschap wekt vertrouwen, ook het dossier is stevig onderbouwd. Naast het grote aantal geplande professionele producties van Chokri Ben Chikha, Zouzou Ben Chikha en Mourade Zeguendi wordt er ook een veelbelovende sociaal-artistische werking op poten gezet waarbij jongeren kansen worden geboden om door te stromen naar het professionele veld.

Ook het feit dat de Vlaamse cultuurhuizen hun deuren wagenwijd openzetten voor dit gezelschap bevestigt het geloof in de theatermakers van Union Suspecte.

Om Union Suspecte in staat te stellen haar artistieke traject verder te zetten, stelt de commissie een tweejaarlijkse erkenning en subsidiëring voor.

Advies: positief (2 jaar)

Dossier 18 – TIMECIRCUS

Timecircus of het Timecircus Guerrillart Collective bestaat zeven jaar en omschrijft zichzelf als 'een reizend gezelschap dat producties op zeer uiteenlopende locaties tot bij de mensen brengt'. Het brengt theater dat een versmelting is van mens en machine, een vergroeiing tussen acteur en attribuut: 'circunst'. Timecircus wil kunst naar buiten brengen. Het gezelschap is het niet eens met de idee dat kunst alleen in een museum of theaterzaal thuishoort. Hun visie is dat kunst ook kan bestaan in een moment, een ervaring waarvan achteraf niets overblijft. Ze willen mensen verrassen en vastgeroeste ideeën of manieren van kijken en denken achterwege laten. Het actieterrain van Timecircus is dan ook zeer divers. Hun doorgedreven mobiliteit zorgt ervoor dat ze zich inpassen in uiteenlopende locaties: festivals, musea, culturele centra, theaters, pleinen, straten en stranden.

Door deze locatiegebonden werking heeft Timecircus geen vast publiek. Het gezelschap interpreteert dit echter als een pluspunt in de publiekswerking. Hun doelgroep is een totale mix, een verzameling van mensen die door toevallige omstandigheden samen aangesproken worden. Door te spelen op straten en pleinen zijn de mensen ook meestal niet voorbereid op iets theatraals of cultureels. De commissie apprecieert de mogelijke meerwaarde van locatietheater, namelijk de verrassing van het culturele bad op een onvoorzien moment, maar wil dit graag verbonden zien aan artistieke kwaliteit.

Het gezelschap brengt frisse, intrigerende en originele dingen aan in dit speelse, doch ietwat naïeve dossier. Uit de teksten blijkt vooral het grote enthousiasme waarmee dit gezelschap projecten aan de man brengt. De projecten wekken de nieuwsgierigheid omwille van hun vormelijke originaliteit. De dramaturgische aanpak is veel minder uitgewerkt. Door deze discrepantie krijgt de spektakelwaarde van de producties en het werken op (verrassings-) effecten jammer genoeg de overhand.

Timecircus vraagt structurele subsidiëring voor een verdere kwaliteitsontwikkeling, een inhoudelijk versterkt product en de aanwerving van twee medewerkers (zakelijk en productieleiding). De werking van Timecircus is echter nog te ad hoc en dramaturgisch te weinig onderbouwd om structureel erkend te worden. De commissie adviseert dan ook negatief.

Advies: negatief

Vierjaarlijkse dossiers

Dossier 1 - onontvankelijk

Dossier 2 - onontvankelijk

Dossier 3 – THEATER FROE FROE

Bezochte producties: *Roodkapje, Tschiek, Marcelleke Flanelleke, Freaks, Eet mij, Love in babylon, De vinger en de mond, Faust, Ensor, Kloon, Dido, Kille kille kisvis*

De commissie constateert dat theater Froe Froe de voorbije acht jaar is uitgegroeid tot hét toonaangevend interdisciplinair figurentheater in Vlaanderen. Naast het spel met poppen en figuren, en naast muziek, speelt video een belangrijke rol. Uit het dossier blijkt dat de pop in de theatertaal van Froe Froe essentieel blijft en dat er voor de komende periode projecten op stapel staan waarin het live gebruik van de videocamera voor vergrotingen en uitvergrotingen van het scènebeeld zullen zorgen. De producties blijven zich richten tot families met kinderen onder de twaalf jaar en tot 'kinderen boven de 25'.

De commissie is van oordeel dat Froe Froe een eigen, vaak surrealistische en groteske vorm van visueel figurentheater maakt, dat ook voor de toekomst gegarandeerd moet blijven. In het dossier geeft Froe Froe blijk van zelfkritiek. De commissie hoopt dat het gezelschap voor zijn minder goede kanten, dramaturgie en tekst, inspanningen zal leveren.

Verder blijft Froe Froe haar visueel-plastische theaterkracht uitbouwen. Hun atelier is een van de meest gespecialiseerde figuratieve ateliers in Europa. De commissie hoopt dat Froe Froe hierin toonaangevend kan blijven en dat de beloofde workshops en broedplaatsprojecten met andere artiesten een stimulans kunnen zijn voor andere gezelschappen.

Froe Froe slaagt er in om goede en vaak pas afgestudeerde, acteurs aan te trekken, ze een opleiding in figurenmanipulatie te geven en onder de begeleiding van de gebroeders Maillard theater te laten maken waarin poppen evenwaardig zijn aan acteurs. Ook de programmering van coproducties met bijvoorbeeld muziektheater Transparant en danstheater Amgod onderschrijven de belangrijke rol die Froe Froe vervult.

Daarnaast wil Froe Froe haar internationale werking aanzienlijk uitbreiden. Froe Froe vindt dat het de technische rijpheid en de technische en creatieve knowhow bezit om bijvoorbeeld Royal De Luxe, Dogtroep, Zur te kunnen evenaren. Ook de commissie denkt dat Froe Froe deze nieuwe uitdaging aankan. Ze wil voor Froe Froe daarom de nodige financiële middelen adviseren. Zo kan het gezelschap, naast zaalproducties, kleine en grote artistiek verantwoorde projecten in binnen- en buitenland opstarten.

Advies: positief (4 jaar)

Dossier 4 – DE ZWARTE KOMEDIE

Bezochte voorstellingen: *Radio 1 Hope*, *Dit is een pijp*, *De kersentuin*, *God*, *Sterrenberg*, *26 jaar De Zwarte Komедie*

Het advies voor de vorige subsidieperiode van De Zwarte Komедie liet geen twijfel. De commissie onderschreef het belang van de aanwezigheid van goed satirisch cabaret in het gesubsidiëerde theaterlandschap, maar formuleerde meteen ook een reeks belangrijke aandachtspunten en opmerkingen. De commissie stelde dat 'ze zich grotendeels kan vinden in de algemene mis-sie van de Zwarte Komедie, maar dat ze de manier waarop het gezelschap die uitvoert op veel scepsis onthaalt.'

Opnieuw dient De Zwarte Komедie een mager en weinig gestoffeerd dossier in en ze houdt daarbij weinig of geen rekening met de gemaakte opmerkingen. De commissie stelde bij het bezoeken van de voorstellingen ook geen echte evolutie in die zin vast. Zij vond het aangekondigde concept meestal interessant, maar constateerde dat het vaak haaks stond op wat ze te zien kreeg op de scène. Hoewel muzikaal goed gebracht, overstegen de voorstellingen het goedkoop amusement niet. Het resultaat was flauwe en gemakkelijke humor met te evidente literaire citaten die de voorstellingen een artistieke inbedding wilden geven, maar aan hun doel en het publiek voorbijschoten. De commissie kon niet anders dan een grote discrepantie vaststellen tussen de artistieke ambities en de artistieke realisatie/uitwerking.

De Zwarte Komедie brengt al lang niet meer het barricadentheater waarmee het in de jaren '80 een belangrijke maatschappelijke rol speelde in Antwerpen. De scherpte die haar voorstellingen in het verleden had, lijkt gerecupereerd. De Zwarte Komедie is geen luis in de pels meer. De commissie stelt zich bovendien de vraag of het publiek dat de Zwarte Komедie bezoekt wel geïnteresseerd is in echt scherp politiek theater.

Bij het werkbezoek dat de commissie bracht na de tussentijdse commentaar, werd gewag gemaakt van de eventuele opvolging van Bert Verhoye als artistiek leider. In het dossier vindt men hiervan echter niets terug. Daarmee blijft de Zwarte Komедie op een dood spoor zitten.

Gezien het heersende politieke klimaat in Antwerpen vindt de commissie de geplande voorstellingen rond de figuur van Borms interessant. De samenwerking met Prof. Duytschaever schept vertrouwen, maar meteen stelt de commissie zich opnieuw de vraag of het gegeven scherp genoeg behandeld zal worden in de voorstelling zelf.

Op basis van het ingediende dossier en het bezoek aan de voorstellingen uit de lopende subsidieperiode, is de commissie van oordeel dat verdere structurele ondersteuning niet aangewezen is.

Advies: negatief

Dossier 5 - DE PARADE

Bezochte voorstellingen: *Caravaggio, Hoop en Glorie, Life is all we have, Don't touch here, Trilogie van het Goede Leven, De emigrés*

De Parade, het Brusselse gezelschap rond regisseur-auteur-dramaturg Rudi Meulemans, stipfelt sinds 1991 (*De lederman spreekt met Hubert Fichte*) een eigenzinnig parcours uit. Het centrale thema waarrond de teksten ontstaan, is de 'allesvernietigende begeerte', waaraan door margefiguren, vaak kunstenaars, stem en inhoud wordt gegeven. De Parade is er in geslaagd om een zeer herkenbare speelstijl te ontwikkelen, die gekenmerkt wordt door een sobere, rustige en vaak afstandelijke verteltrant; de scenische aankleding weerspiegelt in haar strakke vormtaal dezelfde beheersing. Men slaagt erin om niet evidente thema's te presenteren in de vorm van toegankelijk en helder verteltheater.

In het sterke en coherente dossier staat de continuïteit en de verdere uitwerking van het artistieke project centraal. De geplande productiereeks is realistisch en de nauwe samenwerking met andere Brusselse theaterplekken (Kaaitheater, KunstenFestivaldesArts) garanderen zowel een stevige verankering in de Brusselse context als een grotere zichtbaarheid buiten de hoofdstad. Het gezelschap voorziet een actieve publiekswerking via schoolvoorstellingen.

De Parade maakt in haar dossier duidelijk dat ze een goed zicht heeft op het parcours dat ze de komende vier jaar wil afleggen. De doelstellingen zijn duidelijk geformuleerd en getuigen van artistieke integriteit en een juist inschatten van het eigen kunnen en kennen.

Consequent met de appreciatie die de commissie de voorbije jaren heeft geuit door het adviseren van projectsubsidies, stelt zij voor om De Parade voor de volgende periode van vier jaar structureel te erkennen en te subsidiëren.

Advies: positief (4 jaar)

Dossier 6 – THEATER TAPTOE

Bezochte voorstellingen: *De figuurrijke reis*, *Genoveva...zoo kuisch zoo pure*, *Oink!*, *De maan schildert sterren boven Bursa*, *Gepetto*, *Skroetsj*, *Afgestoft*, *Sjoerd zegt FOERT!*, *Semper Vivat*

Theater Taptoe heeft als figurentheater een aanzienlijke staat van dienst. In de laatste twee subsidieperiodes is het gezelschap echter ter plaatse blijven trappelen en zakte ook de kwaliteit van de producties. Te lang heeft men vastgehouden aan eenzelfde dramaturgische en artistieke leiding. Tekst, dramaturgie en acteerprestaties lieten vaak te wensen over en er werd geteerd op de technische manipulatievaardigheden. Theater Taptoe is geen koploper meer in de evolutie die zich al enkele jaren in het multidisciplinaire theater voltrekt en met de huidige artistieke ploeg zal, zo vreest de commissie, dat ook niet lukken.

De herschikking van de ploeg in 2004 was een herschikking binnen het bestaande model. Enerzijds wilde Taptoe verder blijven teren op de artistieke reputatie uit een meer dan acht jaar oud verleden, anderzijds wilde men tegelijk vernieuwen en verjongen. Men is er niet toe gekomen (om welke reden dan ook) een artistieke leider en spelers van buiten het gezelschap binnen te halen. Men kan niet verwachten dat medewerkers die jaren mee de krijtlijnen hebben bepaald en hebben meegespeeld, plots totaal nieuwe en andere projecten ontwikkelen.

De nieuwe producties, die gerealiseerd werden na het ontslag van artistiek leider Freek Neyrink, getuigden niet echt van een nieuwe koers. *Sjoerd zegt foert* en de productie voor volwassenen *Semper Vivat* bleven ondermaats. In deze laatste productie stagneerden tekst en dramaturgie en konden de technische verrassingseffecten deze bedoelde 'macabere farce' à la Jean Ray niet waarmaken.

In het ingediende dossier voor 2006 - 2009 wordt geschermd met gekende namen uit de muziek- en theaterwereld. Dat is echter geen garantie voor kwalitatief geslaagde producties in de toekomst omdat het vaak slechts intenties zijn die weinig concreet worden ingevuld. De vraag blijft welk aandeel Taptoe op zich neemt in de vooropgestelde realisaties en hoe men zich artistiek van de aangegane verbintenis kan kwijten.

Wil Taptoe ook in de thuishaven Gent een rol van betekenis spelen, dan zal het gezelschap meer moeten doen dan aanwezig zijn op de Gentse Feesten. Ook de evolutie van het theater in Gent is kennelijk aan Taptoe voorbijgegaan.

De "wijzigingen" die Taptoe zelf aangeeft in haar reactie op het pre-advies blijven vaag. Het is niet voldoende te beweren dat "nieuwe gezichten" zijn aangetrokken. Namen noemen zou eventueel meer kunnen overtuigen.

Het blijft in het dossier en in de reactie bij veel algemene beschouwingen en weinig concrete invullingen. Er worden onvoldoende garanties geboden voor kwaliteit. De commissie geeft dan ook een negatief advies.

Advies: negatief

Dossier 7 - 't ARSENAAL

Bezochte voorstellingen: *Hok, De nacht van Margaretha, De kikkerkoningin, Messen in hennen, God is een DJ, Avondrood/Kras, Bij Jules en Alice, Top Dogs, Barbaroi, Kwartet, Une liaison pornographique, Een hut in de bergen, Lulu, De bal is rond, Zullen we het liefde noemen?, Het licht in je ogen, De koers, Interieur*

Tijdens de voorbije structurele ronde had 't Arsenaal het niet gemakkelijk om af te rekenen met het verleden. Het oude MMT had zichzelf vastgereden in een vedettencultuur rond enkele gekende TV-gezichten. Met de naamsverandering wilde men niet alleen het profiel van het vroegere MMT wissen maar ook artistiek een nieuwe koers varen. Er moest op verzoek van de vorige commissie ernstig werk gemaakt worden van vernieuwing en afslanking van het ensemble. De goede wil om schoon schip te maken met het financiële en artistieke verleden is zichtbaar, maar de ambities vertalen zich niet altijd in artistieke resultaten. De commissie heeft reserves bij enkele ondermaatse artistieke prestaties. Men krijgt daardoor het gevoel dat 't Arsenaal snel genoeg neemt met de eigen evolutie.

't Arsenaal is een middelgroot stadstheater dat binding zoekt met een breed publiek 'tussen het hoger intellectuele kader en de laaggeschoolden: de middengroep'. 't Arsenaal is niet uit op 'vormexperimenten' op zich maar wil zich vooral richten op een grote leesbaarheid van de voorstellingen. Het droomt van een acteursensemble met los-vastverbindingen. Er werden nieuwe acteurs aangetrokken en er staan voor de komende seizoenen nieuwe afspraken gepland met jonge acteurs. Ervaren regisseurs vullen de nieuwkomers aan.

In 2003 moest 't Arsenaal op last van de brandweer haar gebouwen sluiten. Een jaar later ging een compleet nieuw theater open. Die verbouwing is erg geslaagd en levert een functioneel, aangenaam theater op. Het gebouw breekt letterlijk open in de stad. Het gezelschap wil gebruik maken van de 'enorme energiestoot' die dit gebouw geeft aan de ontwikkeling van het gezelschap.

Tijdens de verbouwing van de eigen zaal was 't Arsenaal noodgedwongen zeer aanwezig in de stad met voorstellingen op locatie, in café- en wijkzaaltjes, op een voetbalveld, in een zwembad en in huiskamers. Het gezelschap wil die trend in de toekomst verder zetten. Een deel van de educatieve werking situeerde zich binnen de stadsprojecten waarbij het publiek direct betrokken werd bij de productie. Men wil dit aspect verder zetten. Daarnaast wil 't Arsenaal als regiogezelschap haar traditie als reisgezelschap alle eer aandoen. Er zal zowel in grote als kleine cultuurcentra worden gespeeld, maar ook op festivals in België en Nederland.

De samenwerking met andere Mechelse organisaties beperkt zich voorlopig tot het project 'Stad in Vrouwenhanden'. Er is weinig concreets in het dossier terug te vinden over contact met andere culturele actoren, alhoewel de commissie daar blijft op aandringen. In haar reactie legt 't Arsenaal de verantwoordelijkheid hiervoor bij de culturele actoren in het Mechelse. Het zou jammer zijn indien men hierin zou berusten. Men mag verwachten dat de nieuwe infrastructuur zal toelaten samenwerkingsverbanden uit te bouwen. Toch wil men ook opmerken dat de infrastructuur ondergeschikt moet zijn aan het artistieke parcours en dit op zich geen argument kan zijn voor een verhoogde subsidie.

De commissie stelt zich ook vragen bij de oprichting van een theateraal studieceterum. Ook uit de reactie blijkt dat dit een overdreven ambitieus en voorbarig project is. In eerste instantie moet geïnvesteerd worden in de hoofdtaak van 't Arsenaal: theater maken.

In vergelijking met andere middelgrote theaters werd dit gezelschap in het verleden (als MMT) met erg hoge bedragen gesubsidieerd. Dat stond jarenlang haaks op de zwakke artistieke realisaties. De commissie vermoedt dat het hier gaat om een historisch scheefgegroeide situatie. Die hoge subsidie wordt te zeer als een verworvenheid beschouwd. Na een jarenlange crisisperiode is er de jongste tijd verbetering merkbaar. Daar is de uitstraling van de nieuwe zaal wellicht niet vreemd aan. Hopelijk zet deze positieve trend zich door.

Maar het theater dat 't Arsenaal brengt, staat zeker nog niet op internationaal niveau. Er is geen uitgewerkte sociaal-artistieke werking. Ook de educatieve werking is beperkt. 't Arsenaal heeft weliswaar een behoorlijk publieksbereik en reist veel in Vlaanderen (en in minder mate in Nederland). Maar in tegenstelling tot wat de reactie beweert, bekleedt ze daarmee nog geen unieke positie in het theaterlandschap. Het publieksbereik ligt niet beduidend hoger dan de andere middelgrote theatergezelschappen. Er zijn gezelschappen die met een fractie van deze subsidie, een groter publieksbereik realiseren. Kortom, er zijn geen objectieve redenen die de uitzonderlijk hoge subsidiesteun verantwoorden.

't Arsenaal heeft ongetwijfeld een belangrijke functie in te vullen in Mechelen, complementair aan Kunstencentrum nOna en Figurentheater DE MAAN. De commissie hoopt dat het herstel zich doorzet en adviseert positief maar wil de toegekende subsidie wel gelijkshakelen met vergelijkbare gezelschappen.

Advies: positief (4 jaar)

Dossier 8 – RAAMTHEATER

Bezochte voorstellingen: *Drie grote vrouwen, Und, Kopenhagen, Variaties op Eend, De Onkreukbaren, Peer Gynt, Drie Versies van het Leven, Visiting Mr. Green, The Blue Room, De Komst van de Grand Macabre, Eindspel, De geit of wie is Sylvia?, Het lied der Vlaamse zonen, Boston Marriage, Schoon Kind, De Libertijn, Chocoladetongen*

In het, eens te meer, uiterst summiere en weinig beargumenteerde dossier, legt Het Raamtheater de lat zeer hoog, waar het zich in zijn *mission statement* onomwonden tot doel stelt "het beste, nieuwe en klassieke, binnen- en buitenlands repertoire te maken in het Nederlandse taalgebied." Die ambitie staat haaks op de kijkervaring van de commissie. Het is ook jammer dat uit de voorgestelde speellijst niet duidelijk wordt waarom precies deze auteurs met deze stukken worden geselecteerd: op geen enkele plaats wordt de samenstelling van het repertoire inhoudelijk onderbouwd of verantwoord. Voor een gezelschap dat zich nadrukkelijk als promotor van een repertoire wil profileren, is dit voor de commissie onbegrijpelijk. Behalve enkele gemeenplaatsen en boutades ("het vernieuwende karakter van de tekst, zowel op het vlak van dramaturgie, als op het vlak van de eigentijdse maatschappelijke interactie", of "onder geen enkel beding [wensen wij] deze boodschap te omfloersen met kunstzinnigheid en visuele overkill"), blijft het raden naar behoefte, noodzaak of samenhang van het artistieke project. Het repertoire wordt vooral samengesteld na scouting van buitenlandse producties.

Van een authentieke exploratie van het (wereld)repertoire is geen sprake. Het project met Jan Fabre wordt voorbarig voorgesteld; in het dossier en nog minder in de reactie op het pre-advies vindt de commissie geen enkele garantie dat het ooit zal worden gerealiseerd. De receptieve werking naar andere gezelschappen betekent nauwelijks een meerwaarde: er wordt een speelplek geboden zonder dat er van een gezamenlijk artistiek parcours sprake is.

Het Raamtheater heeft in het verleden een belangrijke rol gespeeld in het Vlaamse en meer bepaald het Antwerpse theaterleven en de bezoekersaantallen bewijzen dat het nog steeds voldoet aan een behoefte. Toch mag er verwacht worden dat een gesubsidieerd theater ook op basis van zijn artistieke prestaties in het hedendaagse theaterlandschap zijn plaats legitimeert.

Bovendien stelt de commissie vast dat de jongeren, nauwelijks hun weg vinden naar dit repertoiretheater. De schoolvoorstellingen en het ter beschikking stellen van de theaterinfrastructuur aan jongerengezelschappen ervaart de commissie niet als een verjonging van de eigenlijke publieksbasis: opdat hiervan sprake zou kunnen zijn, dient het reguliere avondpubliek te verjongen. Hierin slaagt Het Raamtheater niet. Het stagnerend aantal abonnees versterkt de commissie in deze overtuiging.

Al nodigt de thematiek van de gekozen werken soms uit tot het creëren van onbehagen, door de weinig geïnspireerde vormtaal of de dommeldramaturgie wordt de toeschouwer nooit verontrust, wordt er nooit in de wonde gepookt, blijft de priemende blik afgewend. De vormtaal is – in het beste geval – braaf en voorspelbaar en laat open kansen op een confronterende lezing onbenut.

De commissie vindt dan ook niet dat dit soort theater, zoals het dossier vermeldt, er in slaagt "doeltreffend te boodschappen over die maatschappij". Het Raamtheater heeft het volste recht om zich als verdediger van een behoudsgezinde theatertaal op te stellen, maar, nog afgezien van het mangelende dossier, oordeelt de commissie dat het gebrek aan een welomschreven artistiek project en de vaak zwakke scenische realisatie, een verdere structurele subsidiëring

niet langer verantwoordt. De commissie stelt dan ook de stopzetting van erkenning en subsidiëring voor.

Advies: negatief

Dossier 9 - THEATER ZUIDPOOL

Bezochte voorstellingen: *De invreter, Uitvreten!, Oom Vanja, Mouchette / Colette, t' Schemert, Britannicus, Er zal iemand komen, norway.today, OverlopeR/Xlarge Medium Small, Achter 't Eten, Dwangvoorstelling, Het Jack Sels project, Katzelmacher, De Madam van 't Café van hierover, Plasticine, Massis!...the musical, Gevecht mè ne neger en honden, De Kussenman*

Theater Zuidpool diende in de vorige subsidieronde een sterk dossier in met Koen De Sutter als spilfiguur. Dit resulteerde in een boeiend en over het algemeen genomen sterk parcours met een herkenbare eigen stijl; de coproducties en gastoptredens vertrokken vanuit artistieke verwantschap en droegen daardoor bij tot het uitbouwen van Zuidpool als een van de Antwerpse sterkhouders.

Vanaf juli 2005 neemt een volledig nieuwe artistieke ploeg de leiding in handen: Jan Bijvoet, Jorgen Cassier, Sofie Declair, Marijke Pinoy en Koen van Kaam zullen vorm geven aan een nieuw Theater Zuidpool. Men kiest voor een artistieke ploeg in plaats van een artistiek leider vanuit de ervaringen uit het verleden enerzijds en de artistieke taak van een middelgroot theater vandaag anderzijds. Door de wisselende functies die de vijf leden van de artistieke kern op zich zullen nemen, hoopt men dat iedereen de voeling met het theater maken vanuit wisselende perspectieven behoudt. Jorgen Cassier is coördinator en (in- en extern) aanspreekpunt.

De commissie heeft echter vragen bij het vrijblijvende karakter van de artistieke kern. Het model getuigt van weinig engagement voor het eigen artistieke project. De artistieke continuïteit dreigt de speelbal te worden van de wisselende beschikbaarheid van de leden van de kern. Ook uit het verdere dossier blijkt weinig artistieke coherentie of visie. Het lijkt alsof een nieuw gezelschap een leeg huis overneemt. Het programma lijkt op een losse aaneenschakeling van individuele wensdromen. De geforceerde poging in de reactie op het pre-advies om hierin een rode draad te vinden, verandert daar weinig aan.

Theater Zuidpool wil met het idioom van de levende taal aan de slag, omdat hierlangs de dramatische inhoud optimaal kan worden overgedragen. Eigen teksten, schrijfp opdrachten, bewerkingen, vertalingen en improvisatie leveren het uitgangspunt. Spelplezier en een mix van ervaren en jongere acteurs moeten de vonken naar de toeschouwer doen overslaan.

De commissie vindt het belangrijk dat Theater Zuidpool als plek blijft bestaan. Het dossier dat voorligt, is echter nog niet voldoende matuur. Daarom adviseert de commissie voor een tweejaarlijkse subsidie.

Advies: positief (2 jaar)

Dossier 10 - 4HOOG PRODUCTIEHUIS

Bezochte voorstellingen: *CD Rella*, *De zon en de maan*, *Sterrenstof*, *Het midden van nergens*, *Specht*, *Nachtkastje*, *Amai mijn oor!*, *Wolk*

Na een structurele erkenning van vier jaar met een minimumsubsidie, dient productiehuis 4Hoog opnieuw een dossier in. Het leidende artistieke driespan van 4Hoog heeft intussen een kader gecreëerd, waarbinnen kwaliteitsvol, maar toegankelijk kindertheater kan worden gemaakt. De nadruk ligt daarbij op de jongste generatie met een bijzondere aandacht voor kleuters. Voor de toekomst stelt men continuïteit voorop: 4Hoog blijft zich als 'productiehuis' profileren met de artistieke kern als 'supervisor'.

Het ingediende dossier werd zeer sterk vanuit de praktijk geschreven, maar was toch erg beknopt. Weinig punten worden goed uitgewerkt en er wordt veel met 'goede intenties' gegoocheld. Bepaalde aandachtspunten worden wel geponeerd ('maatschappelijke stelling', 'sociaal aspect') maar te weinig uitgewerkt.

Toch is er vanuit de commissie veel appreciatie voor wat door 4Hoog de afgelopen jaren met weinig middelen en met een kleine kern werd gepresteerd. Artistiek was er in de werking een stijgende lijn te ontdekken. Waar het productiehuis in het verleden soms van flauwe animatie werd beticht, brengt het nu speelse, fantasierijke voorstellingen met een lichte toon.

De keuze om peuters en kleuters positief te discrimineren binnen het aanbod is opmerkelijk en noodzakelijk in het Vlaamse theaterlandschap. 4Hoog mag daarbij de educatieve omkadering niet uit het oog verliezen.

De commissie stelt ook vast dat 4Hoog weinig aansluiting vindt bij de rest van het theaterveld. Ze hebben geen vaste speelplek in Gent, wat hun biotoop zou kunnen zijn. Er blijkt in deze een eerder defensieve houding uit het dossier (geen coproducties aangaan) alsook een neiging om zich af te sluiten van de andere gezelschappen. De commissie dringt aan op een sterkere positionering in het landschap.

Om bovenstaande opmerkingen in goede zin te laten evolueren, bepleit de commissie een verhoging van de middelen en ze hoopt dat 4Hoog de middelen adequaat zal aanwenden om de verdere professionalisering uit te bouwen. Maar een strikte evaluatie na twee jaar is nu al een agendapunt voor de commissie.

Advies: positief (4 jaar)

Dossier 11 – FIGURENTHEATER DE MAAN

Bezochte voorstellingen: *Stekels*, *Peter en de Wolf*, *De gelaarsde kat*, *Schipper mag ik overvaren?*, *De sneeuwkoningin*, *Neuze Neuze*, *Jammer maar niet erg*, *De berg*, *Koning zonder Kroon*, *Alleen op de wereld*, *Stanleyken*, *Het piepkleine scheepje Pyjamabroek*, *Peter Pan*

DE MAAN heeft een jarenlange traditie van figurentheater voor kinderen. Daarbij hanteerde het in het verleden vaak een niet altijd even actuele beeldtaal. Nu wil het voorstellingen maken die uit verschillende lagen bestaan. DE MAAN wil daarom ook investeren in jonge krachten. Goede resultaten werden recentelijk geboekt met de inbreng van onder meer Stefan Lernous. Een voltijsse dramaturg wordt gezocht en huisscenograaf Paul Conrijn krijgt assistentie. Tenslotte beoogt DE MAAN ook coproducties met onder meer Muziektheater Pantalone, Ultima Thule, De Spiegel en een sterke betrokkenheid bij het algemeen socio-cultureel gebeuren in Mechelen.

Uit het dossier blijkt het enthousiasme van DE MAAN, maar ook een weinig kritische kijk. Een deel van de producties (*Neuze neuze*, *Roos*, *Peter en de Wolf*, *Peter Pan*) werden zeer goed onthaald en getuigden van een degelijke kwaliteit. Het aantrekken van nieuwe medewerkers leidde kennelijk tot 'gedurfdere', meer spitante voorstellingen.

De degelijke ambachtelijke eigenschappen van DE MAAN blijven domineren. Daar kunnen de contacten die nu worden onderhouden met mensen van buiten af en uit andere disciplines, verandering in brengen. Ook het programmeren van producties voor minderheidsgroepen (kansarmen, allochtonen, mindervaliden) kan de voor de commissie noodzakelijke koerswijziging ondersteunen.

De eerder negatieve indruk die in 2001 werd geformuleerd, dient gecorrigeerd te worden. Het op veilig spelen en de druk van het (roemrijk) verleden is nu minder sterk. DE MAAN evolueert gunstig, maar traag. De commissie hoopt dat de echte vernieuwing zich doorzet en adviseert daarom DE MAAN een structurele subsidie van vier jaar toe te kennen.

Advies: positief (4 jaar)

Dossier 12 - fABULEUS

Bezochte voorstellingen: *The way young lovers do*, *Antoon & Mirabella*, *Alles in Toranje!*, *Yvonne Prinses van Bourgondië*, *Witte rozen voor Carla*, *Kwartet*, *Johnnieboy*, *Mijn benen zijn al lang maar de wereld staat op stelten*, *Beet (er is alleen maar een stukje af)*, *Eros Flux*, *Dromen hebben veters*, *Les mots...toujours les mots bien sûr*

fABULEUS dient voor de eerste maal een subsidieaanvraag in. In 2003 en 2004 werden reeds dans- en theaterprojecten gesubsidieerd.

fABULEUS ontwikkelt een werking op twee sporen: men werkt met jongeren en men begeleidt producties van jonge makers. De professionele omkadering bij het werken met jongeren is positief. De zoektocht van dit gezelschap naar regisseurs en choreografen die met jongeren aan de slag willen, is relevant. fABULEUS neemt zo een vrij unieke positie in binnen het jongerentheater. Het is een van de weinige plekken in Vlaanderen die aan jongeren systematisch een professionele en artistiek relevante context biedt. fABULEUS is zo uitgegroeid tot een kweekvijver van jong talent. Voor jonge afgestudeerden is het een eerste plek waar ze terecht kunnen. De toekenning van de 1000 Watt Lichtpunt 2002 en een nominatie voor 1000 Watt 2003 wijzen op de waardering voor de artistieke werking van fABULEUS.

fABULEUS maakt een realistische inschatting van het werken met jongeren. Het feit dat de organisatie zijn sporen heeft verdiend via het jeugdwerk, mag hier als positieve ervaring aangebracht worden. Men weet het eigene van jongeren en jeugdcultuur in te schatten voor een kwalitatieve artistieke werking.

Hoewel de voorstellingen in het verleden soms wisselend van kwaliteit waren, stelt de commissie vertrouwen in het parcours dat fABULEUS aflegt. Er werden sterke, relatief jonge makers aangetrokken en er is een stevige dramaturgische omkadering (Peter Anthonissen). De minder sterke kwaliteiten van de ploeg – sterk als organisator, iets wisselvalliger als ‘maker’ – worden zo mooi aangevuld. Het is te waarderen dat fABULEUS in het dossier op een intelligente en doorzichtige wijze het eigen verleden kritisch bekijkt en er zijn lering uit trekt.

De commissie wil deze aanvraag van fABULEUS positief adviseren.

Advies: positief (4 jaar)

Dossier 13 – DE ROOVERS SPELEN

Bezochte voorstellingen: *Vertezucht, Van de brug af gezien, De vrucht van hun arbeid 1, Eén minuut...wordt vervolgd, Maria Stuart, Metamorfosen, Blue Remembered Hills, De vrucht van hun arbeid II, Waar is thuis en hoe kom ik daar?, Dat het 's ochtends ochtend wordt, Professor Bernhardi, De wilde eend, De kleine zeemeermin, I'm happy men*

Het gezelschap De Roovers wordt gevormd door een groep theatermakers die na hun opleiding voor een autonoom artistiek bestaan kozen. Vier acteurs, een scenograaf en een dramaturg werken onderling samen en/of nodigen gastacteurs en -ontwerpers uit voor grotere ensemble-projecten. Door de structurele subsidies van de Vlaamse Gemeenschap in de afgelopen vier jaar is hun onderzoek naar repertoire en dramaturgie intenser geworden waarbij ze trouw bleven aan hun artistieke uitgangspunten. Het voorgelegde dossier is lijk en interessant. De ambitie bestaat erin om het artistieke niveau uit het verleden te handhaven.

De Roovers zijn bijna tien jaar bezig met het onderzoek naar repertoire en dramaturgie, toneelspel en theatraaliteit. De accenten in het repertoire zijn de voorbije jaren enigszins verlegd. In de startfase kozen deze theatermakers eerder voor 'weerbarstig materiaal', maar in de afgelopen seizoenen zijn er ook stukken gespeeld die, meer dan het literair-retorische drama, vertrokken vanuit het toneelspel zelf.

De komende seizoenen zullen de Roovers veel producties brengen, die in het dossier gedetailleerd staan uitgeschreven. De Roovers beseffen terecht dat de schoonheid en de kracht van het theater zit in het vermogen tot uitzonderlijke communicatie.

Een echt spelerscollectief, zoals de Roovers Spelen er een is, is in Vlaanderen nog maar zelden te vinden en dient gekoesterd te worden. Het collectief brengt mooie en goede producties. Ook de scenografische kwaliteit van de vorige producties kon de commissie ten zeerste waarderen. De acteerprestaties van de verschillende acteurs liggen echter niet altijd op hetzelfde niveau maar dit wordt ruimschoots opgevangen door de intelligente dramaturgie en de sterke vormgeving.

Voor de uitbouw van een internationale werking is een extra helpende hand een noodzakelijke investering. Reeds op twee vlakken zijn concrete plannen gesmeed: de productie *Les Noces* wordt hernomen in een internationale tournee in de zomer van 2005, en daarnaast gaat de productie *Revolver* in première in het buitenland.

Lijnen uit het verleden worden verder verfijnd en doorgetrokken naar de toekomst. Het dossier blinkt niet uit door ambitie en het is dan ook helemaal niet duidelijk waarom zo een substantiële verhoging van de subsidie aangevraagd wordt.

Artistiek betreurt de commissie ook ten zeerste dat een uniek productiesamenwerkingsmodel wordt stopgezet.

De commissie adviseert De Roovers te subsidiëren gedurende een periode van vier jaar, met een beperkte stijging van de middelen.

Advies: positief (4 jaar)

Dossier 14 – THEATER ANTIGONE

Bezochte voorstellingen: *Autis in Otan, Mille-feuilles/Groensels, Ort!, Racing Sladek, De Flandriens, De Baron in de Bomen, Over de schreve, Roestig, Sihanouk, Moordende woorden, Moevanjoe, Entertaining Mr. Sloan, De Russen komen, Gevecht mèn ne neger en honden, Sjwék - of zo klinkt het als ik te pletter sla, Dédé le taxi, Maison Fragile*

'Vanuit een sociale bekommernis dat wat ons hart en hoofd beroert op een eigenzinnige, hendaagse, theatrale manier vertalen'; dat is de taak die Theater Antigone zich stelt. Die sociale bekommernis was ook voelbaar in de theaterprojecten van de afgelopen subsidieperiode. Zowel in teksten uit het bestaande repertoire als in meer experimentele creaties wil men het publiek raken met sociaal relevante thema's. Antigone wil een actieve en zichtbare rol spelen in de samenleving en legt een sterke nadruk op een groot publieksbereik en op de sociale diversiteit van het publiek.

De nieuwe theaterzaal en de aansluiting met het buurthuis werken drempelverlagend. Men wil een open huis zijn voor de buurt. Door de zaal ter beschikking te stellen voor culturele activiteiten van derden, vindt een nieuw publiek de weg tot het theaterhuis.

De jongste jaren werd de artistieke kern versterkt met enkele jonge makers. Vaak werden die opgevoerd uit het 'jonge-regisseurs-project' van de afgelopen subsidieperiode. Dat levert de broodnodige zuurstof op voor het gezelschap. De kwaliteit en durf van de eigen creaties gingen er alvast op vooruit. De commissie hoopt dat die positieve trend zich ook in de toekomst verder zet. Antigone gaat ook in de toekomst een groot aantal samenwerkingsverbanden aan - De Nederlandse Veenfabriek (o.l.v. Paul Koek), het Martha!tentatief, NTGent en Compagnie du Tire Laine uit Rijsel. De commissie ervaart dit als zeer positief. Er dient wel op toegezien dat de artistieke inbreng van Antigone in de coproducties zichtbaar blijft. Op dat vlak had Antigone in het verleden wat scherpere keuzes kunnen maken.

De ligging in Kortrijk, vlak aan de Franse grens, wordt uitgespeeld als geografische troef. Er zijn de jongste jaren veelbelovende contacten met allerhande culturele huizen in Noord Frankrijk. Dit is zeker een boeiende uitdaging en geeft Theater Antigone een vrij unieke plaats in het podiumlandschap. Daarnaast blijft Antigone ook zichtbaar in Nederland.

Naast de eigen creaties en presentaties, opteert men ook voor een sterke sociaal-artistieke werking. Dat was ook al in het verleden zo. Jaarlijks start men een aantal wijkprojecten waarbij buurtbewoners aan de slag gaan met gerenommeerde regisseurs, acteurs en muzikanten. De commissie waardeert deze werking sterk. In die 'clash van werelden' leren zowel makers als bewoners elkaars leef- en denkwereld kennen. Dit werkt zowel voor de makers als voor de bewoners inspirerend.

Zowel de werkplaats voor jonge theatermakers als de jongerenwerkplaats worden verder uitgebreid. Dat zijn zeker sterke troeven voor het gezelschap. Door systematisch kansen te geven aan jong theatermakers wordt het gezelschap geconfronteerd met nieuwe ideeën, nieuwe gezichten en nieuwe verhalen. Het behoedt het gezelschap voor verstarring en zelfgenoegzaamheid.

De werking van Antigone getuigt van grote diversiteit, hetgeen resulteert in geslaagde en minder geslaagde voorstellingen. Theater Antigone is een veelzijdig huis met een niet te onderschatten publieksbereik, dat ook belangrijk is voor de uitstraling van de regio. Het gezelschap is sociaal

begaan en getuigt van veel enthousiasme. De sociaal-artistieke werking in wijkprojecten en jongerenwerkplaatsen, alsook de laboratoriumfunctie van de werkplaats voor jonge theatermakers zijn een waardevolle aanvulling op de werking van het gezelschap. De commissie geeft een positief advies voor een periode van vier jaar.

Advies: positief (4 jaar)

Dossier 15 - DASTHEATER

Bezochte voorstellingen: *Les Frères Robert*, *Niet alle Marokkanen zijn dieven*, *Nomaden*, *Tambours Battants*, *Rusland voor beginners*, *Martino*, *Massis the Musical*, *Maria Eeuwigdurende Bijstand*, *One hand waving free*

Na haar laatste werkbezoek aan DASTHEATER sprak de commissie in het tussentijdse verslag waardering uit voor de autonome koers van het gezelschap, maar waarschuwde reeds dat er 'hard gezwoegd' moest worden om de beloofde intenties waar te maken. Hoewel voor de commissie de artistieke kwaliteiten van Arne Sierens en Johan Dehollander buiten kijf staan, stelt zij vast dat de dynamiek die de structuur DASTHEATER de eerste helft van de subsidieperiode nog kenmerkte (DASVerwanten, *Rusland voor beginners* en de hertaling *Les Frères Robert*) de voorbije twee jaar sterk is afgenomen.

DASTHEATER leek de afgelopen twee seizoenen voornamelijk voort te borduren op verworvenheden (hernemingen van *Rusland voor Beginners*, van *Tambours Battants* (de Franstalige versie van de Zuidpool-productie 'De Drumleraar'), het recupereren van de Zuidpool-productie *Massis, the Musical*) en zich voorts te nestelen in een positie van onderzoek en reflectie. Hoewel de commissie in het specifieke maakproces van de artistieke kern de noodzaak tot onderzoek en rijping erkent, is zij van mening dat daartegenover toch een zeker artistiek resultaat moet staan. Het *Nomaden*project was in die zin teleurstellend. *Maria Eeuwigdurende Bijstand* zorgde er op de valreep voor dat het niet windstil werd rond DASTHEATER.

De commissie stelt zich eveneens vragen bij het gebrek aan samenwerking tussen Johan Dehollander en Arne Sierens. Deze afzonderlijke makers lijken op dit moment autonoom naast elkaar te werken, waardoor de meerwaarde van de structuur-DASTHEATER teniet gaat. De komst van Don Verboven bij DASTHEATER zou nieuwe impulsen kunnen scheppen, maar de omvang van zijn engagement is onduidelijk. Wat is de rol van deze artistieke interface in de komende jaren als blijkt dat deze zich reeds bij de realisering van het eerste project terugtrekt?

De commissie blijft overtuigd van het artistieke potentieel van Sierens en Dehollander en kijkt met nieuwsgierigheid uit naar hun toekomstige creaties. Over de rol van het DASTHEATER als eigen autonome productiestructuur, is de mening van de commissie verdeeld.

Een minderheid van de commissie is niet overtuigd van de meerwaarde van een eigen structuur voor de twee makers. De bedrijfscultuur van 'minder maar beter' blijkt artistiek niet stimulerend. In haar reactie ondergraaft het DASTHEATER zelf de eigen toekomstplannen: de komst van een derde artistieke pijler, Don Verboven. De reactie getuigt volgens een aantal commissieleden opnieuw van het onvermogen tot introspectie en zelfkritiek. Zij geloven dat de makers beter kunnen renderen in andere, sterkere structuren.

De meerderheid van de commissie blijft geloven in de meerwaarde van een eigen structuur. Ze hoopt dat DASTHEATER in haar parcours opnieuw zal kiezen voor nieuwe, belangwekkende producties. De artistieke inertie van de voorbije twee jaar heeft de commissie echter behoedzaam gemaakt voor de toekomst. Ze zal halfweg de nieuwe periode een zeer strikte evaluatie van de artistieke evolutie van DASTHEATER maken.

De commissie wil het vertrouwen geven voor vier jaar, maar volgt de gevraagde verhoging van de middelen niet.

Advies: positief (4 jaar) meerderheidsadvies

Dossier 16 – DE QUEESTE

Bezochte voorstellingen: *Kean & Zoon*, *Stallerhof/Geisterbahn*, *Shock*, *Haarmann*, *Genua 01*, *Teheran*, *Ford-interventie*, *9MM*, *Kamp Waterschei*, *Holy Shit*, *Arbeid/afscheid 01 – De Ford*

Theatermakersgroep de Queeste heeft de voorbije jaren een vast, klein gezelschap uitgebouwd met een stevige structuur en een weloverwogen visie. Het is een goed gestructureerde jonge groep theatermakers die met grote zorg voorstellingen maakt én ruime aandacht heeft voor publieksbegeleiding. De Queeste legde de voorbije jaren - met maar ook zonder projectmatige ondersteuning van de Vlaamse overheid - een verscheiden parcours af dat zich kenmerkt door een keuze voor actuele en sociale thema's. Dit vertaalde zich in eigenzinnige producties die echter van wisselende kwaliteit waren.

De Queeste bouwt haar artistiek-inhoudelijk beleid voor de volgende vier jaar verder op de drie peilers die het gezelschap de voorbije jaren een gezicht gaven: theater politiek maken, Limburg en nieuwgeschreven drama. De commissie is ervan overtuigd dat deze 'gouden combinatie', ontstaan uit noodzaak en fascinatie, de juiste keuze is. De keuze voor Limburg als uitvalsbasis is een bewuste keuze die zich in het verleden uitte in geslaagde locatieprojecten als het Ford-project *Arbeid/Afscheid* of de productie *Kamp Waterschei* op de mijnsite in Genk, in het samenbrengen van Limburgse auteurs of in de projecten van *de Queeste speelt Limburg* waarbij het publiek in de watten wordt gelegd met optredens, debatten en tentoonstellingen die aansluiten bij de producties.

Wat de keuze voor nieuwgeschreven drama betreft, leert het verleden dat de bewerking van bestaand materiaal van hedendaagse auteurs of schrijfoverdrachten van externe auteurs (Paul Pourveur) betere resultaten opleverden dan de producties die het gezelschap maakte op basis van zelfgeschreven teksten.

De commissie stemt in met de keuze van de Queeste om 'theater politiek te willen maken' maar waarschuwt er wel voor dat dit een continue evenwichtsoefening is. In het verleden stak de Queeste soms teveel energie in het politieke en te weinig in het theatrale. De Queeste moet erover waken dat haar voorstellingen dramaturgisch stevig onderbouwd zijn en dat theater de kerntaak van het gezelschap blijft. Het gezelschap investeert immers veel in onderzoek (bv. Ford-project) en randactiviteiten. Hoewel dit niet als negatief wordt ervaren, vindt de commissie het belangrijk dat de focus op theater ligt. In dat opzicht moedigt de commissie het gezelschap ook aan om te investeren in nieuw, artistiek talent.

Het dossier dat de Queeste indiende bij haar eerste aanvraag voor structurele subsidie is volledig, doordacht, mooi geïllustreerd en sterk onderbouwd. De commissie is ervan overtuigd dat dit gezelschap klaar is voor structurele subsidies en deze op een interessante manier zal besteden. De commissie wil dit dossier dan ook positief honoreren.

Advies: positief (4 jaar)

Dossier 17 – THEATER MALPERTUIS

Bezochte voorstellingen: *Eva Hitler's lief*, *The birth of the uncool*, *Prinsessen in de bossen*, *De kikvorskoning*, *Nieuwe meubelen*, *Zwarte veldrevue*, *Het terras*, *Taal zonder mij*, *De Val*, *Dood de ouden folter de jongen*, *De vrucht van hun arbeid*, *De wereld van Soo Moereman*, *Racing Sladek*, *Vodden*, *Gloed*

De oproep van minister Paul Van Grembergen tot responsabilisering van de sector viel bij Malpertuis niet in dovemansoren. Malpertuis wil een huis van doorstroming zijn voor jonge makers die hun eerste stappen in het theater gezet hebben en willen doorgroeien in het professionele circuit. Jurgen Delnaet, Johan Knuts en het collectief Tonic worden lid van de artistieke pool en zullen – in wisselende allianties - minstens een productie per jaar realiseren. In het lijvige dossier krijgen deze huisartiesten om beurten een eigen, individuele stem. Of hun vakmanschap als acteur en hun affiniteit met het volkse theater een voldoende sterk bindmiddel is om als coherente groep naar buiten te treden, zal moeten blijken.

Verder wordt de jaarproductie ingevuld met een ad hoc-project (om het open karakter van het huis te garanderen) en een sociaal-artistiek project in samenwerking met de jeugdinstelling GBJ De Zande in Ruiselede, waarvoor Herwig De Weerdts vanaf 2005 de zorg opneemt. Bob De Moor en Danny Keuppens schuiven hun eigen projecten naar de achtergrond en zullen vooral fungeren als coördinator en katalysator.

Malpertuis integreert de werkingsmiddelen van Tonic en de structurele sociaal-artistieke subsidie voor het werk met De Zande in de eigen begroting en vraagt bijgevolg een substantiële verhoging van zijn betoelaging.

Gaf Malpertuis de afgelopen seizoenen nog de indruk een onzekere, zoekende koers te varen, dan spreekt uit dit dossier een beter afgelijnde toekomstvisie. De diversiteit in de werking springt het meest in het oog en is een verdedigbare optie. Door drie vaste artiesten in huis te halen, werkt Malpertuis de versnippering van het theaterlandschap actief tegen. Of dit zal resulteren in een stevige synergie of - omgekeerd - in een versnipperd profiel van het eigen gezelschap, valt af te wachten.

Eerdere realisaties van de betrokken makers doen vermoeden dat de nieuwe invulling van het begrip volkstheater kans op slagen heeft, zolang de valkuil van het goedkope succes vermeden wordt. Het verdient in ieder geval aanbeveling de artistieke kwaliteit van de producties minutieus te bewaken.

De commissie wil dit Malpertuis graag de kans geven haar werking verder uit te breiden en adviseert positief.

Advies: positief (4 jaar)

Dossier 18 – ENSEMBLE LEPORELLO

Bezochte voorstellingen: *Weg & weer*, *Britannis*, *Boulevard de l'adultère*, *Mangeclous*, *Bekket*, *Hollywood Remix*, *1 Tartuffe*, *Brussel een oerwoud*, *Bergtocht*, *De Sid*, *Onbetrouwbaar vertrouwelijk*, *Isma*

Dirk Opstaele en zijn Ensemble Leporello hebben de voorbije jaren een eigen theatertaal en een unieke speelstijl ontwikkeld, die voortdurend verder uitgediept worden.

Door te kiezen voor een arte povera-theater, dwingt het gezelschap zichzelf creatief en vindingrijk om te gaan met woord, tekst en context om zo tot 'het oergebeuren van levende spelers voor levende toeschouwers' te komen. De voorbije vier jaar heeft het gezelschap zijn repertoire verder uitgebreid en zijn (ritmische) speelstijl aangescherpt. De commissie apprecieert de manier waarop Leporello consequent aan een eigen repertoire werkt, waarbij het ook aandacht heeft voor kleinschalige projecten.

Het gezelschap heeft de voorbije subsidieronde ook intensief getoerd in Europa, iets waar de commissie uiteraard lof voor heeft. Anderzijds stelt zich de vraag of de internationale ambities van het gezelschap de zichtbaarheid in Vlaanderen niet in de weg staan.

Hoewel Leporello recent enkele verdienstelijke pogingen ondernam om haar aanwezigheid in Vlaanderen te verhogen (door telkens een week lang op een plek het publiek te laten kennismaken met hun werk), is het gezelschap in Vlaanderen niet zo bekend. De commissie hoopt dat Leporello in de toekomst de promotionele en organisatorische problemen oplost die aan de basis liggen van deze relatieve, beperkte zichtbaarheid in Vlaanderen.

Leporello zegt dat het op zakelijk vlak toe is aan een schaalvergroting. De commissie vindt dat Leporello eerst de organisatorische werking professioneler moet uitbouwen, voor het toe is aan een groei van die aard.

Omwille van de bijzondere positie in het theaterlandschap, van de keuze voor eigenzinnig repertoire dat toegankelijk is, maar nooit oppervlakkig, adviseert de commissie Leporello een structurele subsidie voor vier jaar.

Advies: positief (4 jaar)

Dossier 19 – ZANG EN DANS

Zang en Dans is de nieuwe organisatie rond Josse De Pauw, een structuur die zijn creatieve werk moet initiëren, begeleiden en realiseren. De Pauw wil een eigen uitvalsbasis creëren omdat 'geen theater hem kan geven wat hij nodig heeft'. In het dossier omschrijft De Pauw het als volgt: 'Op dit moment lig ik verspreid over het kunstenlandschap, ik wil graag de gelegenheid krijgen om mezelf bij elkaar te rapen'. Zang en Dans wil alle aspecten van De Pauws artistieke activiteiten onder een dak te brengen, om ze zo meer coherentie en continuïteit te verlenen. Het actieterrain van Josse De Pauw overstijgt dat van het theater (film, beeldende kunst, literatuur en muziek), maar bij ieder project vormt theater steeds het vertrekpunt.

Er wordt geopteerd voor een kleine ploeg (max. zes personen) rond Josse De Pauw. Hilde Teuchies, Marianne Van Kerkhoven en De Pauw zelf zullen instaan voor het artistieke beleid, Herman Sorgeloos neemt de vormgeving op zich. Het is essentieel dat de ploeg klein blijft zodat de leden goed op elkaar kunnen inspelen en efficiënt kunnen communiceren.

De commissie stelt groot vertrouwen in de ploeg van Zang en Dans, zowel op artistiek als op zakelijk vlak. De artistieke kwaliteiten van Josse De Pauw staan buiten kijf. De aanwezigheid van ervaren medewerkers als Van Kerkhoven, Teuchies en Sorgeloos verzekert daarenboven dat De Pauws werk op alle vlakken de omkadering zal krijgen die het verdient.

De sterke allianties die Zang en Dans in het vooruitzicht stelt (producties met Het Toneelhuis, Collegium Vocale, Het Muziek Lod) klinken inspirerend en veelbelovend. De samenwerking met het Kaaitheater garandeert niet enkel een aantal speelplaatsen maar ook logistieke en technische ondersteuning. Het Kaaitheater zal een deel van haar voorzieningen (kantoorruimte en studio's) en haar knowhow ter beschikking stellen. Doordat het Kaaitheater een aantal producties van Zang en Dans in haar programma zal opnemen, ontstaat bovendien een artistieke wisselwerking.

Josse De Pauw wordt in het dossier terecht omschreven als 'een publiekstrekker'. Dat deze publieke belangstelling solide is, heeft het verleden al uitgewezen.

Het coherente dossier, de sterke ploeg en het vertrouwen in het creatieve werk van De Pauw bieden de commissie kortom voldoende garanties voor een structurele ondersteuning. De commissie adviseert positief voor een periode van vier jaar.

Advies: positief (4 jaar)

Dossier 20 – Tg STAN

Bezochte voorstellingen: *Alles is rustig*, *In real time*, *Rosas Aka Moon*, *La Carta*, *Lucia smelt*, *Les Antigones*, *Salut les filles!*, *Vraagzucht*, *The Monkey Trial*, *Poquelin*, *Vandeneedevandeschrijvervandekoningendiderot*, *Redde wie zich redden kan*

Dit is het vierde dossier waarmee STAN een structurele subsidie aanvraagt bij de Vlaamse overheid. Het dossier is erg persoonlijk en inspirerend geschreven, de tekst is duidelijk. Spelplezier en teksten staan centraal bij STAN: theatermaken is geen reproductie van ingestudeerde rollen, maar een dagelijkse creatie in confrontatie met het publiek. In de voorbije 15 jaar werd STAN negen keer geselecteerd voor het Theaterfestival; de voorbije drie jaar, ieder jaar. Ook kregen ze in 1999 en 2003 de Grote Theaterfestivalprijs.

STAN kiest niet voor een bepaalde tekstsoort, maar kiest voor theater dat in de wereld staat: geëngageerd zonder te vervallen in leerstellingheid. De teksten haalt men uit de westerse canon en uit het hedendaagse repertoire. Daarnaast zijn er de eigen collageteksten. Voor 2006 plant STAN drie creaties: *het onomatopeeproject*, *Oedipoes Rex* en *De Meeuw*. Verder staan ook nog Shakespeare, Bernhard (*Ritter Dene Voss*), Koltès (*Quai Ouest*), Schnitzler (*Anatol*), Ibsen (*Bouwmeester Solness*) en een nieuwe tekst van Oscar van den Boogaard op het programma. Dit alles maakt heel nieuwsgierig.

De activiteiten zijn de voorbije vier jaar in een stroomversnelling gekomen, vooral via hun aanwezigheid in het buitenland: we denken aan voorstellingen in Frankrijk en aan Engelstalige producties. In de toekomst zal de internationale (vooral Franse) activiteit nog toenemen. Toch blijven ook tweederde van de voorstellingen in Vlaanderen of Nederland te zien. Franstalig België blijft moeilijk en is een uitdaging voor de komende jaren: in januari 2006 worden vier Franstalige producties gepland in de KVS.

Met vertalingen werken in het buitenland betekent niet enkel publieksverbreding, maar past ook in het dramaturgisch onderzoek: 'door te spelen in een andere taal krijg je als speler een andere verhouding tot het woord *an sich*. Bovendien confronteert het het anderstalige publiek vaak met een onverwachte omgang met hun traditie'.

STAN heeft geen eigen zaal maar kan rekenen op een groot netwerk van vertrouwde speelplekken. Het gezelschap hecht veel belang aan de eigen website, die ze hun belangrijkste communicatiemiddel noemen. Conform hun werking, is de site drietalig: Nederlands, Frans en Engels.

STAN is zonder meer een succesverhaal van het Vlaamse theater en realiseerde dit alles in het verleden met een subsidie die bescheiden te noemen is in vergelijking met wat soortgelijke theatergezelschappen krijgen. De commissie adviseert dan ook een vierjarige subsidie met een substantiële verhoging van de middelen.

Advies: positief (4 jaar)

Dossier 21 – HET GEVOLG

Bezochte voorstellingen: *Dodendans*, *Splinternet*, *De Ierse Eland*, *Radio Futura*, *Don Juan*, *Engel in de zon*, *Othello*, *Toreadors*, *De smerige Trilogie*, *Zo mooi zo blond en zo behaard*, *Kissing Billy*, *Boogers*, *Bubba*, *Vermist*, *Noordeloos*, *norway.today*

Het Gevolg staat tijdens de nieuwe subsidieperiode voor een belangrijke uitdaging. Door het verwerven van een vaste stek in Turnhout, dringt zich een hertekening op van de werking van dit reizende gezelschap. De plannen zijn niet weinig ambitieus. Drie grote lijnen worden uitgezet: het uitbouwen van nieuw repertoire, kinder- en jongerenvoorstellingen over 'volwassen' problematieken en locatieprojecten. Ignace Cornelissen blijft de artistieke spil en leider. Naast eigen werk, trekt hij ook jonge theatermakers aan om voorstellingen te maken binnen de voornoemde drie artistieke lijnen. In het verleden al coachte Cornelissen een aantal jonge makers, weliswaar met zeer wisselend succes.

Het Gevolg wil theater maken voor het middenveld. Een keuze die de commissie zeker kan onderschrijven. Maar die keuze mag zich niet vertalen in middelmatige producties. Reeds vroeger werd gewaarschuwd voor het te geringe artistieke niveau van de producties en voor een te grote versimpeling van het klassieke repertoire. Creaties als *Don Juan* en *Vermist* ontgoochelden zwaar.

Ook in de jongste vier jaar bleef Het Gevolg een belangrijke speler in het kinder- en jongeren-theater. De commissie hoopt dat Het Gevolg die taak ook in de toekomst op zich zal blijven nemen. Bij de opstart van het Gevolg waren net die kindertheatervoorstellingen haar grote sterkte. Misschien kan ook in de toekomst hier opnieuw een grotere nadruk op gelegd worden.

Per seizoen wil Het Gevolg vijf à zes producties maken. Met twee of drie ervan wil het gezelschap gaan reizen. Een voorstelling zal op locatie gemaakt worden en de rest zal in eerste instantie enkel in de eigen zaal spelen. De commissie blijft het echter belangrijk vinden dat Het Gevolg voldoende reist. De creatiedrift ligt in het dossier te hoog. Het is de vraag of er voldoende artistiek kapitaal in huis is om dit tot een goed einde te brengen.

De plannen voor de komende vier jaar worden als te ambitieus en te verscheiden ervaren. Een verscherping van de artistieke keuzes dringt zich op. Het werk dat de commissie zag in de huidige subsidieperiode, lijkt niet voldoende garanties te bieden om haar ervan te overtuigen dat Het Gevolg het juiste klimaat kan scheppen om de drie genoemde artistieke lijnen goed uit te bouwen.

De commissie adviseert veeleer een herbronning en aanscherping van het artistieke profiel van het gezelschap. Pas als de kwaliteit van de producties weer op peil staat, kan aan een eventuele schaalvergroting gedacht worden. De samenwerking met verwante gezelschappen wordt door de commissieleden wel gewaardeerd. Daarin kan de nieuwe zaal een sleutelrol spelen.

Voortgaande op het recente verleden met voorstellingen van zeer wisselende kwaliteit, adviseert de commissie een beperkte structurele ondersteuning die het gezelschap in staat moet stellen haar artistiek profiel aan te scherpen.

Om voldoende ademruimte en tijd te geven om dit tot een goed einde te brengen, adviseert de

commissie positief voor een periode van vier jaar.

Advies: positief (4 jaar)

Dossier 22 – HET TONEELHUIS

Bezochte voorstellingen: *Ridders, Aars!, Brandbakkes, Hakken, Jukebox 2000, Amlet, Ivanov, Nacht moeder van de dag, Marieslijk, De Theatermaker, Leenane Trilogie, Mamma Medea, Asem, Categorie 3.1, Sweet Bird, Eén goei rede, The Food chain, Cirque Danton, L.King of pain, Bloedarm, Andromak, Push up 1-3, Cannibali!, Trilogie van het weerzien, Het Kouwe Kind, Mood on the go, Oom Vanja, Peer Gynt, Jean-Baptiste, Macbeth, De Dienstlift, Ik ga naar buiten en..., Laat die Fransen maar filmen, Contract Killer, Het gevecht om de ziel van de 21^{ste} eeuw, Lits Jumeaux, Canal Albert, Licht Ongemakkelijk, d'Ardennen, Dood van een handelsreiziger, Het Sprookjesbordeel, Belgian landcapes, Tim van Athene, Begijnenstraat 42, Crash*

De voorbije subsidieperiode heeft Het Toneelhuis haar ambitie als belangrijkste stadstheater in Vlaanderen ten dele waar kunnen maken. De hoge productiviteit resulteerde niet altijd in sterke producties en de artistieke focus was niet altijd even scherp. Dat er bijna elk seizoen een productie werd geannuleerd wijst er ook op dat de dingen in Het Toneelhuis niet altijd even gesmeerd lopen. Anderzijds kan Het Toneelhuis met *Amlet, De Leenane Trilogie, Asem, L. King of Pain, Het Sprookjesbordeel, Tim van Athene* zes nominaties voor het Theaterfestival op zijn conto schrijven, slaagde het erin om een publieksvernieuwing en -verbreding door te voeren en gaf het, onder andere in Studio Tokio, veel kansen aan jonge theatermakers.

Opnieuw kiest Het Toneelhuis in zijn nieuwe beleidsplan voor diversiteit. Eerder dan te opteren voor een groot, vast ensemble wil het theaterhuis onderdak bieden aan diverse 'makers'. Naast Luc Perceval, Josse De Pauw en Guy Cassiers, is er een kleine kern acteurs die als vast ensemble zullen fungeren en zijn er zes artistieke cellen: Sidi Larbi Cherkaoui, De Filmfabriek, Olympique Dramatique, Wayn Traub, Lotte van den Berg en Benjamin Verdonck. Daarnaast zullen in Studio Tokio zes jonge kunstenaars aan de slag kunnen.

De commissie waardeert dat Het Toneelhuis zijn deuren openzet voor jonge makers, creatieve krachten bundelt en een kweekvijver wil zijn voor jong talent. Toch rijzen er vragen bij het supermarktmodel dat op die manier ontstaat en waarbinnen de organisatiestructuur belangrijker lijkt dan het dramaturgisch parcours. Wat vormt het bindmiddel tussen de verschillende artistieke geledingen?

De commissie verheugt zich over de terugkeer van de getalenteerde theatermaker Guy Cassiers naar Vlaanderen. Hij wil 'repertoiretheater nieuwe stijl' brengen waarbij de term repertoire breed wordt geïnterpreteerd. De commissie onderschrijft deze keuze. Jammer is wel dat de eigen concrete plannen in het dossier snel worden afgehaspeld terwijl de samenwerking met anderen uitgebreid aan bod komt.

De inspanningen die het gezelschap wil leveren om het bestaande publiek te fideliseren en via de artistieke cellen een nieuw publiek aan te trekken, zijn lovenswaardig. Het Toneelhuis wil zich de volgende jaren meer verankeren in de metropool en theater maken voor (zoveel mogelijk) stadsbewoners. Wat mogelijke partnerschappen betreft, is het interessant vast te stellen dat Het Toneelhuis in de eerste plaats op zoek gaat naar de 'meest geschikte' partner, eerder dan de 'meest evidente'. Zo worden meer activiteiten gepland met de lokale tv-zender, ondanks het feit dat deze eerder 'low profile' is op vlak van cultuur.

In de vorige subsidieronde werd een substantiële verhoging van de subsidiemiddelen aan het Toneelhuis toegekend om de vernieuwingsoperatie die toen op tafel lag, door te voeren. Nu vraagt Het Toneelhuis opnieuw een verdubbeling van haar middelen 'om te kunnen groeien'.

Men spreekt van 'nieuwe gebieden' die zullen worden ontgonnen, maar dit wordt niet verder geconcretiseerd. Ook zou de grote autonomie van de 'makers' extra kosten met zich meebrengen, maar opnieuw worden die niet nader gepreciseerd.

De integratie van Olympique Dramatique in het Toneelhuis ervaart de commissie als een positief punt, omdat zij op die manier een plaats vinden in een groot huis en de versnippering van het landschap wordt tegen gegaan. Maar dit betekent geenszins dat de projectsubsidies die het gezelschap kreeg, nu kunnen worden doorgerekend in de subsidie van Het Toneelhuis.

De commissie ondersteunt de verdere uitbouw van Het Toneelhuis tot een dynamisch stadstheater en geeft een positief advies, maar ze wil de piste van een drastische verhoging van het subsidiebedrag niet volgen. De argumenten daarvoor zijn te weinig geconcretiseerd.

Advies: positief (4 jaar)

Dossier 23 - CREW

Bezochte voorstellingen: *Bêta/Icarus*, *Icarus/Man-o-War*, *Philoctetes/Man-o-War*, *Crash*

Crew is een structuur die gegroeid is rond mediakunstenaar/striptekenaar Eric Joris. Sinds *Kaufhaus Inferno* (1998) ontwikkelt hij een eigenzinnig artistiek traject waarbij de kruisbestuiving tussen technologie en performance centraal staat. Dat leverde in het verleden boeiende maar ook diverse voorstellingen op als *Icarus* (2001) en *Crash* (2004).

Theater wordt gezien als de meest aangewezen plek om een beeldtaal te ontwikkelen op grond van eigentijdse technologieën. Daarbij kiest Crew radicaal voor een dramaturgie die vertrekt van de technologie zelf. De technologie is geen hulpmiddel meer, het is de betekenisgevende motor van de voorstelling.

Crew is bezig met 'postdramatisch theater'. De toeschouwer aanschouwt de voorstelling niet alleen, hij wordt erin opgenomen, erin ondergedompeld. Hij neemt zelf deel aan zijn eigen voorstelling. Immersie is daarbij een sleutelbegrip: het opgaan in een andere wereld buiten de gangbare. Crew plaatst haar theatrale projecten in de traditie van de barokke theatertechniek of van de museale panorama's uit het verleden.

Digitale technologieën helpen om de fysieke aanwezigheid van de toeschouwer in te planten in de voorstelling. De projecten bespelen op intelligente wijze de paradox die elke communicatiemedium kenmerkt: de technologie wil de directheid van het contact bevorderen, maar confronteert de toeschouwer met 'structurele kenmerken' van het medium zelf. De taal van de technologie zelf wordt voelbaar: 'hypermediacy'.

Dat klinkt ingewikkelder dan de theaterpraktijk van Crew uiteindelijk is: in *Philoctetes* (2002) stond de verlamde theatertechnicus Paul Antipof centraal. Via protheses controleerde hij de werkelijkheid rondom zich. Een ontroerende voorstelling over de macht van het onvermogen. In *Crash* (2004) werd de toeschouwer individueel ondergedompeld in een virtuele ruimte. Crew wil zich verder toespitsen op de toeschouwer als participant in de voorstelling. Twee trajecten worden daarbij uitgezet. Enerzijds het hyper-individuele theater en anderzijds het massaspektakel waarbij de toeschouwers de voorstelling collectief beïnvloeden.

Technologisch en dramaturgisch onderzoek staan centraal in alle projecten van Crew. Die technologie wordt toegeleverd door wetenschappelijke samenwerkingsverbanden. Dit dossier wordt ondersteund door belangrijke partners in binnen- en buitenland. Gaande van het Limburgse technologiecentrum EDM/LUC over het Rotterdamse V2 tot het Grand Theatre in Groningen. Al deze samenwerkingen worden schriftelijk gestaafd.

De inspanningen die Crew geleverd heeft op het gebied van publiekswerking werpen stilaan hun vruchten af: het gezelschap is uitvoerig in de media aanwezig, voorstellingen als *Crash* en *Philoctetes* figureerden op verschillende shortlists van recensenten en Eric Joris wordt vaak gevraagd voor festivals, lezingen en conferenties. In de volgende subsidieperiode wil men het bestaande publiek bestendigen én op zoek gaan naar een nieuw publiek.

De commissie ervaart het werk van Crew als een soort geschiedschrijving van de toekomst. De technologische concepten die Crew hanteert, zijn wellicht niet zo revolutionair als ze op het eerste zicht lijken. De Waag en V2 in Nederland experimenteerden uitvoerig met gelijkaardige concepten. Wat Crew echter typeert, is de halsstarrige zoektocht naar een dramatische herlezing en

vertaling van die concepten. De samenwerking met schrijvers als Peter Verhelst is daar niet vreemd aan. Het levert ontroerende en beklijvende voorstellingen op die het technologische snufje overstijgen en de poëzie van de technologie zelf blootleggen. Dat is een zoektocht waarbij de commissie Crew graag structureel in wil ondersteunen.

De gestage opeenvolging van onderzoek, experiment en voorstelling vereist een structurele en organisatorische onderbouw. Deze wordt in dit dossier helder en geloofwaardig uitgetekend. Het concept van een kleine zakelijke kern met daar rond een artistieke denktank is een interessante piste. De lijst van partners is indrukwekkend.

De hoogtechnologische component van de producties verantwoordt het gevraagde bedrag en de commissie wil hier dan ook grotendeels in meegaan. Ze stelt wel een subsidiëring voor van twee jaar om zo de evolutie van dit gezelschap van dichtbij te kunnen volgen.

Advies: positief (2 jaar)

Dossier 24 – DE BLOEDGROEP

Bezochte voorstellingen: *Brief aan mijn vader*

De Bloedgroep is een podiumkunstenarscollectief, opgebouwd rond regisseur, acteur en auteur Sam Bogaerts. De Bloedgroep ontstond onder de vleugels van Theater Malpertuis. Reeds in 2000 speelde de Bloedgroep *Prinsessen in de Bossen*, een zeer gesmaakte bewerking van 'As you like it'. Samen met Tania Van der Sanden, Monika Dumon, Steve De Schepper, Mieke Dobbels, Sébastien Dewaele en Joris Van Den Brande wil Sam Bogaerts van 2006 tot en met 2009 procesmatig werken aan een Shakespeare-cyclus. Het werk van Shakespeare bevat vele lagen, die getuigen van een tijdsoverschrijdende mensenkennis en een pleidooi voor tolerantie. Om tot de volle betekenis van de teksten te komen, wil de Bloedgroep de tijd nemen om zich in te werken en de lagen te verkennen.

In 2006 wil de Bloedgroep de noodzakelijke tijd spenderen aan onderzoek, inhoudelijke verdieping en educatie. Het werk, het leven en de tijd van Shakespeare worden nauw onderzocht, waarbij veel aandacht zal gaan naar nieuwe inzichten en mogelijke vergelijkingspunten met onze leefwereld. Hiervoor worden discussies en lezingen met specialisten uit diverse werelden gepland. Naast de historische en tekstanalytische aspecten komt zeker en vast de evoluerende mentaliteit aan bod. Dit materiaal wil de Bloedgroep aanwenden voor het maken van negen Shakespeare-voorstellingen, waarvan drie voor grote zaal, mogelijk in samenwerking met HET-PALEIS.

De commissie vindt deze Shakespeare-cyclus op zich een zeer waardevol gegeven. Maar stelt vast dat het hier om een zeer uitgebreid project gaat, eerder dan om een structurele werking. Ze stelt zich dan ook de vraag of het opstarten van een nieuwe structuur binnen het huidige theaterlandschap de meest opportune keuze is. Het is immers ook duidelijk dat na deze vier jaar het gezelschap ophoudt te bestaan. De commissie hoopt dat de onderzoeksplannen van de Bloedgroep gerealiseerd kunnen worden in samenwerking met toneelopleidingen en de opleiding theaterwetenschappen. De geplande voorstellingen zouden gemaakt moeten kunnen worden binnen de structuur van andere structureel erkende gezelschappen.

De commissie adviseert op grond van deze redenen negatief.

Advies: negatief

Dossier 25 – AVEC JAN JIB CO

Bezochte voorstellingen: *Pipelines, a construction*

Avec Jan Jib Co is het gezelschap rond de theatermaker, regisseur, danser en speler Jan Ritsema. Zoals Ritsema zelf in zijn dossier stelt, is hij in het theaternieuwsgierig en avontuurlijk publiek dat op een ongewone en ongebruikelijke voorstelling zit te wachten.

Ritsema's vraag voor een structurele subsidie wordt geplaatst in de nood om na een aantal losse, incidentele projecten een stabielere basis te bieden aan een groep jonge kunstenaars die zich tot Ritsema's werk aangetrokken voelen. Wie deze kunstenaars precies zijn, wordt evenwel – op artistiek medewerker Bojana Cvejic na - niet verduidelijkt. Ritsema mikt vanuit deze basis op 'een langdurige samenwerking met continuïteit en variëteit'.

Hoewel de commissie de kunstenaar Jan Ritsema en zijn specifieke theaterdiscours waardeert, biedt het dossier van Avec Jan Jib Co té weinig houvast voor een structurele ondersteuning. Het dossier is te vaag om garanties te bieden rond de artistieke invulling of uitwerking van de vooropgestelde projecten.

De *Oedipus*-interpretatie van Ritsema en de *Empedokles*-enscenering van Stefan Hertmans, beide op het programma voor de volgende subsidieperiode, lijken interessante projecten, maar over de concrete uitwerking blijft het dossier onduidelijk. De vooropgestelde samenwerking met het Kaaitheater voor deze producties wordt ook niet verder geconcretiseerd. Nergens wordt de structurele werking van dit gezelschap toegelicht. De commissie adviseert op grond van deze redenen negatief.

Advies: negatief

Dossier 26 – DE TIJD

Bezochte voorstellingen: *Risquons-tous*, *Zomergasten*, *Bal van de pompiers*, *De straat en het struikgewas*, *Schijn bedriegt*, *Vier zusters*, *De telduivel*, *Husbands&Wifes*, *Moeders gaan dood (ism KVS)*, *Bazel-Retour*, *Emilia Galotti*, *Mijn grafschrift*, *Mijn Michaël*

Met selecties voor Het Theaterfestival in 2001 en 2004, de Océ Podium Prijs 2001 voor Lucas Vandervost en de interprovinciale prijs voor letterkunde 2001 voor Filip Vanluchene behaalde De Tijd de afgelopen subsidieperiode een aantal gegeerde bekroningen. Geen onaardige prestatie voor een gezelschap dat vaak het etiket 'taai teksttheater' opgeplakt krijgt. Een blik op de repertoirekeuze van de voorbije seizoenen dwingt echter tot nuancering. Producties als *Bal van de pompiers*, *Emilia Galotti* en *Husbands and Wives* zijn bepaald publieksvriendelijk te noemen. Daarnaast blijft artistiek leider Lucas Vandervost consequent moeilijker toneelwerk ontsluiten. De Tijd speelt nu regelmatig voor uitverkochte zalen.

Het geheime recept voor de standvastige werking van de afgelopen zeventien jaar ligt in een combinatie van factoren: een loyale ploeg medewerkers en spelers, een rechtlijnig en compromisloos artistiek parcours, een constante artistieke kwaliteit, een stevige binding met een aantal speelplekken, een integer en authentiek kunstenaarschap ten dienste van de toneeltekst. Met drie à vier producties per jaar, een mix van 'klassieke' niet vaak gespeelde teksten, creaties van Vlaams toneelwerk, groot ensemblewerk en niet-theaterteksten, wil De Tijd op datzelfde elan verder werken. Een structurele alliantie met SKaGeN kan de dynamiek van het huis nog versterken, terwijl het jonge collectief zich – dankzij de gedeelde overhead – volop op de artistieke creatie kan richten. Een win-win situatie.

De Tijd bespeelt momenteel een publiek dat voor zichzelf de lat hoog wil leggen, maar dient zich ervan bewust te zijn dat een dergelijke positie nooit definitief verworven is. Publieksopbouw en -communicatie zal een blijvende zorg moeten zijn. Een evenwichtige spreiding en het zoeken naar duurzame speelplateaus, waarbij de hoofdstad niet mag achterblijven, zijn belangrijke objectieven voor de komende periode. Het probleem van de spreiding is volgens de commissie een gedeelde verantwoordelijkheid van organisatoren én het gezelschap. De commissie is dan ook wat bezorgd over de dreigende afkalving van het publieksbereik, zeker als een aantal grote cultuurhuizen afhaken.

In een kernachtig geformuleerd dossier legt De Tijd zijn missie bloot: 'de voorstelling moet er telkens alleen maar zijn voor zichzelf'. Het is een bescheiden opstelling die charmeert.

Hoewel de commissie zich zeker kan vinden in de compromisloze artistieke lijn van De Tijd, hoopt ze toch dat er een nieuwe dynamiek ontstaat bij het gezelschap. De interessante samenwerking met SKaGeN biedt hierbij zeker perspectieven. De commissie streeft ernaar de middelgrote theaters op gelijke voet te behandelen en volgt daarom in haar advies de gevraagde verhoging niet.

Advies: positief (4 jaar)

Dossier 27 – NTGENT

Bezochte voorstellingen: *een Meeuw, Met angst en beven, Montagnes Russes, Firenzee, Don Quichot, Nachtwake, Rust, De feeks temmen, De tramlijn die verlangen heet, Bloedbruiloft, Het Huis van de Zwanenbroeders, Phaedra, The Rocky Horror Show, Bash, Titusandonderondikustmijnklote, Supermarket, Het Gezin van Paemel, Hak!, Wormgat, De naam, Rap battle 2003, Saw it on television/DIDN'T UNDERSTAND, T'ljland, Seemannslieder/Op Hoop van Zegen, Vrijdag*

De voorbije seizoenen was de werking van NTGent dikwijls zwaar teleurstellend. Het stadstheater kon zeer moeilijk de inhoudelijke verwachtingen waarmaken en gaf de indruk een wat stuurloos schip te zijn. Op vlak van publiekswerking en communicatie kende het huis een positieve evolutie, maar de essentie van de opdracht bleef jammer genoeg al te 'leeg'.

Gelukkig dient er zich een fundamentele koerswijziging aan. Het aantrekken van Johan Simons als artistiek leider, maakt nu al een aantal positieve wijzigingen duidelijk. In het ingediende dossier wordt gekozen "voor een breuk met het verleden om artistieke continuïteit te verzekeren". De artistieke leiding brengt verwante kunstenaars samen in een veelzijdig repertoire. Het stadstheater wil produceren op een internationaal niveau, maar wil ook midden in de – stedelijke – samenleving staan en er uitgroeien tot artistiek en maatschappelijk referentiepunt. Het is moedig dat daarbij het openbare debat over mens- en wereldbeelden niet geschuwd wordt. De stem van de kunst, maar ook van de wetenschap en de ethiek dient te weerklinken. Het is zeer relevant dat er enkele belangrijke accenten in de repertoirethema's worden naar voren geschoven: de vraag naar de (nieuwe) mens, de vraag naar leiderschap en de vraag naar de moraal. In het dossier worden ze alle drie op een veelbelovende en tegelijkertijd maatschappelijk boeiende manier voorgesteld.

De vier podia (NTGent, Arca, Minnemeers en de stad Gent zelf) krijgen elk een eigen opdracht of invulling: dit is een logisch verantwoorde keuze. De samenwerkingsverbanden, lokaal, landelijk en internationaal maken de lokale en internationale ambitie mee mogelijk.

De wijze waarop NTGent de publiekswerking en -werking wil veranderen, trekt de aandacht en is niet zonder risico. De artistieke leiding vermoedt dat het actuele 'trouwe publiek' zal afnemen, maar dat er een nieuw publiek gevormd zal worden. Het is zonder meer de moeite waard dat men een breder en meer gediversifieerd publiek wil aanspreken. Het is daarbij uitkijken naar hoe NTGent zich zal richten op het in Gent zeer omvangrijke (maar voor podiumkunsten zeker niet gemakkelijk bereikbare) studentenpubliek.

Het is te waarderen dat het al te 'ambtelijke' karakter van het stadstheater nu reeds bijna helemaal verdwenen is. De doorgedreven vernieuwing in het personeelsbeleid werpt zijn vruchten af.

In het verleden werd slechts een deel van de schuldenberg weggewerkt. Het zal de zaak zijn om met dit 'gewicht' uit het verleden wel degelijk rekening te houden en zo tot een aflossing van deze schulden te komen binnen een redelijke termijn.

NTGent heeft een (zwarte) bladzijde omgedraaid en kijkt nu met vertrouwen naar de eigen toekomst. Deze dient zich veelbelovend aan én op lokaal én op internationaal vlak. Het moge toch een waarschuwing zijn dat het combineren van deze beide opdrachten niet altijd even evident zal zijn. Het brengen van internationaal spraakmakende producties kan daarbij wellicht als motor

werken voor het geheel van de artistieke werking. Dat is alvast de ambitie die uit dit dossier spreekt.

De commissie hoopt dat de kwaliteitsvolle aanpak die zich nu ontwikkelt, verder evolueert waardoor NTGent in deze omvattende taak kan slagen.

Advies: positief (4 jaar)

Dossier 28 - onontvankelijk

Dossier 29 - VICTORIA

Bezochte voorstellingen: *Youth Rules*, *Larf*, *Spijt*, *Übung*, *The future*, *Club Astrid*, *Via Viola*, *Het is lam* (beide versies), *Periferie 2 en 3*, *Bartime*, *Snack Bar Tragedy*, *I love you in the bosjes*, *Poes Poes Poes*, *Angsten en twijfels en eeuwige liefde*, *Voorvocht van een bewaarengel*, *White Star*, *Sulla en de Mus*, *Aalst*

Theatergezelschap Victoria heeft een indrukwekkend verleden met verschillende toonaangevende producties (*Moeder en Kind*, *Übung*, ...) op haar palmares. Victoria nam in de vorige structurele ronde een goede start, maar zette de werking omtrent grootschalige producties gaandeweg op een lager pitje. Dit was te wijten aan de groeiende aandacht voor onderzoeksgerichtheid enerzijds en de meer kleinschalige aard van de producties anderzijds (*Bartime*, *Zaï Zaï Zaï Zaï*, *Enkele fijne momenten uit de periferie* en projecten uit het *Alexis-Dallièrefonds*). De commissie erkent de laboratoriumfunctie van Victoria en het feit dat het effect van een onderzoeksgerichte werking 'in uitgesteld relais' gebeurt. Maar men kan er niet omheen dat het zorgvuldig opgebouwde en talrijke publiek van Victoria door deze aanpak deels uitgedund werd en de artistieke zichtbaarheid van het spraakmakende Gentse gezelschap niet mee zo groot is als voorheen. Daarbij komt dat een aantal meer grootschalig opgezette producties niet het verhoopte artistieke effect hadden (*Via Viola*, *Poes poes poes*, *Snack Bar Tragedy*)

Een en ander heeft uiteraard te maken met de specifieke en gewaardeerde werkwijze van Dirk Pauwels, die het aandurft niet te berusten in symbolisch kapitaal. Eerder dan vast te roesten in verworven rechten, gooit hij om de zoveel jaar resoluut het roer om.

In tegenstelling tot de tanende zichtbaarheid van Victoria in het binnenland, werd de internationale werking van Victoria de jongste jaren sterk geïntensifieerd. Het buitenlandse succes van *Übung* was hier zeker niet vreemd aan.

Vanuit een analyse van het verleden voert men vroegere formules af: de '*Alexis Dallièrefondsen*' (waarbij jonge artiesten werkbeurzen krijgen) en de '*Enkele fijne momenten uit de periferie*' (waar jong werk werd voorgesteld). Een derde formule, '*Victoria Deluxe*' (met socio-artistieke projecten), zal voortaan als volledig autonome werking fungeren. In de plaats van de afgevoerde formules doet Victoria een 'radicaal nieuw voorstel': DE BANK.

In deze formule worden een zestal kunstenaars voor een periode van twee jaar voltijds in dienst genomen en begeleid. Die groep wordt de artistieke draagbalk van Victoria. DE BANK wordt een open werkplek waar kunstenaars hun positie in vraag kunnen stellen, waar lezingen worden georganiseerd, waar een tijdschrift wordt gemaakt. Kortom: het is een onderzoeks- en werkplek waar men de tijd krijgt om tot een artistieke volwassenheid te komen.

Na het pre-advies heeft Victoria de aanvankelijk vage invulling stevig verduidelijkt. Niet enkel wie deel gaat uitmaken van de eerste DE BANK is nu duidelijk; het is ook een keuze waar met de nodige spanning naar uitgekeken wordt. De commissie hoopt dat de begeleiding van de kunstenaars op een doordachte manier zal gebeuren. Die begeleiding blijft ook in de reactie zeer vaag omschreven.

De commissie blijft met vragen zitten en stelt met aandring de waakzaamheid over de artistieke kwaliteit van de grootschaligere producties niet uit het oog te verliezen. De commissie adviseert positief voor vier jaar maar een strikte evaluatie na twee jaar is nu al een agendapunt.

Advies: positief (4 jaar)

Dossier 30 - KOPERGIETERY

Bezochte voorstellingen: *Bentekik, Aààrgh!, De gevaarlijke reis, Mannen, Lieg Liefje Lieg, Gezegend Zij, Tom Waits for No Man, Balmoral, Calypso, De jongen die het wist, Wilde Dingen, Sneeuwstorm, T'Ijlland, Alice, Stil ne keer, Doolhoofd, De Verrassing*

Het dossier van de Kopergietery is opgevat als een reisverslag met een tweesporenbeleid. Enerzijds wil men verder gaan op vertrouwd terrein, anderzijds wil men nieuwe landschappen verkennen. Er wordt uitgegaan van een permanente investering in drie pijlers: producties, receptieve werking en theaterateliers. De plannen op deze drie vlakken zijn erg concreet.

Het educatieve en artistieke parcours zijn met elkaar verweven, kind en kunstenaar zijn gelijkwaardig. Na een parcours van meer dan 25 jaar kiest men voor continuïteit en uitbreiding van de artistieke dynamische werking voor kinderen, jongeren en families.

De Kopergietery wil nieuwe landschappen verkennen. Nieuwe communicatievormen en vormen-taal van de beeldcultuur dienen geëxploreerd te worden. Via theaterateliers zoekt men naar specifieke locatieprojecten en intensievere samenwerking met de buurt. Er wordt een samenwerking gepland met het nieuw op te richten tweejaarlijks internationaal Fontana Festival (Eva Bal en Nicole Petit) en tenslotte wil de Kopergietery een postgraduaat voor acteurs en regisseurs opzetten waarin ze leren om op een sociaal en pedagogisch verantwoorde manier te werken met kinderen.

De Kopergietery vraagt een verdubbeling van de huidige middelen. Vooral infrastructurale schaalvergroting, het versterken van de logistiek-technische kern en het uitbreiden van de theaterateliers zorgen voor deze exuberante verhoging van het budget.

Een organisatie zoals de Kopergietery is meer dan noodzakelijk in een stad als Gent. Ze maakt het grootstedelijk drieluik kinder- en jeugdtheaters (samen met HETPALEIS en BRONKS) compleet. De Kopergietery is een erg actief centrum dat zich op het vlak van eigen producties, receptief aanbod en theaterateliers sterk profileert, zowel in het Gentse, in Vlaanderen en (met mondjesmaat) in het buitenland. Het gezelschap fungeert ook als een echte 'broedplaats' voor jong talent. Op dit vlak werden recent een paar mooie resultaten geboekt. Het artistieke niveau van de voorstellingen werd door de commissie wel als wisselend ervaren.

De recente verjonging in de artistieke leiding kadert in een artistieke continuïteit. Johan De Smet zal de ontwikkelingen verder zetten. Toch zien we een aantal wijzigingen in de werking in vergelijking met vroeger. Producties voor jongeren krijgen (nog) meer ruimte. Deze aandacht voor tieners merken we ook in het receptief aanbod waar de Kopergietery gastheer wordt voor een aantal gezelschappen die geen speelplek hebben in het Gentse.

De behoefte om een 'acteurs en regisseurs'-opleiding te organiseren roept bij de commissie veel vragen op. Zij merkt op dat verschillende gezelschappen deze functie op zich willen nemen maar vinden dit toch eerder een taak voor de opleidingen.

De Kopergietery heeft alles om een onmisbare schakel te blijven in het kinder- en jeugdtheaterlandschap. De commissie adviseert positief maar wil de gevraagde schaalvergroting echter niet volgen omdat zij van oordeel is dat een vergelijkbare subsidiëring van de drie grote kinder- en jeugdtheatergezelschappen in Vlaanderen zich opdringt.

Advies: positief (4 jaar)

Dossier 31 – onontvankelijk

Dossier 32 – ULTIMA THULE

Bezochte producties: *Vleugeltje*, *Aanwezig/Being There*, *Split*, *Voel!*, *Zie!*, *Negentienhonderd*, *Sire & Zot*, *Stekezotvanu*, *Proef en Ruik!*, *Hoor!*

Onder leiding van figurentheatermaker Joris Jozef kreeg Figurentheater Ultima Thule van 1993 tot 1997 structurele subsidies. De volgende ronde werden ze niet erkend en in 2001 opnieuw. Voor die periode werd Wim De Wulf aangetrokken als artistiek leider, wegens zijn affiniteit met de artistieke visie en de medewerkers van Ultima Thule. Hij stelde het beleidsplan 'Uitbreken' op, waarin verdieping van de artistieke werking, verbreding van publiek, een betere externe communicatie, een eigen speelplek en de uitbreiding van de ploeg medewerkers aan bod kwamen. De commissie stelt met tevredenheid vast dat dit plan in de afgelopen jaren ook voor een groot deel gerealiseerd is en dat men in de nieuwe periode ook verder wil uitbreken, zeker naar volwassen publiek.

Het artistieke luik uit de vorige periode bevatte twee blokken: '*Zintuigen*' en '*Grote en kleine verhalen*'. '*Zintuigen*' richtte zich specifiek tot een kleuterpubliek, waarbij de verschillende producties door gasttheatermakers werden gemaakt. *Zie!* (van Gerda Dendooven) was de beste uit een wat zwakkere reeks. De reeks '*Grote en kleine verhalen*' richt zich tot (jong)volwassenen. De start met *Sire & Zot* was zwak, maar *Negentienhonderd* (met een nominatie voor de 1000Wattprijs 2004) en *Stekezotvanu* maakten veel goed.

Een eigen speelplek vond Ultima Thule in de Theatergarage in Borgerhout (samen met Theater Tol). Dit moet Ultima Thule de mogelijkheid geven meer te spelen in Antwerpen. Het gezelschap wil vooral het publiek uit de wijk uitbreiden. Daarnaast blijft het met haar producties in belangrijke mate reizen, waarbij zowel voor scholen als voor families gespeeld wordt.

Ultima Thule bekleedt een specifieke plaats binnen het figurentheater. Het maakt verteltheater met een groot visueel poëtisch gehalte, dat subtiel en suggestief grote en kleine verhalen kan verbeelden. Waar dit interessante suggestieve aspect wel in producties voor jongvolwassenen werkt, ontbrak het echter soms in de kleutervoorstellingen. Ultima Thule produceert daarnaast erg veel. Daarbij valt op dat de producties vaak erg verschillen in kwaliteit.

Ultima Thule heeft een weg gevonden om uit te breken en om voor volwassenen te spelen wat in het Vlaamse figurentheaterlandschap niet evident is. De commissie moedigt deze zoektocht aan. Daarnaast hoopt ze dat het gezelschap de interessante artistieke piste die het in dit (jong)volwassenentheater ontwikkelde, ook in de kleuter- en kinderproducties kan doortrekken. De Beoordelingscommissie Theater adviseert positief voor een periode van vier jaar maar een strikte evaluatie na twee jaar is nu al een agendapunt.

Advies: positief (4 jaar)

Dossier 33 – LAIKA

Bezochte voorstellingen: *Galileo*, *Floris & Blancefloer* (beide versies), *Peer*, *Hotel Ideal*, *De Karamazovs*, *Patatboem*, *Ongelikt-King Lear*, *PEEP&EAT*, *Slaapwakker*, *Van muizen en mensen* (beide versies), *Percursos*, *Villa Fink*, *De twaalfde nacht*, *Soepkinders*, *Rozenblad*

Laika wil verrassende voorstellingen maken die zich afspelen op het raakvlak van verschillende disciplines als teksttheater, muziek, dans, figurentheater en video. In een aantal producties staat ook de zintuiglijke betrokkenheid van het publiek centraal. Vooral deze zintuiglijke projecten dragen de internationale werking. Spelen voor kinderen is essentieel bij Laika maar lang niet exclusief. In het dossier schrijft Laika het strakke label van jeugdtheater al lang ontgroeid te zijn.

Laika wil een open huis zijn. Dit bereikt men onder meer aan de hand van gastprojecten. Daarbij wil men jonge makers kansen geven. Een goed functionerend gezelschap kan voor jong talent een goede voedingsbodem zijn, maar ook omgekeerd behoedt de samenwerking met jonge makers het gezelschap voor verstarring. Dat open huis kan ook letterlijk worden genomen: men heeft het plan opgevat een gemeenschappelijke werkplek te maken voor Laika, Transparant en De Roovers.

Het gezelschap kiest ervoor om met een kleine groep te werken: Jo Roets, Peter De Bie en Bart Van den Eynde. Het heeft niet de ambitie te groeien in omvang. Wel wil het de bestaande werking verder professionaliseren en omkaderen met gastprojecten. Verder wil Laika ook een actiever beleid rond spreiding gaan voeren. Dit wil men doen via directe communicatie en regelmatig overleg met programmatoren. Ook hoopt men de internationale uitstraling verder uit te bouwen.

Laika werkte ook in het verleden samen met vele binnen- en buitenlandse partners. Men zal de samenwerking met HETPALEIS intensifiëren en men wil verder ook werken met de Kopergietery, Boulevard Festival, Tweetakt, Driemast, Centro Cultural de Belem (Lissabon) en Crying Out Loud.

Laika heeft een sterke reputatie opgebouwd als maker van bijzondere voorstellingen voor letterlijk alle leeftijden. Men speelt op alle mogelijke locaties. Vaak is de keuze van die locatie extreem belangrijk in het creatieproces - getuige het project *Hotel Ideal*. Opmerkelijk zijn de uitmuntende zintuiglijke/culinaire installaties van Laika. Een unicum in het theaterlandschap en een te koesteren aspect binnen de werking van het gezelschap. De reputatie van deze projecten reikt tot ver buiten de landsgrenzen. Mede hierdoor is Laika een van de meest internationaal reizende jeugdgezelschappen.

Laika slaagt er omzeggens steeds in om een hoge artistieke kwaliteit te garanderen. Uitdagingen worden niet uit de weg gegaan en leiden meestal tot mooie resultaten en langdurende samenwerkingsverbanden. Een van die uitdagingen zijn de producties voor de grote zaal, veelal coproducties met andere, grotere gezelschappen zoals HETPALEIS en het Nederlandse ro theater. De zoektocht naar een eigen theatertaal voor de grote zaal getuigt van lef en wordt door weinig jeugdtheaters nog aangegaan. De eerste aanzetten getuigen van een potentieel dat echter niet steeds helemaal uit de verf komt: *Soepkinders* werd gehinderd door een zwakke tekststructuur en in *De twaalfde nacht* ging de subtiliteit soms verloren in al te grove uitvergrotningen.

De volgende subsidieronde wil men de artistieke kwaliteit die men de afgelopen vier jaar heeft opgebouwd, verder uitbouwen en beter omkaderen. Dit getuigt van een gezonde realiteitszin.

De commissie adviseert positief maar volgt de gevraagde, stevige subsidieverhoging slechts ten dele.

Advies: positief (4 jaar)

Dossier 34 – MARTHA!TENTATIEF

Bezochte voorstellingen: *Waiendijk*, *Den open haard*, *Doekskes*, *Zoologie*, *Allo!Silvertop*, *Klein jowanneke is een aardig manneke*, *De Feestweek*, *de kleine Eva uit de Kromme Bijlstraat*, *Klein jowanneke zaagt*, *Sjwék*, *of zo klinkt het als ik te pletter sla*

Het dossier van MartHa!tentatief zegt alles over het gezelschap zelf: immer enthousiast, gemotiveerd, grappig en niet te beroerd om de vinger op zere plekken te leggen. De Martha's hebben zich de voorbije jaren geprofileerd als harde werkers die met bescheiden middelen een veelheid aan producties realiseerden en daarmee een groot publiek bereikten. Met een structurele subsidie ter grootte van een uit de kluiten gewassen projectsubsidie werd jaarlijks één groot locatieproject gerealiseerd, aangevuld met kleinere projecten wanneer het stilzitten hen te machtig werd. Theater maken uit artistieke noodzaak, heet dat.

De MartHa's weten hun projecten professioneel te organiseren en functioneren in periodes van productiedruk als een goed geolied gezelschap. Hun 'vitalisme' geeft kracht om de schouders onder moeilijke projecten te zetten. Dat is een sterkte en tegelijk een teer punt, want in periodes van verminderde activiteit zakt te motivatie weg en is het moeilijk de groep bij elkaar te houden.

De MartHa's zijn hun missie van locatiegezelschap trouw gebleven en hebben hun expertise hierin uitgebouwd. Het eigen artistieke parcours wordt nooit los gezien van de maatschappelijke context waarin het gerealiseerd moet worden. Beiden grijpen op elkaar in, versterken en inspireren elkaar.

De MartHa's hebben zich laten opmerken in het podiumkunstenlandschap en zullen dat in de toekomst nog meer doen. Het sterk uitgebouwde netwerk van partners en coproducenten, waarop noodgedwongen een beroep werd gedaan, is nu een troef. De commissie hoopt dat het gezelschap dankzij dat netwerk de volgende jaren een grotere zichtbaarheid buiten de stad Antwerpen krijgt.

De proefperiode zit er voor MartHa!tentatief op en die hebben ze – vanuit de positie als underdog – goed doorstaan.

MartHa!tentatief verdient kansen om door te groeien in zijn werking en daarom wil de commissie hen een adequate structurele subsidie toekennen.

Advies: positief (4 jaar)

Dossier 35 - COMPAGNIE DE KOE

Bezochte voorstellingen: *De liefde het is, Het jachtgezelschap, Elisabeth & Essex, Kleine Bezetting, Humus(In den beginne), Squirrels, Rozenstruiken op het graf van God, Van Alles naar Allen, De Gebiologeerden, VandeneedevandeschrijvervandeKoningendiderot, Drie zusters, Drop Dead Money, Quarantaine, My dinner with André, De Koe verkoopt de Wet van Engel, De man die z'n haar kort liet knippen, De Miserie van jonge Werthers*

Compagnie De Koe heeft de afgelopen vier jaar bewezen dat het zijn vierjaarlijkse erkenning meer dan verdient. Het dossier bouwt logisch voort op de artistieke premissen die ook al voor de vorige structurele subsidieronde werden uitgeschreven. Nog steeds blijft de grote Rus een inspiratiebron, maar het dossier kondigt tevens vernieuwing en verdieping aan. De Koe wil toezien op de doorstroming van jong talent en de labofunctie verder uitbouwen, waardoor naast de vaste programmering ook werk van jongere theatermakers kan worden getoond.

De Koe behoort tot die gezelschappen waarbij men steeds weer uitkijkt naar de volgende productie. Met *My dinner with André* of *VandeneedevandeschrijvervandeKoningenDiderot* hielp De Koe Vlaamse theatergeschiedenis schrijven. Hun programmering van Albee's meesterwerk, *Who's afraid of Virginia Woolf?* voorspelt niets dan goeds en ook *Onomatopée* prikkelt de verbeelding. Dat hun toekomstige samenwerking met De Kopergieterij ook jongeren in contact zal brengen met het eigenzinnige theateridoom, kan de commissie waarderen en ook de intentie om met enkele producties naar het buitenland te reizen, is een beloftevol initiatief.

De onzekerheid omtrent de bedrijfsmatige levensvatbaarheid of de *artistieke(kritische) massa*, die in een vorige subsidieronde de toekomst van het gezelschap nog dreigde te hypothekeren, is weggenomen. Peter van den Eede is er de afgelopen jaren in geslaagd enkele zeer talentvolle jonge acteurs aan De Koe te verbinden. Deze verbreding van de artistieke kern is een belangrijke waarborg voor de verdere toekomst van De Koe. De commissie pleit dan ook voor een verdere vierjarige structurele erkenning en subsidiëring.

Advies: positief (4 jaar)

DOSSIER 36 - LUXEMBURG

Bezochte voorstellingen: *Rover, dronkeman, U nu!, Golven, Stukjes Weggevlagen Regenboog, Woody!, Beste vrienden, Het Schaampaard*

luxemburg opteert voor teksttheater waarbij opdrachten gegeven worden voor het schrijven van nieuwe teksten, bewerkingen en vertalingen. Bij het ontsluiten van dit tekstmateriaal spelen andere, audiovisuele disciplines een belangrijke rol. Jonge kinderen reageren immers het sterkst op directe, visuele of auditieve prikkels. De theatrale werking van muziek wordt in de volgende periode verder onderzocht, er wordt ook gepraat met klassieke ensembles als Transparant en Oxalys.

De positie die in het veld ingenomen wordt, is die van een open productiehuis en reizend gezelschap: luxemburg wil de twee zijn en draagt daarbij de kleinschaligheid hoog in het vaandel. Men staat open voor samenwerking met presentatieplekken, collega-makers en coproductenten.

Op educatief vlak is men bezig met een inhaalbeweging. Een inhoudelijke voorbereiding vindt luxemburg niet echt nodig: de voorstellingen zijn helder en toegankelijk en in principe kan ieder kind onvoorbereid de zaal in. Omkadering met betrekking tot de codes van het kijken naar theater heeft wel haar belang. Voor jongeren wordt gezocht naar alternatieve vormen van voor- en nabespreking, meer in de dialoogvorm.

luxemburg maakt hoofdzakelijk kleinschalige, subtiele producties. De resultaten durven al eens wisselend uit te vallen. De afgelopen periode ontstond de indruk dat de producties vroeger frisser en meer onbevangen waren. Er wordt teveel op veilig gespeeld. Een sterkhouders van het Vlaamse jeugdtheater kan je luxemburg bezwaarlijk noemen. De zichtbaarheid in het jeugdtheaterlandschap is eerder klein.

De commissie betwijfelt of dit met de (nieuwe) medewerkers zal veranderen. Ze kan zich niet van de indruk ontdoen dat luxemburg te snel te veel subsidie kreeg en onvoldoende alert is gebleven. Het is lang geleden dat de commissie nog een echt sterke voorstelling heeft gezien, gemaakt door de artistieke kern van het gezelschap zelf.

Het verleden heeft bewezen dat Arlette van Overvelt in staat is om tere, subtiele, poëtische theaterproducties te creëren. De commissie erkent de waarde hiervan en is van mening dat hier een leemte kan worden opgevuld. De commissie wil luxemburg de kans geven om deze opdracht verder te vervullen maar wil het gezelschap tegelijkertijd aanmoedigen om zijn plaats te herdenken. Ze adviseert positief voor een periode van vier jaar.

Advies: positief (4 jaar)

Dossier 37 – BRONKS

Bezochte voorstellingen: *Baron Von Münchhausen, Et si l'histoire...*, *Creditcard Called Life 2, Connaissez- Vous votre Géographie?*, *Vitavis, Ogen alles, Ola Pola Potloodgat, Antigone, Zeven, Assepoester, Scène onder Meisjes, Jan mijn vriend, Blauwbaard, Maanga, Zolderling, Achter de wereld, Sinds de komst van Sint San, De gebroeders Leeuwenhart, Zot zijn doet wèl zeer, Hamlet van Shakespeare, Toope en Toetonne, Miss Mie, Loer, Stoksielalleen, Peepshow, Stopkontakt, Ikke roes*

Het Brusselse productiehuis BRONKS heeft een stevige reputatie opgebouwd inzake kinder- en jeugdtheater. De producties worden gecreëerd door zeer uiteenlopende makers en BRONKS gaat voortdurend op zoek naar nieuwe spelers en regisseurs. Daarbij weet het huis dikwijls interessante jonge makers aan te trekken. Deze dynamische aanpak mondde de afgelopen subsidieperiode uit in 1000-Watt nominaties en prijzen alsook de Grote Theaterfestivalprijs. *Assepoester* en *Stoksielalleen* zijn daarvan recente voorbeelden.

BRONKS hoopte in 2006 een eigen huis te kunnen betrekken. In de nieuwe infrastructuur zouden meerdere activiteiten tegelijk kunnen georganiseerd worden en kwam er meer ruimte voor de educatieve werking. De begeleiding en omkadering van voorstellingen voor jongeren is ook nu reeds een sterk punt. Intussen blijft BRONKS met onverdroten enthousiasme verder timmeren aan de weg en gaat het huis nieuwe of hernieuwde samenwerkingsverbanden aan. De commissie betreurt de recente ontwikkelingen omtrent de beloofde infrastructuur voor BRONKS. Zij hoopt dat dit het enthousiasme van het gezelschap niet breekt.

Zowel BRONKS zelf als het dossier zijn volledig opgebouwd rond de persoon van artistiek leider Oda Van Neygen. Dat is een verdedigbare keuze voor een relatief kleine organisatie en bovendien is deze aanpak in het verleden succesvol gebleken. De vraag, of die artistieke basis niet te smal zal blijken eens de werking aanzienlijk uitbreidt, stelt zich. Maar de in de reactie aangevoerde autonomie van jongerenwerking, buurtwerking en educatieve werking, kan hierop een antwoord bieden.

Het dossier legt eveneens de nadruk op de internationale werking. In het verleden kenden slechts enkele producties een volwaardige internationale tournee. De commissie wil BRONKS dan ook blijven aanmoedigen om aandacht te schenken aan dit aspect. Niet alleen omwille van de internationale uitstraling, maar zeker ook omdat dit uitgelezen mogelijkheden biedt om bruggen te kunnen slaan met andere taalgemeenschappen in (en buiten) Brussel.

De uitzonderlijke positie van BRONKS in Brussel staat buiten kijf. Het jaarlijkse BRONKSfestival brengt producties van hoge kwaliteit en bezorgt het jeugdtheater in Brussel grote uitstraling. Dit festival wordt bovendien gerealiseerd zonder bijkomende werkingsmiddelen.

Bij de vorige subsidieronde kreeg BRONKS aanzienlijk minder dan het gevraagde bedrag. Gelet op de aanhoudend positieve evolutie van BRONKS is het billijk het subsidiebedrag voor de komende periode te verhogen. De impact van BRONKS als jeugdtheater op het theaterlandschap is jarenlang gestaag blijven groeien. Getuige daarvan de talrijke nominaties en prijzen. BRONKS moet de kans krijgen haar structuur optimaal uit te bouwen.

De commissie stelt voor om BRONKS te ondersteunen op het niveau van de andere, grotere jeugdtheaters. De commissie adviseert positief voor een periode van 4 jaar.

Advies: positief (4 jaar)

Dossier 38 - HETPALEIS

Bezochte voorstellingen: *Zeemajeur/Mineur, Niet alle Marokkanen zijn dieven, Jubeltenen, Zusje Harmonika, Bremen is niet ver, Richard of York, Orestes, Weg en weer, De winter onder tafel, Dikke taarten, Sinterklaas, Drie badhuisjes, Romeo en Julia, Azen, Er was eens en het bleef komen, Koffers op reis, Fink of het uniform van de liefde, Wortel van Glas, Oerd, Waarom is het verschil van dat, Wei!, Lodewijk de koningspinguïn, VHS, Da'iss...!, frustration island/de ingebeelde grieken, 7, Besmeurde witte laarsjes, Hamlet, Trilogie voor moeder en vrouw, De fijnste dagen van het jaar, Mijn avonturen door V. Schwrm, Soepkinders*

De afgelopen vier jaar heeft HETPALEIS als groot en open huis voor kinder- en jeugdtheatermakers zijn organisatorische structuur duidelijk verbeterd en dat levert ook betere vruchten af. De doelstelling om grote-zaalproducties te maken die kunnen concurreren met producties uit het commerciële circuit, is niet langer prioritair. HETPALEIS opteert voor 'avontuurlijk theater dat vanuit een open en respectvolle geest gemaakt wordt'.

Uit het dossier blijkt dat HETPALEIS zich op organisatorisch vlak nog wil verbeteren. De kracht van HETPALEIS is theatermakers en artiesten samen te brengen en hen optimale kansen te geven aan een project samen te werken. Dat was in het verleden niet altijd gemakkelijk. Boeiende kunstenaars samen brengen, levert nog niet altijd interessante producties op. De artistieke samenhang tussen de verschillende producties is soms ver te zoeken. Aan dit euvel, het gebrek aan een duidelijk eigen profiel, werkt HETPALEIS al met de nodige zelfkritiek, en wil dat ook in de toekomst doen.

Uit het dossier, dat voor een groot deel uit getuigenissen, mijmeringen, voor- en nabeschouwingen van artiesten-gasten bestaat, blijkt dat het huis een sterke omkadering belangrijk vinden. Zo zullen de 'debutanten' begeleid worden door Sam Bogaerts. Daarnaast zullen de 'projectenmakers' en de 'productiemakers' ook bijgestaan worden door kritische productiedramaturgen. HETPALEIS wil door een uitbreiding van de dramaturgische dienst de artistieke dialoog met makers intensifiëren. De commissie vindt het positief dat HETPALEIS artistieke allianties aangaat met andere gezelschappen. HETPALEIS neemt ook de rol van 'gastenhuis' op zich voor verwante kindertheatergezelschappen, die daardoor de kans krijgen zich aan het Antwerps publiek te presenteren.

De commissie heeft vertrouwen in de verdere ontwikkeling van HETPALEIS tot een heus stadstheater voor kinderen en jongeren, waar cultuur en kunst in hun multiculturele en disciplinaire diversiteit kansen krijgen. Het huis wil zich nog meer richten op de stedelijke omgeving en context. Er is extra aandacht voor kunstenaars uit de stad. Het stedelijke dient als inspiratiebron voor de werking, de repertoirekeuzes en de creaties. Het multiculturele maakt dat er geen gemeenschappelijk cultureel erfgoed meer is, waardoor er plaats is voor het creëren van nieuw cultureel erfgoed vanuit gemeenschappelijke ervaring. De uitbreiding van de foyer tot een warme en levendige ontmoetingsplek tussen artiesten en het (jonge) publiek wordt gewaardeerd. De verdere ontwikkeling van de communicatiedienst, van de educatieve diensten en projecten die niet alleen kinderen en jongeren in theater initiëren, maar hen ook op interactieve wijze van kunst en cultuur laten proeven, worden positief onthaald.

De financiële implicaties van het afsplitsen van Froe Froe komen in dit dossier onvoldoende aan bod. Hierdoor komt een status quo van de middelen reeds op een verhoging van de subsidie neer.

Opdat HETPALEIS zich verder als een dynamisch en enthousiast (gasten)huis voor kinder- en jongerentheater en cultuur kan blijven ontwikkelen, adviseert de commissie positief.

Advies: positief (4 jaar)

Dossier 39 – KVS

Bezochte voorstellingen: *Ritter Dene Voss*, *Haar leven haar doden*, *Macbeth*, *In de eenzaamheid van de katoenvelden*, *Parasieten*, *Kwartet*, *Diep in de aarde dieper in uw gat*, *Richard II*, *Het leven en de werken van Leopold II*, *Rusland voor beginners*, *De Intrede*, *Moeders gaan dood*, *S.T.O.E.M.P*, *Boumkoeur*, *Schitz*, *Kleine Eva uit de Kromme Bijlstraat*, *313*, *Gembloux*, *Diplodocus Deks*

Het is in dit dossier duidelijk dat de noodgedwongen verhuis naar de Bottelarij zijn sporen heeft nagelaten in het denken van het Brusselse stadsgezelschap KVS. Het KVS team was als het ware vergroeid met de biotoop in Molenbeek. De allochtone bevolking van de buurt werd in hun receptieve werking aangesproken door bijvoorbeeld het Halqa festival dat uiteindelijk werd ingebed in het eigen programma (Ben Hamidou, Gembloux). De Bottelarij werd vrij snel een plaats waar het goed toeven was. De eigen producties werden aangevuld met actieve receptieve werking die het eigen profiel hielp scherpstellen.

Die uitdrukkelijke wens om actief deel te nemen aan het grootstedelijke debat blijft ook in dit dossier actueel. Vandaar dat de samensmelting met de zielsverwanten van Dito'Dito, geen onlogische stap lijkt. De commissie ervaart dit als een grote verrijking van de productionele en artistieke kern van de KVS. De projecten van Dito'Dito werden de jongste jaren door de commissie als zeer positief ervaren. Ze hoopt dat dat in de toekomst (met de logistieke slagkracht van een groot huis) ook zo zal zijn en dat die makers niet onzichtbaar zullen worden in de grotere structuur.

Het gezelschap wordt geleid door een zeer brede artistieke kern van zowel artiesten als dramaturgen. Het begrip 'vast gezelschap' wordt op nieuwe en beloftevolle manier ingevuld. Niet alleen spelers, maar meer en meer makers en denkers vinden er hun plaats. De commissie hoopt dat dit de productionele en artistieke kracht van de KVS verder zal versterken.

Het repertoireonderzoek dat in vorige KVS-producties aan bod kwam, wordt verdergezet. Uit *Het leven en de werken van Leopold II* groeide een niet te stuiten belangstelling voor kolonialisme en geschiedenis, collaboratie, kerk en samenleving. KVS laat deze passie niet schieten en bestendigt de drang naar onderzoek in werkgroepen en denktanks zoals *Green Light*, *Skilt en vriend*. Dit sluit ook aan bij de nood die men voelt aan maatschappelijke verankering: het verhaal vertellen van onze natie (theater als een vorm van geschiedschrijving: *Het Leven van de Natie*). Onze blik op het verleden bepaalt hoe we in het heden staan.

Het precaire evenwicht tussen productionele en receptieve werking wordt in dit dossier rechtgetrokken. Het is de commissie niet ontgaan dat een aantal jonge makers via samenwerkingen met de Bottelarij, de weg naar het podium gevonden hebben. Een aantal van hen blijft nauw betrokken bij de artistieke werking van de KVS. De grote schouwburg wordt 'teruggegeven' aan de stad met *Because I sing*. Daarnaast is er een zeer gevarieerd aanbod van producties gepland. Wellicht kan men in de toekomst nog actiever samenwerken met culturele actoren uit de onmiddellijke buurt om die grote schouwburg optimaal te laten renderen. De samenwerkingen met onder andere Kunstenfestivaldesarts en het Théâtre National zijn alvast veelbelovende eerste stappen in die richting. De KVS is zich als Nederlandstalig stadstheater bewust van de veel-talige omgeving waarin ze leeft en springt daar op een positieve en bemoedigende wijze mee om.

De commissie spreekt haar waardering uit voor de integratie van een uitgesproken maatschappelijk engagement in de artistieke werking binnen de Bottelarij. Ze hoopt dat de KVS dezelfde actieve, maatschappelijke en artistieke dynamiek op gang zal trekken in haar nieuwe (oude) stek en adviseert positief voor een periode van vier jaar.

Advies: positief (4 jaar)

Dossier 40 - NEEDCOMPANY

Bezochte voorstellingen: *Kind, Images of affection, (AND), No Comment, De Kamer van Isabella, Morning Song, Few things, DeaDDogsDon'tDance/DJamesDjoyceDead, Needcompany's King Lear, La Signora, Soreline, Relation Publique*

Needcompany bestaat in het seizoen 2006-2007 twintig jaar. Het is wellicht het meest internationale gezelschap van Vlaanderen. Internationaal in zijn uitstraling maar ook internationaal binnen het gezelschap zelf. Needcompany is een bonte verzameling van nationaliteiten die samen een hechte en standvastige groep vormen.

Met *No Comment* (vier monologen voor vrouwen) en *Isabella's room* heeft Needcompany, na een wat zwakkere periode, een voorlopig hoogtepunt bereikt. Het is bemoedigend hoe een intrinsiek 'moeilijkere' voorstelling als *De Kamer van Isabella*, het publiek weet te ontroeren. Na een succesvolle première in Avignon volgt nu een indrukwekkende binnen- en buitenlandse tour. Die voorstelling ontkracht enkele clichés over publieksvriendelijkheid en toegankelijkheid, die de jongste jaren in het culturele denken gemeengoed werden. Needcompany slaagt er met deze voorstelling in om aan publieksverruiming te doen zonder daarbij kwaliteitsverlagend te werken.

Needcompany speelt over heel de wereld. Aan de oude klacht dat Needcompany nauwelijks in het binnenland te zien was, werd de jongste jaren enigszins tegemoet gekomen. De commissie heeft er alle vertrouwen in dat hier ook in de toekomst aan gewerkt zal worden. Het internationale prestige heeft een invloed op het publieksbereik en succes in eigen land. Needcompany hoopt dat die positieve trend zich de komende jaren in Vlaanderen zal doorzetten waardoor een meer evenwichtige spreiding mogelijk is.

Naast de grote, internationale projecten die Needcompany jaarlijks opzet, zijn er de Needlapbs. Ze moeten een platform worden waar alle discussies over kunst mogelijk zijn. De Needlapbs die men de volgende jaren wil uitbouwen, draaien allemaal rond hetzelfde thema: wat is de relatie tussen kunst en maatschappij? Dit wordt uitgewerkt door een vaste groep performers van Needcompany aangevuld met gasten en losse medewerkers. Een dergelijke Needlapbs is eenmalig en bestemd voor een kleine zaal. Het Needlap is de zoekende ziel van het gezelschap.

Ook de autonome artistieke projecten van de artiesten binnen Needcompany werden gewaardeerd. Samen met de Needlapbs bevordert het de doorstroming en diversiteit binnen het gezelschap. Wellicht kunnen die punctuele, kleinschaligere projecten ook in de toekomst bijdragen aan een grotere zichtbaarheid van Needcompany in het binnenland.

De afgelopen jaren heeft Needcompany de productionele ploeg grondig hervormd en verjongd. Dat heeft de werking en communicatieve uitstraling zeker versterkt. Nu, in 2005, draait Needcompany mee met de top van het internationale theater. Hierdoor barst het infrastructureel en organisatorisch uit zijn voegen. Voor de infrastructuur kan men wellicht samenwerkingen aangaan met culturele actoren uit de buurt.

Needcompany kreeg de afgelopen subsidieperiodes zeer positieve beoordelingen die niet altijd financieel vertaald werden. Samen met de internationale uitstraling van het werk die de jongste

jaren een hoogtepunt heeft bereikt, rechtvaardigt dit een substantiële verhoging. De commissie adviseert alvast positief.

Advies: positief (4 jaar)

Dossier 41 – ALIBI COLLECTIEF

Bezochte voorstellingen: *Wachten op Photo, Manicuur, Keus, Broccollages, Brosella-Suite, Tandem, Slak, Sacres Soeurs, Flight Cases*

Het Alibi Collectief wil haar nieuwe beeldtaal verder blijven ontwikkelen. Ook wil het een klein collectief blijven (drie mensen: administratief medewerker, technicus en Pat Van Hemelrijck) dat met zielsverwante artiesten voor een tijd samenwerkt. Men reflecteert over en experimenteert met de relatie acteur-object.

De commissie weet dat het Alibi Collectief een unieke plaats in het figurentheater inneemt en op theatervlak een avant-garderol vervult. Hun spel met objecten heeft al menig theatermaker geïnspireerd. De commissie waardeert deze vorm van figurentheater waarbij de associatieve fantasie rond materialen en het vrije spel met objecten heel belangrijk zijn. De videocamera wordt meer en meer als een echte acteur ingezet. De producties zijn erg vernieuwend en verrassend, maar daarmee nog niet altijd dramaturgisch onderbouwd. Alibi wil echter blijven zoeken: 'Een gezonde kruisbestuiving vanuit alle artistieke windstreken is iets waar een theatermaker ook kan van groeien.'

Zoals in het dossier te lezen is, wil Alibi in de toekomst meer aandacht schenken aan de overlevering van dit soort theater. Alibi wil daarom workshops geven aan andere theatermakers over het gebruik van de videocamera als 'acteur *en plus*'. Het zijn initiatieven die de commissie graag verwezenlijkt ziet.

Verder wil Alibi meer werk maken van de eigen ruimte 'De Smaakmakerij' in Brussel-Noord. Het wil er meer en langer spelen. 'Dit objectentheater kan niet bestaan zonder continuïteit en een eigen ruimte.' Zo wil men hier gedurende een langere periode een productie brengen, wat de mond-aan-mond-reclame moet versterken. Verder wil het de samenwerking met andere gezelschappen uitbreiden en ook als receptieve plek functioneren. Studenten en mensen zonder middelen kunnen hier met hun initiatieven aankloppen. 'Alibi wil – op zijn eigen kleine schaal – als moederhuis, een kraamkliniek, een veilige haven voor ideeën en talent van anderen functioneren.'

De commissie weet de artistieke kwaliteiten van Pat Van Hemelrijck en zijn kompanen naar waarde te schatten. Het probleem van Alibi is de zichtbaarheid in het Vlaamse theaterlandschap. Onbekend maakt onbemind. Het potentieel van speelplekken en publiek is zeker ettelijke malen groter dan wat nu wordt aangeboord. Het is dan ook essentieel dat Alibi zeer sterk de communicatiefunctie uitwerkt en een goede publiekswerving op poten zet. Een repertoire spelen (zoals ook al in het dossier wordt aangegeven met een paar hernemingen, zelfs van een Raais-productie) kan daartoe zeker bijdragen.

De commissie stelt voor Alibi Collectief te subsidiëren voor twee jaar en kijkt erop toe dat het gezelschap werk maakt van haar communicatie en haar zichtbaarheid.

Advies: positief (2 jaar)

Dossier 42 - LAZARUS

Bezochte voorstellingen: *Het Dikke Schrift, Het Bewijs, De Geverfde Vogel, ça va!, 2012, Wat is denken?*

Lazarus vormt, net als Comp.Marius, een gewezen onderdeel van de Onderneming, een gezelschap dat in 1997 werd opgericht.

De erfenis, namelijk de werkwijze van de kruisbestuiving die de Onderneming was, wil Lazarus graag verder zetten in een nieuw collectief. Lazarus gelooft in de definitie en de waarden van een gezelschap van 'verwanten'. Het stelt zich voor als 'een collectie' van toneelspelers en -makers waarbij een regisseur of een artistiek leider niet nodig is.

Dat deze werkwijze mooie resultaten kan opleveren, blijkt uit sterke voorstellingen uit het verleden als onder meer *Wat is denken?, Het dikke schrift, Het Bewijs, Ca va?*. Niet voor niets wil Lazarus deze voorstellingen op het repertoire houden.

Naast Ryszard Turbiasz en Günther Lesage maken ook Joris van den Brande, Pieter Genard en Koen de Graeve deel uit de artistieke kern van Lazarus. Wat hen bindt, zijn de ideeën die ze samen hebben over theater. Die gemeenschappelijkheid uit zich ook in de thema's en de inhoud van de projecten die worden gekozen. De commissie kijkt met veel interesse uit naar de op stapel staande projecten. Lazarus plant samenwerkingen met een heel aantal uiteenlopende culturele actoren.

Indien men in de Onderneming het publieksaandeel van Lazarus zou afzonderen, kan men echter vaststellen dat het om een zeventuizendtal toeschouwers jaarlijks gaat. Op die smalle basis kan geen werking van vier jaar vooropgesteld worden. De weinig concrete uitwerking van een groot aantal punten op langere termijn, is een argument om de subsidieperiode van Lazarus te beperken tot twee jaar. De commissie wil Lazarus de kans geven om op korte termijn met een kleine kern het gezelschap te starten.

Advies: positief (2 jaar)

Dossier 43 – COMP.MARIUS

Bezochte voorstellingen: *Nagras, Slúb, Fanny en César, De ideale Ernst, De Kleine Onderneming, De Macht der Gewoonte*

'Comp.Marius, toneelmakers sinds 1991, gespecialiseerd in openluchtvoorstellingen': een duidelijk uithangbord voor het dossier van aanvragers Waas Gramser en Kris Van Trier.

Bij de vorige subsidieronde werd onder de noemer 'De Onderneming' samengewerkt met Günther Lesage en Ryszard Turbiasz maar het was al enige tijd duidelijk dat beide kernen op een ander spoor zaten. De groep die zich sedert 1999 op openluchttheater richtte, kwam in een stroomversnelling terecht door het internationale succes van hun producties.

In 1999 verlieten ze de beslotenheid van de zaal met de voorstelling *Marius*. Ze installeerden een oude circustribune langs de Schelde en ontvingen zelf hun toeschouwers. Sindsdien gingen ze zich specialiseren in het spelen in openlucht en op locatie. Er werd inmiddels ook een nieuwe tribune gebouwd.

Spelen in openlucht betekent voor hen spelen voor een ander publiek, 'voor een publiek dat een bepaald gebouw niet binnengaat omdat het hun wereld niet is'. Het zijn die mensen die Comp.Marius wil bereiken. Men hanteert de gebruiken van een reizend circus: het gezelschap doet om die reden ook alles zelf kassa, café, tribune. Hierdoor ontstaat een andere band met de toeschouwers.

Het artistieke credo van Comp.Marius is: transparant, eenvoudig volks theater brengen.

Het werkproces begint bij de tekstkeuze. Afwisselend gebruikt men toneelteksten, filmscenario's of romans. Marius vertaalt de teksten zelf en onderzoekt het theaterspel in de doeltaal met als leidmotief: 'wat willen we daarmee vertellen?'

Er zijn voor de komende seizoenen samenwerkingen voorzien met minstens vijf partners (Le Lieu Unique, de Zomer van Antwerpen, de stad Antwerpen, 't Barre Land en de stad Hoboken). Op internationaal vlak reist Comp.Marius met vijf producties naar Nederland, Spanje en Frankrijk, waar het gezelschap ten eerste gesmaakt wordt. De geëngageerde en geëmancipeerde manier waarop toneelspelers uit Vlaanderen met tekst en repertoire omgaan (zeker met Marcel Pagnol) contrasteert fel met de Franse toneeltraditie. Op basis van dit succes wordt verder gewerkt aan het oeuvre van Pagnol met *Jean de Florette* en *Manon des Sources*. Ook Thomas Bernhard en Karl Kraus staan op het programma en een toekomstige samenwerking met Jan Decorte is niet uitgesloten.

Het dossier geeft aan dat de financiële meerkost verbonden is aan het spelen in openlucht en op locatie. Het op zoek gaan, inrichten en bewaken van een locatie, de productionele omkadering en de extra medewerkers stellen specifieke eisen. Men wil ook met een verhoogde subsidie uitkoopsommen naar beneden halen, zodat het opnieuw haalbaar wordt om in Vlaanderen tournees te organiseren. De commissie volgt de argumentatie dat openluchttheater grotere investeringen vergt in de infrastructuur dan een 'gewone' theaterzaal.

De démarche van Compagnie Marius heeft alle ingrediënten om een eigen, specifieke plaats in het nieuwe theaterlandschap te bekleden: openluchttheater, mobiele structuren, nieuwe publiekswerving, succesvolle internationale werking, artistieke eigenheid in taalgebruik, enz. De commissie wil deze gedreven theatermakers zeker steunen bij het verder uitbouwen van dit unieke gezelschap en geeft een positief advies maar de commissie wil Comp.Marius wel waar-

schuwen niet te groot te worden en ervoor te zorgen dat de structuur hen niet boven het hoofd groeit. Er wordt op aangedrongen in de toekomst ook effectief meer in Vlaanderen te spelen.

Advies: positief (4 jaar)

Dossier 44 – TROUBLEYN/JAN FABRE

Bezochte voorstellingen: *Je suis sang, As Long as the World needs a Warrior's Soul, My Movements Are Alone Like Streetdogs Het Zwanenmeer* (Koninklijk Ballet van Vlaanderen), *Parrots and Guineapigs, Elle était et elle est même, Collect-If, Angel of Death, Etant donnés, Quando l'uomo principale è una donna, Tannhäuser, The crying Body*

De kunstenaar Jan Fabre is al vijftientig jaar actief op verschillende fronten. Naast podiumkunstenaar is hij één van de bekendste beeldende kunstenaars uit Vlaanderen. Dit dossier beperkt zich tot zijn werk als podiumkunstenaar.

Het beleidsplan is in de eerste plaats opgevat als een terugblik op de voorbije vier jaar, dat stond in het teken van artistieke consolidatie en vernieuwing. Het oeuvre van Fabre kan terecht 'een belangrijk Vlaams exportproduct' genoemd worden. Er werden producties getoond in een twintigtal landen, van België tot Venezuela. In de afgelopen subsidieperiode is een breed, internationaal publiek opgebouwd, alsook een groot netwerk van relaties. Troubleyn vraagt onder andere daarom het subsidiebedrag aanzienlijk op te trekken: de internationale tournees wegen zwaar door op de begroting van het gezelschap.

De commissie kan die redenering tot op zekere hoogte bijtreden, en heeft ook in het verleden de internationale reisvoorstellingen van Troubleyn positief geadviseerd. De commissie wil die internationale werking van Troubleyn verankeren en versterken. De aanstelling van Jan Fabre tot curator van Avignon, is een hele eer. Het is zonder twijfel een grote stimulans voor de internationale zichtbaarheid van de Vlaamse podiumkunsten. Maar voor een kleine regio als Vlaanderen zal het altijd onmogelijk blijken om financieel op te boksen tegen de grote internationale gezelschappen. Dat zal steeds een spanningsveld blijven.

De opdracht die Troubleyn/Jan Fabre zich de volgende subsidieperiode oplegt is tweeledig. Er is de creatie/presentatie van het podiumwerk van de kunstenaar Jan Fabre en ten tweede wil men gestalte geven aan de werking van het Troubleyntheater, als werkplaats, repetitieruimte en laboratorium voor jonge kunstenaars.

Fabre wil binnen zijn structuur jaarlijks een grote en een kleine productie creëren. Daarnaast hecht Troubleyn/Jan Fabre veel belang aan het hernemen van het eigen repertoire. Wat de spreiding betreft, wil men vooral aandacht besteden aan Vlaanderen, ook voor de grotere projecten. De commissie hecht veel belang aan zichtbaarheid van Fabres werk in Vlaanderen. Dat kan door, naast de grote internationale projecten, ook kleinschaligere projecten op te zetten die in het circuit van de kleinere zalen makkelijker kunnen reizen.

Het Troubleyntheater heeft de ambitie om uit te groeien tot een kleine maar dynamische theaterwerkplaats. Concreet wil men jaarlijks een artiest ondersteunen. Verder wil het Troubleyntheater zich ook profileren als een onafhankelijk onderzoekslaboratorium, waar zonder productiedwang kan worden geëxperimenteerd.

De lesgevers van de 'Jan Fabre Teaching Group' zullen in de toekomst pedagogische pakketten onder de vorm van workshops aanbieden aan professionele performers. Deze zullen vooral de 'Fabre-technieken' (welbepaalde strategieën rond het lichaam) bevatten. Op deze manier wil men een aantal technieken doorgeven die het werk van Fabre kenmerken.

Het is lovenswaardig dat Fabre bij de uitwerking van het Troubleyntheater het jonge talent niet

vergeet. De dansstudio wordt gereserveerd voor projecten van jonge kunstenaars. Troubleyn gaat voor de inrichting van de dynamische theaterwerkplaats een samenwerkingsakkoord aan met WP Zimmer, een initiatief dat bij de commissieleden op veel bijval kan rekenen.

Troubleyn vraagt een belangrijke financiële impuls voor het Troubleyntheater (het voormalige Ringtheater). De commissie acht het echter haar taak niet om infrastructuursubsidies te adviseren.

De commissie wil haar waardering voor het indrukwekkende oeuvre van Jan Fabre uitdrukken. Het is evident dat ze de werking van Troubleyn, nu op een hoogtepunt van haar internationale uitstraling, wil blijven ondersteunen. Ook de verbreding van de artistieke basis door het opzetten van projecten met jonge makers kan op veel bijval rekenen. De commissie adviseert dan ook positief maar gaat niet volledig mee in de gevraagde subsidieverhoging.

Advies: positief (4 jaar)

C. Colofon

De auteurs van deze tekst zijn de leden van Beoordelingscommissie Theater.

Deze commissie bestaat uit:

De heer Patrick Allegaert, voorzitter
De heer Roger Arteel
Mevrouw Evelyne Coussens
Mevrouw Els De Bodt, ondervoorzitter
Mevrouw Annie Declerck
De heer Tuur Devens
Mevrouw Kathleen Keymeulen
De heer Peter Missotten
De heer François Mylle
De heer Frank Peeters
Mevrouw Christel Stalpaert
De heer Marc Vanrafelghem
Mevrouw Sophie Van Weert